

LANDSGRANNSKOÐANIN

Fíggjarárið 2007

Ársfrágreiðing

latin

løgtingsgrannskoðarunum

sambært § 12 í LI. nr. 25/1999
“um grannskoðan av landsroknskapinum v.m.”

OKTOBER 2008

0	<u>INNGANGUR</u>	7
1	<u>FORMLIG VIÐURSKIFTI</u>	9
1.1	ENDAMÁLID VIÐ GRANNSKOÐANINI	9
1.2	AÐALRÁÐ OG STOVNAR HAVA ÁBYRGD AV ROKNSKAPINUM	9
1.3	ROKNSKAPARFRAMLØGA OG –GÓÐKENNING	9
1.4	VANDI FYRI MISTØKUM OG SVIKI	10
1.5	HÓSKANDI TÍÐARSKRÁSETINGAR	10
2	<u>LØGMANSFYRISITINGIN</u>	13
2.1	LØGMANSSKRIVSTOVAN (GL 2008/2 02 1-4)	13
2.2	SAMSKIFTISÚTREIÐSLUR HJÁ LANDSSTÝRINUM (GL 2008/2 02 9-6)	14
2.3	UM LÓGARSMÍÐ (GL 2008/2 02 9-7)	16
2.4	STJÓRNAN AV KT OG KT-TRYGD (GL 2008/1 02 0-6)	17
2.5	AÐRAR VIÐMERKINGAR/TILMÆLI FRÁ LØGTINGSGRANNSKOÐARUNUM	17
3	<u>FÍGGJARMÁL</u>	19
3.1	ROKNSKAPARVIÐURSKIFTI O.A.	19
3.1.1	LANDSROKNSKAPURIN IKKI FULLFÍGGJAÐUR	19
3.1.2	BÚSKAPARSKIPAN LANDSINS IKKI FULLNÝTT (GL 2008/1 01 0-12)	20
3.1.3	LØNARUMSITING Á GJALDSTOVUNI (GL 1998/2 03 1-10)	22
3.1.4	TÆNASTUMANNAEFTIRLØNIR O.T. (GL 1998/2 17 1-2)	23
3.1.5	UM ÁVÍSAR ÚTREIÐSLUR (GL 2008/4 00 0-10)	25
3.2	FÍGGJARSTØÐAN 2007	30
3.2.1	FÍGGJARSTØÐAN IKKI FULLFÍGGJAÐ	30
3.2.2	GÓÐKENNINGARMANNAGONGDIR	30
3.2.3	AVSTEMMAN AV FÍGGJARSTØÐUNI O.A.	32
3.2.4	HØVUÐSTØL	32
3.2.5	FÍGGJARLIGUR ÚTBÚNAÐUR (GL 2007/3 01 2-9)	32
3.2.6	ÁOGN (GL 2006/3 01 3-8)	37
3.2.7	GOYMSLUR	38
3.2.8	OGNIR OG ÚTBÚNAÐUR (GL 2008/1 01 0-14)	38
3.2.9	TØKUR PENINGUR (GL 2005/3 01 4-4)	39
3.2.10	SKULD (GL 2005/3 02 2-3)	41
3.3	UMSITING AV SKATTI, AVGJØLDUM O.Ø.	43
3.3.1	UM INNANEFTIRLIT Á TAKS	43
3.3.2	MEIRVIRÐISGJALD, INNANEFTIRLIT O.A (GL 2006/ 2 4 5-11)	44
3.3.3	MVG-EFTIRSTØÐUR (GL 1997/2 4 5-5)	45
3.3.4	FRAMLEIÐSLUAVGJALD (GL 1999/2 04 6-6)	47
3.3.5	FERÐAAVGJALD (GL 2002/2 04 6-8)	49
3.3.6	BRENNIOLJUAVGJALD (GL 2002/2 04 5-8)	49
3.3.7	VEGSKATTUR (GL 2004/2 04 6-9)	51
3.3.8	STUÐUL TIL FERÐAÚTREIÐSLUR OG TIL DUPULT HÚSARHALD (GL 2004/2 07 9-1)	52
3.3.9	STUÐUL TIL RENTUÚTREIÐSLUR AV LÁNUM (GL 1997/2 03 9-5)	53
3.3.10	FAS-AFTURBERING (GL 2005/2 15 3-6)	56

3.3.11	LØNARHÆDDARAVGJALD (GL 2004/2 04 5-10)	57
3.3.12	AVGJALD AV KAPITALEFTIRLØNUM (GL 2007/2 04 2-4)	59
3.4	TRYGDARGRUNNURIN (GL 2005/2 09 1-3)	60
3.5	KERVISSKOÐAN (GL 1996/2 04 9-2 og GL 2005/2 04 9-4)	61
3.6	KASSAEFTIRLIT (GL 2007/2 04 0-15)	63
3.7	TAKS, FYRISITINGIN (GL 2008/2 04 1-3)	63
3.8	HAGSTOVA FØROYA (GL 2008/2-03-9-12)	64
3.9	ROKNSKAPARVIÐURSKIFTI HJÁ KOMMUNUNUM (GL 2002/2 02 3-1)	66
4	FISKIVINNA	69
4.1	FISKIMÁLARÁÐIÐ (GL 2007/2 14 1-6)	69
4.2	KT-VIÐURSKIFTI HJÁ LØNJAVNINGARSTOVUNI (GL 2003/2 14 4-7)	70
4.3	SØLA AV LANDSJØRÐ OG LANDBÚNAÐARSTUÐUL (GL 2006/2 13 2-6)	71
5	VINNUMÁL	73
5.1	HEILSUFRØÐILIGA STARVSSTOVAN (GL 2007/2 08 2-5)	73
5.2	ARBEIÐSEFTIRLITIÐ (GL 2007/2 09 2-2)	73
5.3	AKSTOVAN (GL 2007/2 16 9-8)	73
5.4	SAMVIT (GL 2008/2 15 2-3)	74
5.5	P/F FISKAALING OG HAVBÚNAÐARROYNDIR (GL 2002/2 15 3-4)	76
5.6	LANDSVERK (GL 2002/2 16 1-2)	78
6	ÚTBÚGVING OG GRANSKING	81
6.1	FÓLKASKÚLIN (GL 2002/2 10 2-3)	81
6.2	MUSIKKSKÚLASKIPANIN (GL 2001/2 10 9-5)	81
6.3	FRÍTÍÐARUNDIRVÍSING (GL 2001/2 10 9-7)	81
6.4	LANDSMIÐSTØÐIN FYRI UNDIRVÍSINGARAMBOÐ (GL 2008/2 10 6-6)	82
6.5	YRKISSKÚLAR (GL 2000/2 10 3-4)	83
6.6	FØROYA STUDENTASKÚLI (GL 2003/2 10 3-9)	83
6.7	STUDENTASKÚLA- OG HF-SKEIÐI Í EYSTUROYNNI (GL 2003/2 10 3-8)	84
6.8	SJÚKRARØKTARFRØÐISKÚLI FØROYA (GL 2007/2 10 4-14)	84
6.9	VINNUHÁSKÚLIN (GL 2006/2 10 4-13)	84
6.10	KLAKSVÍKAR SJÓMANSSKÚLI (GL 2004/2 10 4-11)	85
6.11	SAMSKIPAN AV VIRKSEMINUM HJÁ SKÚLUNUM (GL 2000/2 10 4-11)	86
6.12	FØROYA LÆRARASKÚLI (GL 2004/2 10 4-12)	87
6.13	STUÐUL TIL PRIVATAR SKÚLAR (GL 1996/2 10 5-1)	88
6.13.1	HÚSARHALDSSKÚLI FØROYA	88
6.13.2	KLAKSVÍKAR HÚSMØÐRAFELAG	90
6.14	LISTASAVN FØROYA (GL 2002/2 11 2-8)	93
6.15	GRANNSKOÐAN AV YMISKUM STOVNUM:	93
6.15.1	FØROYA LANDSBÓKASAVN (GL 2008/2 11 2-14)	94
6.15.2	FØROYA LANDSSKJALASAVN (GL 2008/2 11 2-13)	95
6.15.3	FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA (GL 2008/2 10 4-15)	95
6.16	UMSITING AV STUÐULSJÁTTANUM (GL 1996/2 11 9 -1)	96
6.17	FØROYA KIRKJUGRUNNUR (GL 2000/2 11 6-3)	98

7	ALMANNAMÁL	99
7.1	ALMANNA- OG HEILSUMÁLARÁÐIÐ (GL 2003/2 07 1-4)	99
7.2	FORSORGARÚTREIÐSLUR (GL 2006/2 07 3-11)	100
7.3	VANTANDI REGLUR SAMBÆRT FORSORGARLÓGINI (GL 2006/2 07 3-11)	102
7.3.1	VANTANDI REGLUR UM ENDURGJALD FYRI INNTØKUMISS O.A.	102
7.3.2	VANTANDI REGLUR UM HJÁLPARAMBOÐ V.M.	103
7.3.3	VANTANDI REGLUR UM ENDURBÚGVING O.A.	103
7.4	VANTANDI DAGFØRING AV FORSORGARLÓGINI (GL 2006/2 07 3-11)	104
7.5	STUÐUL TIL HEILIVÁG (GL 2006/2 07 3-11)	106
7.6	MEGINSKRIVSTOVAN FYRI NÆRVERKIÐ (GL 2004/2 07 4-16)	107
7.7	STOVNAR UNDIR NÆRVERKINUM (GL 2004/2 07 4-16)	108
7.8	KT-TRYGD Í NÆRVERKINUM (GL 2004/2 07 4-16)	110
7.9	STUDNINGUR TIL ALV (GL 1998/2 07 5-1)	114
7.10	SJÚKRAKASSAR (GL 2008/2 08 3-4)	115
8	INNLENDISMÁL	117
8.1	INNLENDISMÁLARÁÐIÐ (GL 2007/2 05 1-2)	117
8.2	ÍTRÓTTAVEDDING (GL 2006/2 02 1-3)	118
8.3	GRANNSKOÐAN AV UMHVØRVISSTOVUNI (GL 2007/2 05 9-8)	122
8.4	HIN FØROYSKI HAPPADRÁTTURIN (GL 2006/2 02 1-3)	123

0 INNGANGUR

Sambært § 45, stk. 1, í stýrisskipanarlógini og § 1, stk. 1, í LI. nr. 33/1994 “um landsins almenna roknskaparhald v.m.” skal Landsstýrið, í seinasta lagi 6 mánaðir eftir fíggjarárslok, leggja fyri Løgtingið samlaða landsroknskapin. Neyvari reglur um roknskaparhaldið eru ásettar í kunngerð nr. 22/2007 “um roknskaparverk landsins o.t.”

Yvirskipaðu reglurnar um grannskoðan av almennum roknskapum eru ásettar í § 45 í stýrisskipanarlógini. Neyvari reglur eru ásettar í LI. nr. 25 frá 21. apríl 1999 “um grannskoðan av landsroknskapinum v.m.”

Sambært § 12 í lógini um grannskoðan skal roknskapargrannskoðanin innan 10 mánaðir eftir fíggjarárslok lata løgtingsgrannskoðarunum frágreiðing um úrslitið av grannskoðanini.

Við hesum letur Landsgrannskoðanin løgtingsgrannskoðarunum ársfrágreiðing sína, í sambandi við at løgtingsgrannskoðararnir skulu leggja landsroknskapin 2007 fyri Løgtingið til samtyktar.

Fyrst í frágreiðingini er eitt brot, sum er av meira almennum slag. Síðani verður, fyri hvørt málsøki sær, tikið samanum úrslitið av grannskoðanini av stovnum og skipanum. Frágreiðingin er lögð fyri avvarðandi landsstýrismann til viðmerkingar. Møguligar viðmerkingar og fráboðanir frá landsstýrismanninum um tiltøk og ætlanir, sum frágreiðingin hevur elvt til eru tiknar við. Í frágreiðingini er eisini víst á, í hvønn mun viðurskifti eru komin í rættlag, sum vórðu umrødd í seinastu ársfrágreiðing, ið varð latin løgtingsgrannskoðarunum 14. november 2007.

Umframt ársfrágreiðingina hevur Landsgrannskoðanin í september 2008 latið løgtingsgrannskoðarunum frágreiðing um frávik millum játtan og nýtslu o.a.

Argir, 30. oktober 2008

Beinta Dam
Landsgrannskoðari

1 FORMLIG VIÐURSKIFTI

1.1 Endamálið við grannskoðanini

Sambært grannskoðanarlógini er endamálið við grannskoðanini at ansa eftir,

- at allar inntøkur landsins eru settar í roknskapin,
- at ongin útreiðsla er goldin uttan við heimild í fíggjarlóg ella aðrari játtanarlóg,
- at roknskapurin er rættur, og at tær avgerðir, roknskapurin fevnir um, eru samsvarandi veittum játtanum, galdandi lógum og fyriskipanum, verandi avtalum og vanligum siði,
- at hóskandi er atborið fíggjarliga í sambandi við umsiting av ognum og viðvíkjandi rakstri av teimum stovnum og tí virksemi, roknskapurin fevnir um,
- at roknskapar- og eftirlitsskipanir eru tryggjar.

1.2 Aðalráð og stovnar hava ábyrgd av roknskapinum

Aðalráðini og teir stovnar, sum hoyra undir tey, skulu leggja fram ársroknskap, sum er gjørdur í Búskaparskipan landsins, og sum gevur eina rætta mynd av inntøkum og útreiðslum í fíggjarárinum, og ognum og skuld við fíggjarárslok.

Sambært § 10 í roknskaparkunngerðini verða roknskaparupplýsingar samsvarandi góðkendum ársroknskapum tiknar við í landsroknskapin, sum Føroya Gjaldstova setur upp.

Landsroknskapurin fyri fíggjarárið 2007 varð lagdur fyri Løgtingið í juni 2008.

1.3 Roknskaparframløga og –góðkenning

Í § 4, stk. 1, í roknskaparkunngerðini er ásett, at aðalráðini og aðrir javnsettir myndugleikar skipa roknskaparhaldið á sínum øki, og hava eftirlit við, at reglurnar um roknskaparverkið verða hildnar.

Stovnsleiðararnir skulu mánaðarlaga góðkenna játtanarroknskapin mótvegis aðalráðunum. Seinasti mánaðarroknskapurin er at rokna sum ársroknskapur, og stovnsleiðarin skal góðkenna ársroknskapin á serstøkum góðkenningaroyðublaði. eru viðurskipti, sum ikki eru í lagi, skal vera kunnað um tey á góðkenningarskjalinum.

Gjaldstovan skal hava avrit av øllum góðkenningarskjølum. Sum víst á aðrastaðni í frágreiðingini hevur Gjaldstovan bert fingið góðkenningaroyðubløð fyri 100 stovnsnummur fyri árið 2007, hóast samlaða talið á stovnsnumrum er 580. Harumframt eru flestu góðkenningaroyðubløðini send Gjaldstovuni ov seint.

Sum víst á frammanfyri, skal landsroknskapurin verða lagdur fyri Løgtingið áðrenn juni mánaður er liðin. Føroya Gjaldstova skal seta landsroknskapin upp, og tá ið havt verður í huga, at ásettu góðkenningarmannagongdir eru grundarlagið undir ársroknskapinum, heldur Landsgrannskoðanin tað als ikki vera nøktandi, at reglurnar um at lata inn góðkenningarskjøl ikki verða hildnar.

1.4 Vandi fyri mistøkum og sviki

Ábyrgdin av roknskapinum ber eisini í sær, at aðalráðini og stovnarnir støðugt hava tað innanhýsis eftirlit, ið skal til, fyri at ársroknskapur kann verða gjørdur, sum gevur eina rættvísandi mynd uttan stórvegis skeivleikar.

Í sambandi við eftirlitini seinastu árin hava vit spurt, um leiðslan hevur mett um vandan fyri, at stórvegis skeivleikar eru í roknskapinum, tað veri av mistøkum ella sviki.

Samanumtikið kann sigast, at leiðslurnar hava ikki hugsað um vandan fyri feilum, og leiðslurnar hava heldur ikki sett nøkur tiltøk í verk at forða fyri sviki. Flestu stovnsleiðarar vísa á, at teir brúka Verkgongdarskipanina á Føroya Gjaldstovu, sum hevur innbygðan skilnað millum tey, sum skráseta og tey, sum leysgeva. Teir halda tí ikki vandar vera fyri stórvegis skeivleikum í roknskapinum. Flestu stovnsleiðarar siga seg ikki hava kunnleika um, at svik verður framt, ilgruna um svik, ella hoyrt um skuldsetingar um svik.

1.5 Hóskandi tíðarskrásetingar

Skulu ásetingarnar í § 7 í roknskaparkunngerðini útinnast til ásettu tíðina – um stívliga eitt ár – heldur Landsgrannskoðanin tað vera umráðandi, at aðalráð og stovnar byrja at seta í verk tíðarskráseting, har eisini sæst, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til.

Í § 5, stk. 3, í “gomlu” roknskaparkunngerðini (K. nr. 14/1996), sum kom í gildi 1. januar 1997, var ásett, at stovnar skuldu skráseta lönir og starvsfólkanýtslu við atliti til at veita upplýsingar um nýtslu av starvsfólki, av lönargongdini o.ø. til Fíggjar- og búskapardeildina at nýta. Sambært kunngerðini skuldi Føroya Gjaldstova seta neyvari reglur.

Sambært § 5, stk. 2, í K. nr. 22/2007, sum kom í staðin fyri K. nr. 114/1996, skal stovnsleiðarin skipa fyri, at hóskandi tíðarskráseting er á stovninum, so lönarútgjaldingarnar eru rættar.

Í 2007 eru samlaðu rakstrarútreiðslurnar hjá landskassanum góðar 3 mia.kr. Tveir triðingar av útreiðslunum eru lönarútreiðslur, 1,9 mia.kr. Løn er vanligi nógv tann størsta útreiðslan hjá landsstovnunum.

Í sambandi við eftirlit á stovnunum, kannar Landsgrannskoðanin vanligi við stakroyndum, um lönirnar eru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. Hesar stakroyndir benda á, at lönarsatsirnar, útrokningarnar o.a. eru rættar.

Samanumtikið hava bert fáir landsstovnar hóskandi tíðarskráseting, har tað eisini sæst, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til. Nakrir stovnar hava klokkuskipan at skráseta arbeiðstíðina, flex, feriu, sjúku o.a., men hava ikki skipaða skráseting av, hvat tíðin verður brúkt til.

Landsgrannskoðanin hevur áður víst á, at Fíggjarmálaráðið ongantíð hevur álagt stovnum at skráseta t.d. framleiðslu og tíðarnýtslu í innanvirkis roknskapum samsvarandi “gomlu” kunngerðini.

Gjallari reglur um “mál- og avriksstýring”, vórðu lýstar í “nýggju” roknskaparkunn-gerðini. Sambært § 7 skulu aðalráðini og stovnar teirra í seinasta lagi 1. januar 2010 hava sett í verk stýringarmeginreglur um mál og nádd úrslit o. t.:

- Aðalráðini skulu árliga seta yvirskipað mál fyri sínar stovnar.
- Stovnarnir skulu:
  1. seta mál og krøv til avrik í tøka tilfeinginum og í yvirskipaðum málum, sum aðalráðið hevur sett,
  2. tryggja, at sett mál og krøv til avrik verða rokkin, og
  3. herundir tryggja, at útvegaðar verða neyðugar upplýsingar at stýra eftir, so at frávik millum ætlanir og úrslit verða fyribyrgd, gjørd sjónlig og kunnu verða rættað í neyðugan mun.
- Fyri at lýsa virkseimið á stovninum, m. a. at stuðla undir stýringarmeginreglur-nar, verða skrásettar hóskandi nøgdarupplýsingar, sum fevna um tað, stovnur-in avrikar, og um tilfeingisnýtslu (t. d. tíðarnýtslu hjá starvsfólkum).
- Stovnar skulu eftir tørvi gera innanvirkis roknskap við upplýsingum um, hvussu útreiðslur og inntøkur og kostnaðir eru liðaðir út á endamál, stað, framleiðslu, virkseimi o. t.
- Innanvirkis roknskapurin skal geva grundarlag fyri at lýsa, hvat virkseimið og ymisku veitingarnar kosta hvørt sær ella væntandi koma at kosta, og eisini hvørji viðurskipti eru avgerandi fyri, hvussu tilfeingið verður nýtt.

2 LØGMANSFYRISITINGIN

2.1 Løgmansskrivstovan (GL 2008/2 02 1-4)

Í juli 2008 grannskoðaðu vit Løgmansskrivstovuna við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent Løgmansskrivstovuni viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Niðanfyri er í stuttum tikið samanum úrslitið av grannskoðanini.

Roknskaparviðurskifti o.a.

Í sambandi við eftirlitið mælti Landsgrannskoðanin til at dagføra roknskaparreglugerðina, sum er frá januar 2002, og ognaryvirlitið, sum er frá 1991.

Løgmansskrivstovan hevur ikki skrivligar mannagongdir, sum skulu tryggja biligar vørur og tænarar (útboð/kapping millum veitarar). Sambært Løgmansskrivstovuni verður tó biðið um tilboð – so sum til døgurðar, útfærdir við gestum o.a. Løgmansskrivstovan kannar eisini rokningarnar og góðkennir, at vøran er komin og er í lagi.

Landsgrannskoðanin hevur heft seg við, at Løgmansskrivstovan hevur goldið einum av sínum starvsfólki 13.134 kr. fyri “flagging” fyri ein mánað, umframt MVG.

Sambært landsroknskapinum var kostnaðurin alt árið 2007 kr. 39.300.

Løgmaður hevur greitt frá, at tá tað í síni tíð varð gjørt av at flagga hvønn dag í árinum, hevði Fíggjarmálaráðið gjørt vart við, at rættast var at bjóða arbeiðið út, í staðin fyri at geva einum starvsfólki hjá Løgmansskrivstovuni hægri samsýning fyri at røkja uppgávuna. Uppgávan varð tá latin einum vaktarfelag.

Í oktober 2008 hevur Løgmaður greitt frá, at uppgávan at vinda flaggið á stong, og at taka tað niður aftur, varð boðin út av nýggjum í 2008, tí felagið, sum hevði røkt uppgávuna, segði avtaluna upp. Sjey fingur høvi at bjóða, og lægsta boð var kr. 156.400 um árið, sum var frá einum fyrirkøku, sum starvsfólkið á Løgmansskrivstovuni eigur. Løgmaður sigur, at inntøkan verður goldin sum B-inntøka, tí hon verður goldin fyrirkøkuni, sum er mvg- og virkisskrásett.

KT-trygd o.a.

Løgmansskrivstovan nýtir Landsnet, sum KT-fyrisingin rekur. KT-fyrisingin hevur eisini KT-trygdina um hendi. Leiðslan á Løgmansskrivstovuni vísti á, at KT-fyrisingin arbeiðir við at gera trygdarhandbók fyri KT-skipanirnar.

Ongar skrivligar reglur eru orðaðar fyri nýtsluni av stovnsnetinum heimanífrá, hóast nøkur leiðandi starvsfólk á Løgmansskrivstovuni hava atgongd til stovnsnetið heimanífrá, og øll starvsfólkini hava møguleika at lesa egnan teldupost heimanífrá. Leiðslan vísti á, at treytin fyri at hava atgongd til KT-skipanina heimanífrá er, at KT-fyrisingin hevur góðkent telduna. Kort verður sett í telduna, sum aftur krevur kotu til at sleppa inn um firewall – í veruleikanum tvinni loyniorð. Eisini vísti leiðslan á, at reglurnar fyri at nýta telduna heima annars eru tær somu, sum á arbeiðsplássinum. Starvsfólk sleppa t.d. ikki út á heimasíður, sum eru bannaðar. Sum meginregla kunnu tey prenta alt út heima.

Lønarumsiting

Løgmansskrivstovan nýtir almenna starvsfólkapolitikkini, vegleiðingar og reglur, ið Fíggjarmálaráðið/lønardeildin ásetur. Løgmansskrivstovan hevur onga skrivliga mannagongd ella lýsing av dagligu lønarumsitingini, men øll starvsfólk eru lærd upp at nýta TotalView skrásetingarskipanina.

Løgmansskrivstovan brúkar klokkuskipanina TotalView til at skráseta arbeiðstíðina, flex, feriu o.l. Tey skráseta ikki, hvat arbeiðstíðin verður nýtt til.

Landsgrannskoðanin kannaði við stakroyndum, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. Onki var at finnast at.

Umsiting av studningi

Løgmansskrivstovan rindar studning til politisku flokkarnar til politiska upplýsing. Umsóknir, saman við vátan um at peningurin er brúktur til endamálið, verða sendar Løgmansskrivstovuni eina ferð um árið. Er roknskapurin ikki komin inn fyri 1. apríl, verður studningur ikki goldin út.

Annað

Í rundskrivi nr. 1 frá Løgmansskrivstovuni 7. februar 2002 “um nýtslu av fartelesfon” er ásett, at fartelesfon, sum verður latin starvsfólki ókeypis at nýta sum arbeiðsamboð, skal sum meginregla einans verða nýtt til samskipti, sum hevur beinleiðis við arbeiðsuppgávur stovnsins at gera.

Húsavørðurin, deildarstjórin, annar ráðgevin, stjórin, kunningarráðgevin og journalleiarin hava fartelesfon at nýta í arbeiðinum, soleiðis at lögmaður altíð kann fáa fatur á teimum.

2.2 Samskiptisútreiðslur hjá landsstýrinum (GL 2008/2 02 9-6)

Síðani 2000 hava vit víst á vantandi lógarheimild at endurrinda samskiptisútreiðslur hjá lögmanni og landsstýrismonnum. Málið er framvegis ikki loyst.

Í frágreiðing til løgmann í juli 2000, um grannskoðan av samsýning landsstýrismanna, vístu vit á, at sera ymiskt var, hvussu ráðini endurrinda fyri telefonútreiðslur hjá landsstýrismonnum. Landsgrannskoðanin setti tí fleiri spurningar m.a. um heimildina, hvør rætta mannagongdin var, hvussu nógv skuldi verða rindað, og hvussu nógv skuldi verða givið upp skattliga.

Í ársfrágreiðing okkara í januar 2007 greiddu vit frá, hvat var hent í málinum.

Í serstakari frágreiðing “um ávísar útreiðslur” latin lögtingsgrannskoðarunum í oktober 2007 tóku vit saman um, og greiddu frá samskipti okkara við løgmann um hesi viðurskipti.

Lógargrundarlag

Ongar ásetingar um kostnaðarendurgjald fyri samskiptisútreiðslur eru í lógini “um samsýning og eftirløn landsstýrismanna”.

Ein nevnd, sett sambært LI. nr. 77/2003 “um nevnd at geva lögmanni tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna v.m.”, hevur í áliti sínum í juni 2005 m.a. mælt til

at útvega lógarheimild til at veita lögmanni og landsstýrismonnum fría fartelesfon, teldu- og alnetssamband til arbeiðsbrúks.

Spurdur, hvat er hent í málinum, og hvørjar ætlanir lögmaður hevur, hevur lögmaður svarað í september 2007 og í oktober 2008, at onki er hent í málinum.

Síðani 2000 hava vit víst á vantandi lógarheimild at endurrinda samskiftisútreiðslur hjá lögmanni og landsstýrismonnum. Málið er framvegis ikki loyst.

Borðfæ

Í 2007 fekk lögmaður 77.389 kr. í borðfæ, og landsstýrismenn fingu 25.796 kr. Borðfæið er skattafrítt. Landsgrannskoðanin hevur heitt á lögmann um at greiða frá, hvat borðfæið er ætlað til.

Nevndin, sum sambært LI. nr. 77/2003 skal geva lögmanni tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna v.m., heldur, at borðfæið eigur at verða lækkað, m.a. tí ongi hagtøl eru fyri nýtsluna av hesum peningi, og tí at nevndin hevur mælt til at hækka bæði samsýning og kostnaðarendurgjald til lögmann og landsstýrismenn.

Spurdur, hvat var hent í málinum, og hvørjar ætlanir lögmaður hevur, hevur lögmaður svarað í september 2007 og oktober 2008, at onki er hent í málinum.

Skattlig viðurskifti

Eftir áheitan frá Landsgrannskoðanini vendi lögmaður sær í 2003 til TAKS og fekk staðfest, at eisini lögmaður og landsstýrismenn eru fevnd av skattligu reglunum um fríar ágóðar, at heimatelesfon hjá lögmanni/landsstýrismonnum er at rokna sum skattafríur ágóði, sum lögmaður/landsstýrismenn hava skyldu at geva upp, og at arbeiðsgevarin hevur upplýsingarskylduna.

Sum frá leið, fóru lögmaður og fleiri landsstýrismenn burtur frá skipanini við fríari heimatelesfon, tí tey í staðin høvdu fría fartelesfon. Harafturat fáa nøkur endurgoldið fyri útreiðslur til alnetssamband, m.a. í sambandi við heimaarbeiðspláss.

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at tað óivað er soleiðis hjá lögmanni/landsstýrismonnum, at fartelesfon og onnur samskiftistól heima, ið landið rindar fyri, í ein ávísan mun verða brúkt privat ella til meira partapolitisk viðurskifti, sum ikki hava við landsstýrismannastarvið at gera.

Í oktober 2006 skrivaði lögmaður m.a., at hann metti *“Øll samskiftistól lögmans og landsstýrismanna sum vanlig arbeiðstól. Hvar hesi arbeiðstól eru, á skrivstovuni, uttanlands ella heima við hús, má metast at vera uttan týðning fyri privatinntøku teirra”*.

Vit hildu ikki svarið vera nøktandi. Vit spurdu tí lögmann í juni og aftur í oktober 2007 m.a., í hvønn mun lögmaður, landsstýrismenn, lögmansstjórin og aðalstjórar verða skattaðir av fríum ágóða í sambandi við telesamskifti.

Lögmaður svaraði ikki spurninginum, men vísti ístaðin á, at skattaspurningar eru mál millum starvsfólkið sjálvt og skattamyndugleikan.

Landsgrannskoðanin skal í tí sambandinum minna á, at arbeiðsgevarin eisini hevur skyldu, uttan at TAKS biður um tað, at kunna TAKS um fríar ágóðar, hann hevur latið.

Í október 2008 hefur lögmaður enn einaferð boðað frá, at lögmaður framvegis heldur samskiftistól lögmanns og landsstýrismanna, ið eru fingin til vega fyrri at landsstýrisfólkini kunnu rækja sítt starv til lítar, vera vanlig arbeiðstól. Hann heldur, at sama er galdandi uttan mun til hvar arbeiðstólini eru, á skrivstovu, uttanlands ella heima við hús, og lögmaður hefur onga orsök til at halda, at hesi tól eru at meta sum fríir ágóðar.

Dentur verður annars lagdur á, at lögmaður sjálvandi altíð vil virða tær lógir og reglur, ið eru ásettar á skattaøkinum.

2.3 Um lógarsmíð (GL 2008/2 02 9-7)

Landsgrannskoðanin hefur síðani 2003 í frágreiðingum gjørt vart við, at eftir okkara tykki er lógargrundarlagið sum heild eitt tað størsta vandamálið í umsitingini. Á fleiri málsøkjum er lógargrundarlagið ófullfíggað.

Gongdin seinastu nógvu árinum hefur víst, at landsumsitingin ikki megnar at smíða dygdargóðar lógir og kunngerðir á týðandi økjum. Tað tykist vera ein afturvendandi trupulleiki at manna størv við lögfrøðingum, sum hava førleika og royndir at smíða lógir. Tá ið eindirnar eru so smáar, verður sjáldan nøkur upplæring ella siðvenja. Tað kann møguliga vera ein atvold til starvsfólkaútskipting, sum hefur við sær, at ónda ringrásin heldur fram.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2005, ið varð lagt fyrri Løgtingið í januar 2007, stendur m.a. um lógarsmíð:

“Løgtingsgrannskoðararnir hava víst á, at tað hefur stóran týðning, at lógararbeiðið verður væl skipað. Teir hava eisini mælt til, at tað tilfar, sum verður lagt fyrri Løgtingið, verður málsliga betur greitt úr hondum.

Aðalráð og stovnar hava framhaldandi ilt við at manna størv við fólk, sum hava neyðugan førleika og royndir innan lógarsmíð, m.a. á almannaøkinum (s. 127-131). Løgtingsgrannskoðararnir halda, at verandi trupulleikar við lógarsmíði eru eitt langtíðar vandamál, ið lögmaður má taka stig til at loysa sum skjótast.”

Samskipti við lögmann í 2007

Í juli 2007 bóðu vit lögmann um viðmerkingar til hesi sjónarmið og spurdu hvørjar ætlanir lögmaður hefur.

Í október 2007 svaraði lögmaður, at hann var púra samdur í, at tað hevði sera stóran týðning, at lógararbeiðið í fyrisitingini var væl skipað og væl greitt úr hondum í allar mátar. Hann hevði tí alla tíðina roynt at betra um viðurskiptini, ikki minst tí at nakað trupult hevði verið at manna ávís lögfrøðilig størv í miðfyrisingini, og tað hevði staðið á hjá lögdeildini í Innlendismálaráðnum at eftirkanna lógaruppskoti.

Lögmaður vísti eisini á, at hann hevði sett í verk eitt útgreiningararbeiði til tess at betra munandi um lógardygðina. Málið varð viðgjørt á serligum seminari fyrri ovastu stjórnunum í miðfyrisingini. Grundað á hesa viðgerð eru stjórnarnir farnir undir eina felags verkætlan at seta langtíðarmál fyrri lógardygðina og at greina lógarøkið. Út frá hesum skal ein strategi verða lögð, so miðvíst og stigvíst verður komið á mál.

Ein arbeiðsbólkur var settur við einum umboði úr hvørjum stjórnarráði. Í bólkinum vóru royndir lögfrøðingar í miðfyrisingini og trýggir aðalstjórnar.

Í október 2008 hevur lögmaður kunnað um, tað framvegis verður arbeitt við verkætlanini.

2.4 Stjórnin av KT og KT-trygd (GL 2008/1 02 0-6)

Landsgrannskoðanin og løgtingsgrannskoðararnir hava í mong ár víst á nakrar yvirskipaðar trupulleikar í landsumsitingini, sum bert kunnu verða loystir, um samstarvað verður tvørtur um aðalráð og tvørtur um kommunala bygnaðin.

Í frágreiðingini til løgtingsgrannskoðararnar 12. januar 2007 umrøddi Landsgrannskoðanin aftur tilík viðurskifti, m.a. vantandi stjórnin av kunningartøkni og kunningartrygd, og í hesum sambandi eisini málið um effektivisering av umsitingini.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2005, ið varð lagt fyri Løgtingið í januar 2007 (Lm. nr. 54-1/2006), høvdu løgtingsgrannskoðararnir eisini fleiri viðmerkingar, átalur og áheitanir hesum viðvíkjandi.

Fyri at kunna løgtingsgrannskoðararnar um støðuna og um hvørjar broytingar eru framdar, gjørdi Landsgrannskoðanin eina serstaka frágreiðing “um stjórnin av KT og KT-trygd”. Í frágreiðingini, sum var latin løgtingsgrannskoðarunum í október 2007, hevur Landsgrannskoðanin m.a. tikið saman um og greitt frá samskiftinum við lögmann um hesi viðurskifti.

2.5 Aðrar viðmerkingar/tilmæli frá Løgtingsgrannskoðarunum

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2006, ið varð lagt fyri Løgtingið í mars 2008 (Lm.nr. 122/2007), hava løgtingsgrannskoðararnir m.a. hesar viðmerkingar:

“Løgtingsgrannskoðararnir hava fleiri ferðir átalað, at so nógv ár ganga, uttan at ávís mál verða loyst. Tað áliggur landsstýrismonnum at hava yvirskipað eftirlit við fyrisingini av teimum málsøkjum, teir varða av, og tað áliggur lögmanni at ansa eftir, at landsstýrismenn røkja sínar skyldur.

Løgtingsgrannskoðararnir halda, at henda eftirlitsuppgáva hjá landsstýrismonnum og lögmanni ikki er nóg væl skipað. Tað tykist vera serliga torført at loysa mál, har neyðugt er at samskipa og samstarva millum fleiri aðalráð.

Á fleiri økjum tykist landsumsitingin ikki hava nakra veruliga ovastu leiðslu, ið hevur átikið sær at tryggja, at landsumsitingin verður rikin so effektivt sum gjørligt, og at sum mest fæst burturúr tí tilfeingi, ið brúkt verður.

Løgtingsgrannskoðararnir vilja mæla til, at lögmaður og Løgmansfyrisingin í størri mun ganga undan og taka stig til, at sett verða yvirskipað mál fyri eina effektiva landsumsiting fyri síðani at hava umsjón við og stuðla uppundir, at sett mál verða rokkin.”

3 FÍGGJARMÁL

3.1 Roknskaparviðurskifti o.a.

3.1.1 Landsroknskapurin ikki fullfíggjaður

Seinastu nógvu árin hava Landsgrannskoðanin og løgtingsgrannskoðararnir javnan gjørt vart við, at fleiri stovnar og grunnar eru ikki við á fíggjarlógini og í landsroknskapinum. Onki er hent í málinum seinasta árið.

Landsgrannskoðanin og løgtingsgrannskoðararnir hava ferð eftir ferð víst á fleiri grundleggjandi ivasurningar, tá ið ræður um játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarviðurskifti:

- um allar inntøkur landsins eru við í landsroknskapinum,
- um allar ognir og øll skuld er við í landsroknskapinum,
- um allir skattir/øll gjöld verða kravd inn sambært ásetingunum í stýrisskipanarlógini,
- um allar veitingar og umsitingarútreiðslur verða goldnar við heimild í fíggjarlógini,
- um allir stovnar og grunnar verða grannskoðaðir og roknskapirnir lagdir fyri Løgtingið sambært galdandi lóggávu.

Í mars 2006 legði Formansskapur Løgtingsins fram uppskot fyri Løgtingið til játtanarlóg, ið skuldi loysa fleiri ivamál viðvíkjandi stýrisskipanarlógini, játtanarskipanini og bøta um studningsumsitingina. Lógaruppskotið fall burtur.

Í frágreiðingini til løgtingsgrannskoðararnar í oktober 2006 helt Landsgrannskoðanin tað vera umráðandi, at málið ikki varð slept, og mælti til fánýtis at reisa tingmálið “um landsins játtanarskipan” av nýggjum.

Í serstakari frágreiðing “um ávísar stovnar og grunnar og tilknýti teirra til fíggjarlóg og landsroknskap” latin løgtingsgrannskoðarunum í oktober 2007 vísti Landsgrannskoðanin enn einaferð á, at stórar upphæddir liggja uttanfyri fíggjarlóg og landsroknskap. Vísandi til frágreiðingina vóru í 2006 talan um 266 mió.kr. í skatti og avgjöldum, um 141 mió.kr. í rentuinntøkum o.t. og um 48 mió.kr. í rentuútreiðslum. Harafturat var talan um 169 mió.kr., í tilskotum til einstaklingar, um 17 mió.kr. í lønum og um 13 mió.kr. í øðrum fyrisingarútreiðslum.

Landsgrannskoðanin vónaði, at frágreiðingin kundi vera við til at varpa ljós á og loysa nøkur ivamál, ið eru á hesum økinum.

Spurdur, hevur landsstýrismaðurin í august 2008 svarað, at onki er hent í hesum máli síðani seinasta frágreiðing varð latin løgtingsgrannskoðarunum.

3.1.2 Búskaparskipan landsins ekki fullnýtt (GL 2008/1 01 0-12)

Fyri at tryggja eina munadygga búskaparfyrising er ásett í roknskaparkunngerðini, at landsins stovnar skulu nýta Búskaparskipan landsins, sum er roknskaparskipanin hjá landinum. Landsgrannskoðanin hevur í undanfarnum frágreiðingum gjørt vart við, at kunngerðin verður ikki hildin.

Sambært § 4, stk. 4, í roknskaparkunngerðini hava allir stovnar skyldu at nýta Búskaparskipan landsins. Sambært § 4, stk. 5, kann Fíggjarmálaráðið eftir umsókn loyva stovnum við serligum tørvi at nýta sína egnu búskaparskipan heilt ella lutvíst. Loyvið er tó treytað av, at “skipanin lýkur tey kunningar-, trygdar-, eftirlits- og tíðarkrøv, sum eru galdandi fyri Búskaparskipan landsins”, og at ein skrivlig rakstraravtala, sum neyvari útgreinar treytirnar fyri dátusamskifti o.ø., verður gjørd millum Føroya Gjaldstovu og viðkomandi stovn.

Landsgrannskoðanin hevur fleiri ferðir víst á, at hesar reglur als ikki verða hildnar, hóast talan er um stórar og umfangandi skipanir. Vantandi samskipan og stýring hevur helst ført til ov nógvar “egnar búskaparskipanir”, m.a. tí at stovnar ofta halda seg hava ein heilt serligan tørv. Fleiri broytingar og tillagingar eru gjørdar í KT-skipanunum, uttan at nøkur umsókn er latin Fíggjarmálaráðnum frammanundan og uttan at Fíggjarmálaráðið ella Gjaldstovan hava fingið nakað at vita.

Í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava løgtingsgrannskoðararnir fleiri ferðir víst á:

“At nógvir landsstovnar/-grunnar nýta nógvar og ymiskar KT-skipanir at gjalda út, føra bókhald, umsita lønir, lán, debitorar o.a., og tá ræður um KT-trygd, er verandi KT-bygnaður eitt tað størsta vandamálið.

Peningur og starvsfólkaorka verða tí ikki nýtt á skynsaman hátt, og Búskaparskipan landsins verður ikki gagnnýtt í tann mun, ætlanin var. Fíggjarmálaráðið hevur tikið fleiri stig til at bøta um støðuna. Løgtingsgrannskoðararnir vilja enn eina ferð mæla til at gera eina ítøkiliga langtíðarætlan fyri, hvussu roknskaparviðurskiftini, út frá einum heildarsjónarmiði, kunnu um- og samskipast, soleiðis at umsitingin verður bíligari og betri.”

Í juni 2006 vísti Gjaldstovan á, at samanumtikið hildu tey seg ikki kunna gera annað enn at hyggja at, hvussu leikur fór. Sambært Gjaldstovuni vóru tað fyrst og fremst aðalráðini, sum høvdu ábyrgdina av, at viðurskiftini formliga vóru røtt, og eftir at 10 ár vóru liðin, síðani krøvini um skipað viðurskifti á roknskaparøkinum vórðu sett, var torført framhaldandi at hava undanførslur fyri at fylgja reglunum.

Landsverk

Í årsfrágreiðingum seinastu árin hevur Landsgrannskoðanin greitt frá, at Landsverk hevur arbeitt við at seta í verk eina Navision búskaparskipan, ið skal avloysa fleiri av teimum skipanum, sum stovnurin sjálvur hevur ment.

Í september 2006 var fundur millum Fíggjarmálaráðið, Vinnumálaráðið, Gjaldstovuna og Landsverk, í sambandi við at Landsverk hevði tikið í nýtslu og tillagað “egna” Navision búskaparskipan uttan at biðja Fíggjarmálaráðið um formligt loyvi sambært § 4, stk. 5, í roknskaparkunngerðini. Landsverk var av teirri fatan, at Gjaldstovan kundi ikki nøkta tørvin, stovnurin hevði á búskaparskipan, ella sum kundi avloysa “egnu búskaparskipanirnar”.

Í oktober 2008 hevur fundur verið millum Gjaldstovuna og Landsverk um, hvussu farið skal verða fram í sambandi við at senda upplýsingar um vørusølu og debitorar til

Búskaparskipan landsins. Tosað varð um markamót, og hvussu loysnin tøkniliga skal hanga saman.

Vinnuskúlar

15. apríl 2003 fingur vinnuskúlarnir - t.e. Tekniski skúli í Tórshavn og Føroya Handilsskúli - fráboðan frá Mentamálaráðnum um, at Fíggjarmálaráðið hevði gjørt av, at vinnuskúlarnir skuldu nýta Búskaparskipan landsins. Síðani tá hava vinnuskúlarnir samskipt við Gjaldstovuna um, hvussu teir verða tiknir við í Búskaparskipan landsins.

Landsgrannskoðanin spurdi Mentamálaráðið, hví málið ikki var loyst, og um hvørjar ætlanir vóru at fáa formligu viðurskiptini í rættlag.

Í oktober 2006 gjørdi Mentamálaráðið skúlarar varugar við, at tað var Fíggjarmálaráðið, ið hevði avgerðarrætt í málinum, og at teir skulu fylgja boðunum frá Gjaldstovuni.

Í september 2007 greiddi Gjaldstovan frá, at als onki samskipti hevði verið millum partarnar. Gjaldstovan hevði seinasta árið sett starvsfólkaorku av til uppgávuna. Sambært roknskaparkunngerðini er tað Mentamálaráðið, sum hevur ábyrgdina av støðuni. Gjaldstovan setti spurningin, um tað var rætt at rinda pening út til skúlarar, tá teir hava sett seg upp ímóti at halda lógina, sum er ein av treytunum fyri at fáa pengarnar. Gjaldstovan segði seg hava gjørt tað, hon kundi.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Fíggjarmálaráðið í november 2007 hevði boðað Vinnuskúlunum frá:

- at 1. februar 2008 skuldu skuldara- og ognaramótulini verða tikin í nýtslu,
- at 1. mars 2008 skuldu øll útgjöld frá stovnunum fara um Búskaparskipan landsins, og
- at 1. mars 2008 skuldu allar lønir fara um Felags lønarskipanina.

Ætlanin helt ikki, tí striltið gekst at fáa tøkniliga sambandið at virka við Data-Net Landsins, sum er fyrirteytin fyri fáa samband við Búskaparskipan landsins og Felags lønarskipanina. Tøkniliga sambandið fekst ikki at virka fyrr enn seint í juni 2008.

Sambært Gjaldstovuni í oktober 2008 eru vinnuskúlarnir byrjaðir at nýta fleiri av partskipanunum í Fíggjarstýringarskipan landsins (FIGS, debitor og verkongdarskipanina), og arbeiðt verður við at umleggja lønarumsitingina á vinnuskúlunum. Lønirnar hjá starvsfólkum í fyrisitingunum verða goldnar um Felags lønarskipanina í oktober, og lønirnar hjá lærarunum verða goldnar um Felags lønarskipanina í november 2008.

Føroya Handilsskúli hevur valt at lata lønardepilin á Gjaldstovuni taka sær av skráseting av lønum o.ø. Tekniski Skúli í Tórshavn hevur valt at hava "egið lønarkontór", t.v.s. at tey skráseta lønir sjálvi, gera lønarkoyringar og viðlíkahalda stam-dátur o.t.

Aðrir stovnar

Í mars 2008 boðaði Fíggjarmálaráðið Heilbrigdinum og Blákrossheiminum frá, at ætlanin var, at stovnarnir skuldu fylgja ásetingunum í roknskaparkunngerðini um at nýta Búskaparskipan landsins. Ávíst samskipti hevur verið við viðgerðarstovnarar. Heilbrigdi hevur verið sinnað at taka Búskaparskipan landsins í nýtslu, meðan nevndin fyri Blákrossheimið hevur noktað.

Av tí, at Gjaldstovan hevur avmarkaða orku, hevur Fíggjarmálaráðið gjørt av, at farið verður ikki víðari við ætlanunum at seta í verk Búskaparskipan landsins á viðgerðarheimunum, fyrr enn verkætlanin á vinnuskúlunum er lokin.

Fyri summarfrítíðina var óformligt samskipti við Strandfaraskip Landsins um at seta í verk Búskaparskipan landsins á stovnunum.

3.1.3 Lønarsiting á Gjaldstovuni (GL 1998/2 03 1-10)

Lønardepilin á Gjaldstovuni umsitur og rindar út lønir hjá nógvum landsstovnum.

Við Felags lønarskipanini umsitur Gjaldstovan lønir fyri 168 stovnsnummur. Tá ið “lønarskrivstovurnar” eru taldar við, er samlaða talið á stovnsnumrum 192, sum hava 2.665 ársverk.

Stovnar, sum skráseta í Felags lønarskipanini

Stovnar o.o., sum sjálvi skráseta í Felags lønarskipanini, kunnu verða skrásett sum “lønarskrivstovur”, við ábyrgdarøkjum, ella sum “deildir” undir “lønarskrivstovu”. “Deildirnar” eru ikki sjálvstøðug økir og hava avmarkaða atgongd til Felags lønarskipanina.

Teir stovnar o.o., sum eru skrásett sum “lønarskrivstovur” í Felags lønarskipanini eru:

- Gjaldstovan. Landsverk og Lønjavningarstovan eru skrásett sum “deildir” undir Gjaldstovuni.
- Almanna- og Heilsumálaráðið.
- Almannastovan. Stuðulsskipanin fyri børn er skrásett sum ein “deild” undir Almannastovuni.
- Nærverkið, fleiri starvsbólkar.
- Suðuroyar Sjúkrahús.
- Klaksvíkar Sjúkrahús.
- Landssjúkrahúsið, enn bert starvsfólk í umsitingini.
- Arbeitt verður í løtuni við at skráseta Tekniska skúla í Tórshavn sum lønarskrivstovu.
- Mentamálaráðið/Fólkaskúlalønir og Musikkskúlaskipanin, sum eru ein “deild” undir Mentamálaráðnum.

Tvey starvsfólk frá Mentamálaráðnum fluttu í juni 2008 í Lønardepilin á Gjaldstovuni at arbeiða. “Mentamálaráðið” hevur framvegis lønarskrivstovu, men hon verður lögð saman við lønarskrivstovuni “gjaldstovan”. Uppgávurnar eru nú býttar millum Mentamálaráðið og Lønardepilin. Fyrisitingarlígu uppgávurnar, forskipanin og beinleiðis sambandi við skúlarnar, eru framvegis í Mentamálaráðnum.

Heilsuverkið brúkar eina forskipan/vaktplanskipan, sum eisini arbeiðir saman við Felags lønarskipanini.

Web-løn

Skipanin Web-løn ber í sær, at fleiri stovnar, sum Gjaldstovan rindar út lønir fyri, sjálvir kunnu tøppa einfaldar skrásetingar inn, sum t.d. tímalønir, fundarpenngar og koyripenngar. Skilt verður millum skrásetara og leysgevara. Tá ið stovnurin hevur leysgivið

sínar skrásetingar, sæst tað aftur í einari journal í Felags lønarskipanini, og Gjaldstovan avgreiðir síðani tað, sum er leysgivið.

Lønargrundarkort

Lønardepilin á Gjaldstovuni sendir vanligu øllum stovnsleiðarum lønargrundarkortini hjá starvsfólkunum at góðkenna eina ferð um árið. Stovnsleiðarin skal kann, um samsvar er millum formligu setanarviðurskiftini og upplýsingarnar, ið eru skrásettar í lønarskipanini.

Í januar 2007 sendi Gjaldstovan stovnunum lønargrundarkort at góðkenna. Í skrivinum stendur m.a.: “Hevur Gjaldstovan onki frætt frá stovninum áðrenn 1. mars 2007, mugu upplýsingarnar metast at vera rættar.”

Sambært Gjaldstovuni vórðu umleið 1800 lønargrundarkort send út, 35 komu aftur við viðmerkingum, broytingum og feilfráboðanum.

Í 2008 hevur Gjaldstovan valt at bíða við at senda lønargrundarkort út. Ætlanin er at senda kortini út seint í oktober mánað, m.a. tí at fleiri sáttmálar eru broyttir 1. oktober.

Lønargrannskoðan úti á stovnunum

Í sambandi við vitjanir okkara úti á fleiri stovnum í 2007 og 2008, hava vit við stakroyndum kannað, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. í lønarskipanini á Gjaldstovuni. Stakroyndirnar benda á, at lønarsatsir, útrokningar o.a. í lønarskipanini eru rættar.

Grannskoðan av Felags lønarskipanini

Í 2006 fór Landsgrannskoðanin undir at ráðleggja grannskoðanina av lønarumsitingini á Gjaldstovuni, her ímillum eisini grannskoðanina av Felags lønarskipanini. Ætlanin var at meta um innaneftirlitið m.a. við at kann, í hvønn mun ásetingarnar í roknskap-arreglugerðini og innanhýsis leiðbeiningum verða fylgdar, og um eftirlitsvirksemið virkar sum ásett/ætlað. Í 2007 høvdu vit fundir og samskiptu við Gjaldstovuna um Felags lønarskipanina. Ætlanin er at arbeiðið heldur fram í 2008-2009.

3.1.4 Tænastumannaeftirlønir o.t. (GL 1998/2 17 1-2)

Í frágreiðingum seinastu árin hevur Landsgrannskoðanin víst á, at umsitingin av tænastumannaeftirlønnum er ikki nøktandi. Fíggjarmálaráðið hevur sett í verk nøkur tiltøk at samskipa umsitingina.

Vantandi útrokning/meting av samlaðu eftirlønarskylduni

Í 2007 vóru útreiðslurnar til tænastumannaeftirlønir o.t. um 71 mió.kr. netto, sum var einar 46 mió.kr. meira enn í 1997. Sambært landsroknskapinum vóru tænastumanna-lønir o.t. í sama tíðarskeiði vaksnar úr um 194 mió.kr. í 250 mió.kr.

Onki samlað yvirlit finst yvir, hvussu nógvir tænastumenn o.o. hava vunnið sær eftirlønarrætt, hvussu nógv teirra framvegis eru í tænastumannastarvi, hvussu nógv eru farin í annað starv ella hvussu nógv fáa eftirløn. Vit royndu at leita fram upplýsingar og gjørdu í mars 2005 eitt ávegis yvirlit, sum skal vera tikið við fyrivarni:

- Tænastumenn í starvi: 658
- Tænastumenn, farnir í annað starv: 212
- Tænastumenn o.o., ið fáa eftirløn: 344

Samanlagt var talan um umleið 1200 tænastráttumál. Harafturat koma lögtings- og landsstýrismenn, ið eisini fáa eftirløn sum tænastráttumenn. Vit vístu á fleiri vandamál m.a.:

- at samlaðu eftirlønarskyldurnar hjá landinum eru ikki tiknar við í landsroknskapinum,
- at eftirlønarlødur o.a. hjá tænastráttum er ikki skrásett á ein skipaðan hátt,
- at fullfíggað yvirlit er ikki yvir allar tænastráttumenn, ið eru ella hava verið í starvi,
- at vissa er ikki fyri, at øll, ið hava eftirlønarrættindi, fáa eftirløn, herímillum hjúnafelagar og børn o.s.fr., og vandi er fyri at fleiri av órøttum verða gloymd,
- at ymiskt er, hvar á fíggarlógini eftirlønarrættindslur verða játtaðar,
- at landið ikki hevur nóg gott yvirlit yvir verandi og komandi eftirlønarskyldur og eftirlønarrættindslur,
- at ongar metingar finnast av vøkstrinum í landsins útrættindslum til tænastráttumenn eftirlønir komandi 5, 10 ella 20 árinum,
- at metingar av samlaðu, kapitaliseraðu eftirlønarskylduni eru ikki gjørdar.

Landsgrannskoðanin mælti til at bøta um hesi viðurskipti.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2005, ið varð lagt fyri Løgtingið í januar 2007, stendur m.a. um tænastráttumenn eftirlønir, at:

”Umsitingin av tænastráttumenn eftirlønnum er ikki nøktandi. Talan er um vantandi roknskaparreglugerð/innaneftirlit, vantandi skráseting av eftirlønarrætti hjá tí einstaka, ymiskar bókingarhættir, vantandi uppgerð av samlaðu eftirlønarskylduni, árliga eftirlønarskyldan sæst ikki í landsroknskapinum, og umsitingarbygnaðurin er óhóskandi.

Nøkur tiltøk eru sett í verk, men langt er eftir á mál (s. 23-25). Arbeiðið at samskipa umsitingina av tænastráttumenn eftirlønnum hevur gingið striltið. Løgtingsgrannskoðararnir mæla staðiliga landsstýrismanninum til at tryggja, at ábøtur verða framdar á hesum øki í seinasta lagi á heysti 2007, sum áður fráboðað.”

Tiltøk, ið Fíggaráttumálaráðið hevur sett í verk

Í oktober 2005 greiddi Fíggaráttumálaráðið frá, at Landsstýrið hevði gjørt av, at umsitingin av lønum og tænastráttumenn eftirlønnum hjá landinum skuldi verða samskipað. Ætlanin var, at eini 15 fólk vórðu savnað í eina fyrisingarlíga eind. Ein felags lønarfyrising skuldi verða komin uppá pláss í seinasta lagi á heysti 2007.

Spurdur um gongdina í málinum, svaraði landsstýrismaðurin í august 2007, at eitt uppskot var gjørt um at savna fyrisingina av tænastráttumenn eftirlønnum á Gjaldstovuni, men tað hevði gingið striltið at fáa undirtøku fyri uppskotinum.

Landsstýrismaðurin greiddi eisini frá, at eitt fólk á Gjaldstovuni í stívliga hált ári hevði arbeitt við at gjøgnumganga øll mál við tí fyri eygað at skráseta eftirlønarlødurin. Landsstýrismaðurin helt, at Almanna- og Heilsumáttumálráðið og Mentamáttumálráðið eisini arbeiddu við hesum spurningum á teirra øki.

Sambært landsstýrismanninum hevði Gjaldstovan harumframt ment lønarskipanina, so eftirlønarlødur kann verða roknaður út og skrásettur. Arbeiðið at skráseta í Felags lønarskipanini var í gongd.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at samanlagt er eitt ársverk flutt frá Mentamáttumálráðnum og Almanna- og Heilsumáttumálráðnum til Lønardepilin á

Gjaldstovuni. Arbeiðið at skráseta heldur fram, og næst á skránni er at skráseta upplýsingar um allar tænaðstúmannasettar lærarar.

Í næstum verða lönirnar hjá tænaðstúmannasettu pedagogunum lagdar inn í Felags lönarskipanina; tá kann teirra eftirlönaraldur verða skrásettur. Tá ið upplýsingarnar hjá Landssjúkrahúsinum, Tekniska skúla og Handilsskúlanum eru komnar inn, er grundarlæg fyrri einari rættiliga fullfíggaðari mynd av eftirlönarskyldu landskassans.

3.1.5 Um ávísar útreiðslur (GL 2008/4 00 0-10)

I mars 2006 mæltu lögtingsgrannskoðararnir landsstýrismanninum í fíggjarmálum til at áseta greiðar reglur um ávísar útreiðslur, so allir partar vita, hvat er rætt, og hvat er skeivt.

Í uppskoti til samtyktar, sum varð einmælt samtykt av Løgtinginum 9. mars 2007, átalaðu lögtingsgrannskoðararnir, at hesi viðurskifti ikki vóru fingin í rættlag, og mæltu staðiliga landsstýrismanninum til at greiða hetta mál, soleiðis at hóskaði og fullgreiðar reglur vórðu ásettar og hildnar.

Landsstýrismaðurin hevur víst á, at miðfyrisingin setur skynsemi í háseti, og at leiðslan skal kunna brúka tað, sum hon heldur vera rímligt, til tess at fáa starvsfólkini at mennast og trívast.

Landsstýrismaðurin hevur eftir øllum at døma ongar ætlanir um at áseta reglur, og setur sostatt til viks eina lögtingssamtykt.

Eftir áheitan frá lögtingsgrannskoðarunum gjørði Landsgrannskoðanin á heysti 2005 eina kanning av ávísingum útreiðslum og læt lögtingsgrannskoðarunum frágreiðing í februar 2006.

Samanborið við onnur øki er ikki talan um tær stóru útreiðslurnar, men talan er um útreiðslur, sum liggja á markinum til privatútreiðslur ella fríar ágóðar hjá starvsfólkum.

Tí hildu lögtingsgrannskoðararnir í mars 2006 tað vera umráðandi fyrri stovnsleiðarar, starvsfólk o.o., at greiðar reglur verða ásettar, so allir partar vita, hvat er rætt, og hvat er skeivt, og teir mæltu landsstýrismanninum í fíggjarmálum til at áseta gjøllari reglur.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2005 (lm.nr. 54-1/2006) sum var lagt fyrri Løgtingið 31. januar 2007, hövdu lögtingsgrannskoðararnir m.a. hesar viðmerkingar:

”Talan er um útreiðslur, sum liggja á markinum til privatútreiðslur ella fríar ágóðar. Fleiri rundskriv eru gomul og ótíðarhóskandi, men hóast onnur eru nýggjari, verða tey heldur ikki altíð fylgd. Vísandi til s. 26-28 mælti Landsgrannskoðanin fyrstu ferð í 1997 til at endurskoða rundskrivini. Lögtingsgrannskoðararnir átala, at hesi viðurskifti ikki eru fingin í rættlag, og mæla staðiliga landsstýrismanninum til at greiða hetta mál, soleiðis at hóskaði og fullgreiðar reglur verða ásettar og hildnar.”

Í serstakari frágreiðing “um ávísar útreiðslur”, latin lögtingsgrannskoðarunum 26. oktober 2007, tók Landsgrannskoðanin m.a. saman um og greiddi frá samskiftinum við landsstýrismannin í fíggjarmálum um hesi viðurskifti.

So at siga ongar broytingar eru framdar í mun til frágreiðingina, ið latin var lögtingsgrannskoðarunum í februar 2006.

Niðanfyri verður í stuttum tikið saman um og greitt frá seinastu viðmerkingunum frá landsstýrismanninum.

Ferðing uttanlands

Vísandi til frágreiðingina verða ferðaseðlar í nógvum førum keyptir uttan avsláttur, og verða ikki bílagdir í góðari tíð. Fíggjarmálaráðið og Løgmannsskrivstovan hava umrøtt at savna alt keyp av uttanlandsferðum (ferðaseðlar og gistingar) á einum staði, men onki ítøkiligt er hent.

Sambært rundskrivi í 2002 frá Fíggjarmálaráðnum er álagt øllum stovnum at tryggja, at bonusstig og annar avsláttur, sum stavar frá tænastráðnum, kemur stovninum til góðar. Bert 8 stovnsleiðarar siga seg halda rundskrivið. Onki aðalráð heldur rundskrivið.

Fíggjarmálaráðið heldur tað vera nærum hópisleyst at umsita bonusskipanirnar, og at tað er torført at tryggja, at fríir ágóðar verða skattaðir. Fíggjarmálaráðið hevur umrøtt ávísar ætlanir. Onki ítøkiligt er hent, og rundskrivið er óbroytt.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at í sambandi við, at arbeið verður við at seta í verk reglur um alment innkeyp, fer Fíggjarmálaráðið at taka stig til, at tænastráðir uttanlands verða keyptar á einum staði. Tað átti at tryggja, at allar avsláttarskipanir koma landinum til góðar.

Fartelefon- og aðrar samskiptisútreiðslur

Flestu stovnsleiðarar og øll aðalráð hava latið starvsfólki fartelefon ókeypiss at nýta sum arbeiðsamboð, og fartelefonin verður vanligi tikin við heim til hús.

Í rundskrivi nr. 2/2001, frá Toll- og Skattstovu Føroya “um fartelefon” er ásett, at fartelefon, sum arbeiðsgevari letur starvsfólkum sínum at nýta ókeypiss, meginregluliga er at rokna sum frí telefon sambært reglunum um fríar ágóðar. Tekur løntakarin telefonina við til hús, talar alt fyri, at hon eisini verður nýtt privat.

Bert fáir stovnar hava skipaða mannagongd, sum tryggjar, at starvsfólk endurrinda møguliga privata nýtslu. Sambært frágreiðingini hava “bert” 4 stovnsleiðarar boðað TAKS frá um fartelefonir, sum skattliga eru at rokna sum fríir ágóðar.

Fíggjarmálaráðið heldur, at sum meginregla eigur almennur arbeiðsgevari ikki at lata starvsfólki fartelefon ella aðra telefon at nýta ókeypiss. Grundað á hesa meginreglu eiga tað ikki at vera nógvur fráboðanir til TAKS um fría telefon. Fíggjarmálaráðið heldur tað vera eina leiðsluuppgávu á hvørjum stovni ella ráði sær at tryggja, at misnýtsla ikki fer fram.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Fíggjarmálaráðið fer at heita á TAKS og Lønardeildina um at viðgera spurningin, um reglurnar fyri nýtslu og skatting av fríari telefon eiga at verða dagfórðar.

Umboðan, starvsfólkaútreiðslur o.t.

Tað finnast ongar reglur um umboðan. Sjáldan verður nógv væl greitt frá, hví útreiðslan er hildin, og ymiskt er, hvussu umboðanarútreiðslur verða konteraðar.

Sambært Fíggjarmálaráðnum verða stig tikin til at fáa hesar reglur ásettar.

Kontering av umboðanarútreiðslum

Sera ymiskt er, hvussu aðalráð og stovnar skráseta umboðanarútreiðslur. Við hvørt verða umboðanarútreiðslur bókaðar á øðrum kontum, hinvegin er ein partur, sum er bókaður sum umboðan, ikki umboðanarútreiðslur men starvsfólkaútreiðslur o.t. Tí veit ongin, hvussu stórar umboðanar- ella starvsfólkaútreiðslurnar eru.

Sambært landsstýrismanninum skuldu stig takast til at bøta um skrásetingarnar.

Landsgrannskoðanini kunnugt er onki broytt.

Gávur til starvsfólk

Í 1992 boðaði Landsstýrið frá, at tá ið starvsfólk hava verið í landsins tænastráðu í 25, 40 og 50 ár, kunnu tey fáa peningagávu, ávikavist 1.000, 1.600 og 2.000 kr. Upphæddirnar eru ikki dagfórdar. Fíggjarmálaráðið og Løgmannsskrivstovan boðaðu í januar 2006 frá, at tey fara at heita á Lønardeildina um at gera rundskriv m.a. um gávur í sambandi við serligan starvsaldur.

Landsgrannskoðanini kunnugt er onki broytt.

Jólaborðhald, jólagávur og starvsfólkaútfærðir o.a.

Sambært nøkrum gomlum ásetingum frá Landsstýrinum skulu starvsfólk sjálvi rinda fyri jólaborðhald og starvsfólkaútfærðir.

Nakrir stovnar halda seg til hesar reglur, meðan aðrir stovnar og aðalráðini rinda fyri jólaborðhald. Summi lata eisini jólagávur.

Flestu aðalráð og summir stovnar rinda starvsfólkaútfærðir, og starvsfólkini fáa frí við lön útfærðardagin.

Viðvíkjandi øðrum starvsfólkaútreiðslum rinda summir stovnar onki, meðan aðrir rinda t.d. fyri kaffi, morgunmat, starvsfólkaútreiðslur, limagjald til fitness-sentur o.a. Nakrir stovnsleiðarar halda seg til gomlu "strongu" reglurnar og halda tað nærum vera "ómoralskt", at landsins peningur fer til slíkt. Aðrir stovnsleiðarar halda tilíkar útreiðslur vera sjálvsagðar og hartil gagnligar fyri trivnaðin á stovninum.

Tá ið ræður um starvsfólka- og trivnaðarútreiðslur er sostatt sera ymiskt, hvat aðalráð og stovnar rinda. Øll aðalráðini hildu í 2006, at rættast var at áseta dagfórdar reglur á hesum øki.

Í 2007 vísti Fíggjarmálaráðið á, at talan var um gomul rundskriv, ið ikki vóru aktuell longur. Fíggjarmálaráðið helt tað ikki vera rætt at gera ov nágreiniligar reglur fyri hetta økið. Tað mátti verða ein natúrlig leiðsluuppgávu hjá einum stjóra at taka støðu til, hvat skuldi verða gjørt fyri starvsfólkatrivnaðin á júst hansara stovni ella aðalráði. Ráðið ásannaði, at tað var óheppið, at stórir munur kundi vera á, hvussu nógv varð brúkt til starvsfólkatrivnað. Ein loysn kundi verið at ásett eina minsta og eina mesta upphædd pr. starvsfólk, ið kundi verða nýtt til starvsfólkatrivnað. Ráðið ætlaði at viðgera spurningin saman við hinum aðalráðunum.

Enn eru ongar dagfórdar reglur ásettar.

Í september 2008 hefur landsstýrismaðurin víst á:

“At miðfyrisingin seinastu árin hefur arbeitt við at fáa felags virðisgrundarlag í miðfyrisingini, júst fyri at fáa arbeiðið og samstarvið uppá tvørs, so rætt, skjótt og gott, sum gjørligt.

Eitt av hesum virðum er ”at vit seta skynsemi í hátsæti”. Í hesum liggur m.a., at vit altíð skulu tryggja, at sum mest fæst burturúr peningi landsins. Tað merkir eisini, at leiðslan skal kunna brúka tað, sum er rímligt, til tess at fáa starvsfólkini at mennast og trívast. Á tann hátt verða tey eisini fullnýtt.”

Á fundi við Landsgrannskoðanina í mai 2008 helt løgmannsstjórin, at tá ið talan var um at nýta pening til starvsfólkamenning/røkt, átti tað ikki at vera ov reglustýrt. Ovasta leiðslan eigur at hava álit á stovnsleiðslunum, bæði tá ið ræður um starvsfólkamenning og onnur tiltøk, ið eru við til at skapa starvsfólkatrívna.

Landsgrannskoðanin vísti á, at á økjum, har reglur finnast, má Landsgrannskoðanin grannskoða eftir reglunum, og taka tær soleiðis sum tær eru ásettar. Tekur landsstýrið av allar reglur á hesum øki, og ætlar at skynsemi hjá hvørjum stovnsleiðara sær skal ráða, er neyðugt, at útreiðslurnar til starvsfólkarøkt verða konteraðar fyri seg, so tær verða gjørdar sjónligar.

Privatnýtsla av bili o.ø.

Næstan allir bilar hjá almennum stovnum eru merktir við stovnsnavni.

Skattligar reglur eru ásettar um stovnsbilar. Privatnýtsla av stovnsbilum verður roknað sum skattskyldug inntøka. Koyring til og frá arbeiðsstaði verður eisini roknað sum privatkoyring, tó undantikið, um viðkomandi hefur tilkallivakt ella skiftandi arbeiðsstøð.

Sambært spurnakanningini verður ongin í landsumsitingini skattaður av fríum ágóða av at nýta stovnsbil privat.

Í 2007 boðaði Fíggjarmálaráðið frá, at ráðið fór at venda sær til hini aðalráðini við spurninginum, fyri at fáa tey at taka hann upp við stovnar, ið hava stovnsbilar. Eisini ætlaði Fíggjarmálaráðið at heita á hini aðalráðini at kanna eftir, um neyðugt er við øllum stovnsbilunum.

Vit bóðu um avrit av hesum samskifti, men hava onki svar fingið.

Í september 2008 hefur Fíggjarmálaráðið boðað frá, at ráðið fer aftur at reisa henda spurning móttvegis hinum aðalráðunum.

Alment um rundskriv

Tað finnast fleiri “gomul” rundskriv, sum fevna um útreiðslur á ymiskum økjum, m.a. útreiðslur til starvsfólk so sum gávur, útferðir og jóllaborðhald. Landsstýrið hefur ikki í nýggjari tíð ásett neyvari reglur.

Landsgrannskoðanin hefur fleiri ferðir, fyrstu ferð í skrivi til Landsstýrið í september 1997, gjørt vart við, at onki samlað yvirlit finst yvir rundskriv, send út av Landsstýrinum. Landsgrannskoðanin savnaði tí saman skriv/rundskriv viðvíkjandi fíggjar-, roknskapar-, lønar- og starvsviðurskiftum o.ø. og mælti Landsstýrinum til at gjøgnumganga øll rundskrivini við tí fyri eyga at gera eitt meira fullfíggað yvirlit yvir, hvørji rundskriv eru í gildi, og hvørji eru farin úr gildi.

Í november 2005 mæltu vit Løgmansskrivstovuni til at umhugsa, um ikki rættast hevði verið at ásett dagfærðar reglur á hesum øki.

Í januar 2006 vísti Løgmansskrivstovan á, at Løgmansskrivstovan ikki longur fyrisat málsøkið starvsfólkapolitikk, sum var flutt til landsstýrismannin í fíggyarmálum í 2003. Løgmansskrivstovan fór at heita á Fíggyarmálaráðið um at skipa so fyri, at reglurnar vórðu dagfærðar. Í 2006 hildu øll aðalráðini, at rættast var at áseta dagfærðar reglur.

Í januar 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá:

“Landsgrannskoðanin vísir á, at tað finnast fleiri rundskriv, ið eru ótíðarhóskandi, og helst ókend av mongum, og nýggjari rundskriv verða ikki altíð fylgd. Landsgrannskoðanin gjørdi eisini fyri nøkrum árum síðani eitt kanningararbeiði, har rundskriv, vegleiðingar og kanningskriv heilt frá 1952 vórðu savnaði í eina brævamappu.

Fyrst skulu vit gera nakrar viðmerkingar til hugtakið rundskriv. Rundskriv hava ikki lógargildi sum løgtingslógir og kunngerðir, ið hava heimild í løgtingslógum. Løgtingslógir og kunngerðir verða formliga settar í gildi og formliga tiknar av, tá tær ikki skuldu galda longur.

Rundskriv eru boð frá einum hægri myndugleika til ein lægri myndugleika. Ein landsstýrismaður gevur boð til lægri myndugleikar á sínum ábyrgdarøki. Tá ein nýggjur landsstýrismaður tekur við starvi, er hann ikki bundin av teimum boðum, undanfarni landsstýrismaður gav.

Tað eru ongi formkrøv til rundskriv. Í nøkrum førum eru boð frá yvirskipaða myndugleikanum ikki skrivað niður í eitt rundskriv, men grundfest í gomlum siðum. Tað eru tí ongar reglur um, at rundskriv formliga skulu takast av. Hetta verður sjálvandi gjørt í onkrum førum, men í flestu førum eru rundskrivini ikki formliga tikin av.

Fíggyarmálaráðið og Løgmansskrivstovan hava í felag gingið ígjøgnum tey rundskriv, ið Landsgrannskoðanin savnaði í eina brævamappu, og verið inni á ymiskum heimasíðum og kanna rundskriv. Niðurstøðan av gjøgnumgongdini er, at flestu skriv í brævamappuni eru óaktuell í dag. Uppgerðin gongur jú bara fram til 1997. Vanligt er hjá ráðum og stovnum at leggja rundskriv út á heimasíðuna hjá viðkomandi ráði ella stovni. Ein leyslig gjøgnumgongd av heimasíðum vísir, at flestu rundskriv, ið liggja á heimasíðum eru aktuell, men at tað eisini finnast rundskriv, ið ikki eru aktuell longur. Ringt er at siga, í hvønn mun rundskriv mangla á heimasíðum.

Fíggyarmálaráðið og Løgmansskrivstovan halda, at heimasíðan er ein góður miðil til at kunna um rundskriv, og fara á aðalstjórafundi at heita á øll aðalráð um at ganga ígjøgnum rundskrivini á egnum heimasíðum, og at heita á undirliggjandi stovnar og ráð um at gera tað sama.”

Í mars 2007 svaraði Landsgrannskoðanin, at vitingu út frá, at landsstýrismaðurin var samdur við okkum í, at sum grundregla:

- eru rundskriv frá undanfarnum landsstýrismanni galdandi, til onnur boð verða givin, og
- er eitt rundskriv í gildi, til tað formliga verður tikið av.

Í fylgiskjali til skriv okkara høvdu vit til kunningar savnað ymisk brot um rundskriv úr donskum lögfrøðiligum lesnaði.

Vit hava onki svar fingið.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin endurtikið svar sítt frá januar 2007, og leggur afturat, at Løgmansskrivstovan, Løgmálaráðið og Fíggyarmálaráðið hava enn einaferð viðgjørt spurningin um rundskriv, og hava somu áskoðan sum í januar 2007.

Landsgrannskoðanin skilir ekki viðmerkingarnar hjá landsstýrismanninum. Landsgrannskoðanin skal vísa á, at við stöði í lögfrøðiligum lesnaði:

- eru rundskriv næst í røðini eftir lógum og kunngerðum.
- er eitt rundskriv bindandi fyri almennar myndugleikar.
- kann rundskriv vera bindandi tvørturum aðalráðini, (dømi eru rundskriv frá lögmanni “um nýtslu av fartelefonom“, rundskriv“ frá Vinnumálaráðnum “um at seta í verk KT-trygd“, og rundskriv frá Innlendismálaráðnum “um lógarsmíð“).

Landsgrannskoðanin vil vísa á, at sambært § 19, stk. 2, í fráboðani nr. 84 frá 30. september 2008 “um býti av málsøkjum landsstýrisins millum landsstýrismenninar” hevur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum, eftir at hava fingið samtykki til tess á landsstýrisfundi, heimild at geva øllum stjórnarráðum og stovnum undir landinum tænastrubod um m.a. keyp av vørum og tænastrum.

Niðurstøða

Onki ítækiligt er hent, og ongar reglur eru ásettar. Landsstýrismaðurin hevur eftir øllum at døma ongar ætlanir um at áseta reglur, og setur sostatt til viks lögtingsamtyktina 31. januar 2007, har “løgtingsgrannskoðararnir átala, at hesi viðurskifti ikki eru fingin í rættlag, og mæla staðiliga landsstýrismanninum til at greiða hetta mál, soleiðis at hósandi og fullgreiðar reglur verða ásettar og hildnar”.

3.2 Fíggjarstøðan 2007

3.2.1 Fíggjarstøðan ikki fullfíggjað

Í serstakari frágreiðing “um ávísar stovnar og grunnar og tilknýti teirra til fíggjarlóg og landsroknskap” latin lögtingsgrannskoðarunum í oktober 2007 hevur Landsgrannskoðanin m.a. víst á, at fleiri stovnar og grunnar eru ikki við í fíggjarstøðuni. Landsgrannskoðanin heldur tað vera ivasamt, um grundleggjandi ásetingar í styrisskipanarlógini um fíggjarlóg, roknskap og grannskoðan eru hildnar.

Harumframt er virðið á partabrøvunum í landsroknskapinum helst undirmett við um 0,5 mia.kr.

Samanlagt eru virðir fyri um 3 mia.kr. netto ikki tald við í fíggjarstøðuni 2007.

3.2.2 Góðkenningarmannagongdir

Mánaðarroknskapurin

Sambært § 9 í roknskaparkunngerðini er álagt stovnsleiðarum mánaðarlíga at góðkenna játtanarroknskapin mótvegis aðalráðunum. Á serligum góðkenningarskjali skal stovnsleiðarin sambært pkt. 2.1 í roknskaparrundskrivinum m.a. váta:

“At allar saldur í fíggjarstøðuni eru rættar, herímillum at allar peningastovnskontur, sum stovnurin hevur ræði á,

- *eru skrásettar í fíggjarstøðuni og at tær stemma við kontuavrit frá peningastovnunum;*
- *at ogn, skuld og nýtsla eru gjørd rætt upp;*
- *at samsvar er millum búskaparskipanir landsins og egnar búskaparskipanir,*
- *at alt er stemmað av, sum ásett í roknskaparreglugerðini, og*
- *at ásettu mannagongdirnar í roknskaparreglugerðini eru hildnar.*

Harafurat skal verða kannað, at allar áognir, frammanundan goldnar og skyldugar upphæddir, veittar trygdir o.a. eru skrásettar í roknskapinum, so hann gevur eina rætta

mynd av inntøkum og útreiðslum í fíggjarárinum og somuleiðis av ogn og skuld við fíggjárslok.

Í átekningini skal verða kunnað um møgulig viðurskipti, sum ikki eru í lagi. Tá ið játtanaroknskapurin fyri síðsta roknskaparlaga ískoyttiskeiðið (ársroknskapurin) er góðkendur, skal Gjaldstovan hava avrit av góðkenningarskrivinum.”

Greinaroknskapurin

Galdandi frá mars mánaði 2001 er álagt aðalstjórunum í seinasta lagi 10. í øðrum mánaði eftir mánaðarlok á serligum góðkenningarskjali at góðkenna greinaroknskapin mótvegis Fíggjarmálaráðnum.

Greinaroknskapurin er ein samandrátur av játtanar-/mánaðarroknskapunum undir einari grein. Aðalstjórnarnir skulu vegna landsstýrismannin vátta, at játtanarroknskapirnir, ið liggja undir greinaroknskapinum, allir eru góðkendir av stovnsleiðarum sambært galdandi reglum.

Á góðkenningarskjalinum skulu aðalstjórnarnir kunna Fíggjarmálaráðið um viðurskipti, sum ikki eru í lagi. Gjaldstovan skal hava avrit av øllum góðkenningarskjølum og møguligum fylgiskjølum. Henda skipan er eisini við til at tryggja, at gjørt verður vart við møguligar feilir og munir, og at teir verða rættaðir so hvørt.

Í 2007 hava flestu aðalráðini hildið reglurnar, men bert fá hava hildið tíðarfreistina. Sambært einum yvirliti, sum Gjaldstovan hevur dagført í juni 2008, hava Løgmanfyrirsitingin, Vinumálaráðið, Mentamálaráðið og Innlendismálaráðið ikki sent Fíggjarmálaráðnum góðkendan greinaroknskap fyri fleiri tíðarskeið í 2007. Hesi aðalráð hava seinni váttað, at tey hava sent góðkendan greinaroknskap inn, eftir at yvirlitið hjá Gjaldstovuni varð gjørt.

Ársroknskapurin

Seinasti mánaðarroknskapurin er at rokna sum ársroknskapur, og stovnsleiðarin skal góðkenna ársroknskapin á serstøkum góðkenningaroyðublaði. Eru viðurskipti, sum ikki eru í lagi, skal vera kunnað um tey á góðkenningarskjalinum.

Gjaldstovan skal hava avrit av øllum góðkenningaroyðubløðum og møguligum fylgiskjølum og skrásetur tey, so hvørt stovnarnir hava sent oyðubløðini inn. Sambært yvirlitinum hjá Gjaldstovuni eru 580 stovnsnummur í landsroknskapinum 2007. Á talvuni niðanfyri er yvirlit yvir, hvussu stovnarnir halda reglurnar at senda góðkenningarskjøl inn, sambært uppgerð frá Gjaldstovuni í oktober 2008:

	Tal á stovnsnumrum	Latið inn tíðarskeið 12 ella 13	Latið inn tíðarskeið 14 ella seinni
Løgtingið	8	-	4
Løgmanfyrirsitingin	20	-	-
Fíggjarmálaráðið	91	52	30
Fiskimálaráðið	55	9	3
Vinumálaráðið	95	1	13
Mentamálaráðið	141	-	14
Almanna- og Heilsumálaráðið	132	3	1
Innlendismálaráðið	38	-	35
Tilsamans	580	65	100

”Tíðarskeið 12” er desember mánaður. Tá talan er um grundarlag undir ársroknskapinum, má í minsta lagi „tíðarskeið 14“ vera góðkent. Talvan frammanfyri sýnir, at bert 100 av 580 stovnum, ella 17,2%, hava latið inn góðkenningarskjøl fyri „tíðarskeið 14“ ella seinni, og flestu teirra hava sent ov seint inn. 415 stovnsnummur hava onki góðkenningarskjøl latið inn fyri 2007. Tveir stovnar hava viðmerkingar á góðkenningarskjalinum, har annar stovnurin hevur viðmerkingar um meirnýtlu, og hin um at hann hevur fingið nýggjan stovnsleiðara.

Landsgrannskoðanin heldur tað als ikki vera nøktandi, at reglurnar um at lata inn góðkenningarskjøl ikki verða hildnar.

3.2.3 Avstemman av fíggjarstøðuni o.a.

Í sambandi við gjøgnumgongd av postum í fíggjarstøðuni í landsroknskapinum 2007 hava vit í stóran mun bygt á tey eftirlit og tær avstemmanir, ið Gjaldstovan stóðugt fremur.

3.2.4 Høvuðstøl

Á talvuni niðanfyri er ein samandrættur úr fíggjarstøðunum við árslok 2005-2007.

	2007	2006	2005
			mió.kr.
OGN			
Kapitalinnskot	456	1.113	1.158
Virðisbrøv	547	551	466
Útlán	334	389	370
Áogn o.a.	651	424	423
Tøkur peningur	2.765	1.485	1.698
Ogn tilsamans	4.753	3.962	4.115
SKULD			
Skuld	3.368	3.316	4.209
Útjavningarkonta	1.385	646	-94
Skuld tilsamans	4.753	3.962	4.115

Fíggjarstøðan í landsroknskapinum er ein samandrættur av fíggjarstøðuni hjá øllum “vanligum” landsstovnum, sum eru við á fíggjarlógini. Harafturat eru nakrir postar, sum eru felags, t.d. størsti parturin av tøka peninginum og av skuldini. Fíggjargrunnurin frá 1992 er við undir “kapitalinnskot”, og partafeløg, sum landið eigur, eru tikin við undir “virðisbrøv”.

3.2.5 Fíggjarligur útbúnaður (GL 2007/3 01 2-9)

Kapitalogn í landsfyrirøkum

Ár	2007	2006	2005
			t.kr.
Sambært roknskapinum	455.641	1.113.095	1.158.649

Høvuðsorsøkin til minkingina, 657,4 mió.kr., frá 2006 til 2007 er, at 2/3 av partabrøvunum í P/f Føroya Banka blivu seld í 2007. Kapitalognin bleiv í hesum sambandi lækkað 842,6 mió.kr. Umframt tað eru aðrar javningar gjørdar. Sí talvu niðanfyri:

	mió.kr.
Kapitalogn í landsfyrirøkum	
Kapitalogn við ársbyrjan 2007	1.113,0
Søla av partabrøvum í Føroya Banka	-842,6
Rætting til úrslit frá Føroya Banka í 2006, netto	157,4
Landsins partur av úrslitinum í P/f Føroya Banka í 2007	33,0
Innskot í P/f Fiskaaling umlagt til partapening	-5,2
Kapitalogn við ársenda 2007	455,6

Í 2006 var munur millum tøluni í roknskapinum hjá Fíggjargrunninum frá 1992 og tøluni í landsroknskapinum. Orsøkin er, at í 2006 blivu av misgáum bert 1,2 mió.kr. av úrslitinum í Føroya Banka tiknar við. Restin varð tikið við í roknskapinum fyri 2007.

Í sambandi við einskiljingina seldi Fíggjargrunnurin í 2007 66,38% av sínum partabrøvum í P/f Føroya Banka (6.600.000 partabrøv av 9.942.280). Sostatt eigur Fíggjargrunnurin nú 33,42% av partabrøvunum í P/f Føroya Banka.

Í ársfrágreiðingini hjá Fíggjargrunninum fyri 2007 er ognarparturin í P/f Føroya Banka bókaður til 597,0 mió.kr., sum svarar til kursvirðið 31. desember 2007. Sostatt var kursvirðið 141,4 mió.kr. hægri enn bókaða virðið í landsroknskapinum. Munurin er avleiðing av, at P/f Føroya Banki í 2007 bleiv skrásettur á virðisbrævamarknaðinum í Danmark og Íslandi.

Ongin allýsing finst av hugtakinum “landsfyrirøka”, og at júst hesin grunnur er eftir í landsroknskapinum, er helst ein søgulig tilvild. Í nógv ár hevur Løgtingið í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin mælt til at fáa greiði á hesum roknskaparpost, soleiðis at ikki bert Fíggjargrunnurin, men eisini aðrir grunnar o.l., sum landið eigur, t.d. Føroya Realkreditstovnur, Húsaláns-, Bjálvingarstuðulsláns-, Íbúða- og Búnaðargrunnurin verða skrásettir í landsroknskapinum sum t.d. “Kapitalogn í landsfyrirøkum o.l.”

Fíggjarmálaráðið kunnaði í oktober 2005 um, at ætlanin var at taka málið upp, og at miðað varð ímóti at taka allar grunnar o.l. við sum ogn í landsroknskapinum 2005, men tað varð ikki gjørt. Landsgrannskoðanin mælti í mars 2007 til at taka henda spurning upp aftur í sambandi við landsroknskapin 2006.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at onki er hent í málinum síðani frágreiðingina “um ávísar stovnar og grunnar og tilknýti teirra til fíggjarlóg og landsroknskap” frá Landsgrannskoðanini í oktober 2007.

Landstýrismaðurin vísir á, at í ávísam færum kann tað vera skilagott at halda ein grunnuttanfyri fíggjarlógina. Til dømis er ætlanin ikki at taka Búskapargrunnin, ið ætlanir eru um at seta á stovn, við á fíggjarlóg. Sum áður nevnt heldur Landsgrannskoðanin tað vera týðningarmikið, at allir grunnar og stovnar eru við í landsroknskapinum.

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at heldur landsstýrismaðurin iva vera um, hvørt landið eigur ein stovn/grunn, ber til at taka fyrivarni fyri tí í landsroknskapinum.

Virðisbrøv

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	546.907	550.667	466.237

t.kr.

Broytingin frá 2006 til 2007 stavar frá, at 1/3 av partabrøvunum í P/f Atlantic Airways, 41,9 mió.kr., varð seldur í 2007, partapeningurin í Norðoyatunnlinum varð hækkaður 32,5 mió.kr. og 0,5 mió.kr. vórðu settar í P/f Vága Floghavn. Partapeningurin, 50 tkr., í L/f Skopunar Útróðrarfelag bleiv avskrivaður í 2007. Harumframt bleiv partapeningurin í P/f Fiskaaling í 2007 hækkaður 1 mió.kr. Hækkingin av partapeninginum varð framd til kurs 520, ella tilsamans 5,2 mió.kr., við innskoti av Lívfiskastøðini í Skopun, ið er virðismett til 5,2 mió.kr.

Yvirlit yvir partabrøv, sum eru skrásett í landsroknskapinum

Skrásett í landsroknskapinum	2007	2006	2005	Til skjals á Gjaldstovuni	Ikki til skjals
P/f Vágatunnilin	160.300	160.300	160.300	X	
P/f Norðoyatunnilin	160.000	127.500	95.000	X	
P/f Føroya Tele	77.948	77.948	77.948	X	
P/f Postverk Føroya	43.000	43.000	43.000	X	
P/f Fiskaaling	9.835	4.635	4.635	X	
P/f Føroya Lívstrygging	500	500	500	X	
P/f Vága Floghavn	500	-	-	X	
P/f Atlantic Airways	85.090	127.000	75.000	X *)	
P/f Virðisbrævamarknaður Føroya	4.200	4.200	4.200	X	
P/f Elektron	2.347	2.347	2.347	X	
P/f Føroya Dátusavn	200	200	200	X	
Sp/f Ítróttavедding	20	20	20		X
P/f Smyril Line	2.760	2.760	2.760	X	
P/f Tjaldur	140	140	140		X
Nordatlantisk Turistselskab Aps.	66	66	66		X
P/f Føroya Banki	1	1	1	X *)	
P/f Skipafelagið Føroyar	-	-	70		
L/f Skopunar Útróðrarfelag	-	50	50		
Partabrøv tilsamans	546.907	550.667	466.237		

t.kr.

*) Partabrøvini eru skrásett "elektroniskt" og tí pappírleys. Útskrift er fingin til vega frá Værdipapircentralen.

Við ársbyrjan 2007 átti Landsstýrið sambært landsroknskapinum 50 t.kr. í lutabrøvum í L/f Skopunar Útróðrarfelag. Fiskimálaráðið kunnaði í september 2003 um, at peningurin upprunaliga varð settur í felagið í 1968, og at felagið varð umskipað/endurreist í 1993, eftir at virkseimið í felagnum var steðgað upp. Lutapeningurin bleiv avskrivaður í 2007.

Við ársenda 2007 standa 66 t.kr. sum ogn í Nordatlantisk Turistselskab Aps., hóast felagið varð tikið av og strikað úr "Det Centrale Virksomhedsregister" í juni 2007. Upphæddin er avskrivað í 2008.

Í november 2005 boðaði Vinnumálaráðið almenninginum frá, at Føroya Banki, vegna Vinnumálaráðið, skuldi selja partabrøvini, sum landskassin átti í P/f Tjaldur. Minstiprísurin, sum Vinnumálaráðið vildi hava fyri partabrøvini, var innara virðið. Navnaupphæddin á partabrøvum landskassans í P/f Tjaldur er 140 t.kr. og innara virðið 295 t.kr. Partabrøvini í P/f Tjaldur eru ikki seld enn. Partabrøvini vóru ikki skrásett í landsroknskapinum áður, men tey eru skrásett í landsroknskapinum frá 2006.

Landið eigur 40%, 48 t.kr., av partapeningunum í Sp/f Atlanticon. Partabrøvini eru ikki skrásett í landsroknskapinum. Vinnumálaráðið boðaði í september 2007 frá, at tað ætlaði at selja partabrøvini við at lýsa tey til sølu í einum peningastovni, í fyrsta lagi til hægstbjóðandi, og í øðrum lagi fyri ikki minni enn innara virðið. Partabrøvini í Sp/f Atlanticon eru ikki seld enn.

Landið eigur allan partapeningin í 7 feløgum:

Roknskapartøl 2007	Netto umsetningur/søla	Úrslit eftir skatt	Samlað ogn	Eginogn
P/f Vágatunnilin	25.439	1.858	267.658	162.960
P/f Norðoyatunnilin	32.341	2.776	372.371	156.629
P/f Føroya Tele	512.325	38.518	931.034	358.666
P/f Postverk Føroya	116.839	-2.208	228.149	46.356
P/f Fiskaaling	6.086	-111	23.544	10.883
P/f Føroya Lívstrygging	276.142	4.998	2.463.787	95.503
P/f Vága Floghavn	0	-328	227	172
Tilsamans	969.172	45.503	4.286.770	831.169

Samlaða úrslitið hjá hesum feløgum var 45,5 mió.kr., og samlaði eginpeningurin var 831,2 mió.kr.

Virðismeting

Gjaldstovan hevur sett reglur fyri, hvussu partabrøv eiga at verða goymd. Tá ið tey eru keypt, skulu tey verða latin Gjaldstovuni. Sama er galdandi fyri onnur virðisbrøv. Reglurnar viðgera tó ikki upp- og niðurskrivingar av partapeningi.

Í landsroknskapinum 2007 er partapeningurin skrásettur við keypsvirðinum. Talan er bæði um keyp til undirkurs, til yvirkurs og til útgávukurs. Skrásetti partapeningurin gevur sostatt onga ábending um aktuella virðið á feløgnum.

Til samanberingar er innara virðið/kursvirðið sambært ársroknskapinum hjá 10 feløgum í yvirlitinum tilsamans um 1.013 mió.kr., sí yvirlitið niðanfyri:

2007	Keypsvirðið	Innara virðið/ kursvirðið *)
P/f Vágatunnilin	160.300	162.960
P/f Norðoyatunnilin	160.000	156.629
P/f Føroya Tele	77.948	358.666
P/f Postverk Føroya	43.000	46.355
P/f Fiskaaling	9.835	10.883
P/f Føroya Lívstrygging	500	95.503
P/f Atlantic Airways	85.090	162.614
P/f Virðisbrævamarknaður Føroya	4.200	6.452
P/f Elektron	2.347	9.191
P/f Smyril Line	2.760	3.573
Partabrøv, tilsamans	545.980	1.012.826

*) Innara virðið er brúkt í øllum fyrirkunum í talvuni uttan P/f Atlantic Airways, sum er skrásett á keypskála. Har er kursvirðið 31. desember 2007 brúkt.

Sum víst á í yvirlitinum frammanfyri, er keypsvirðið í nógvum førum munandi lægri enn innara virðið/kursvirðið. Í sambandi við ætlaðu einskiljingarnar av almennum fyrirkunum hava vit mælt til at endurskoða verandi roknskaparreglur, og at umhugsa at fara yvir til at nýta innara virðið/kursvirðið.

Í oktober 2005 kunnaði Fíggjarmálaráðið um, at ætlanin var at nýta innara virðið í landsroknskapinum 2005, men tað varð ikki gjørt.

Landsgrannskoðanin mælti í mars 2007 til at taka henda spurning upp aftur í sambandi við landsroknskapin 2006.

Tað varð ikki gjørt og er heldur ikki gjørt fyri landsroknskapin 2007. Í landsroknskapinum 2007 verður tó sagt, at Gjaldstovan fer at arbeiða við, at partabrøvini í roknskapinum 2008 verða tikin við eftir "innara virði".

Vinningsbýti frá partafeløgum, har landskassin er einasti partaeigari:

	2007	2006	2005
Føroya Tele	31,0	30,0	8,0
Atlantic Airways*)	-	10,0	2,0
Tilsamans	31,0	40,0	10,0

*) 33% av partabrøvunum í Atlantic Airways vórðu seld í 2007.

Rentu- og avdráttarfrí lán

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	175.483	203.884	208.062

Talan er um lán til Framtaksgrunnin, til sjálvsogvarstovnar og studningslán sambært LI. nr. 34/1993, LI. nr. 48/1964, LI. nr. 42/1976 og LI. nr. 26/1997.

Rentu- og avdráttarfríu lánini eru lækkað 28,4 mió.kr. netto í 2007. Høvuðsorsøkin til lækkingina er, at Framtaksgrunnurin hevur niðurgoldið sítt lán 25 mió.kr. Ongin tilgongd var í 2007.

Útlán

Ár	2007	2006	2005
Áogn landskassans	375.860	415.577	399.921
Sett av	-217.295	-230.467	-238.218
Sambært roknskapinum	158.565	185.110	161.703

t.kr.

Talan er um veðhaldsútleigg, lestrarlán, lán til Húsalánsgrunnin, ymisk vinnulán, serlán, kurslán og stuðulslán umframt gjaldførslán, sum verða umsitin av Realkreditstovninum. Harafturat var talan um eitt lán til P/f Postverk Føroya, 21,5 mió.kr., í sambandi við umleggingina av Postverki Føroya til partafelag.

Sett er av ímóti tapi. Virðið á veðhaldsútleiggum, serlánum, kurslánum og stuðulslán-um sambært roknskapinum er sett til kr. 0. Avsetingin svarar í høvuðsheitum til útlán til privata vinnu, sum ikki frammanundan eru avskrivað ella lögð um til rentu- og avdráttarfrí útlán.

Lækkingin frá 2006 til 2007 stavar í høvuðsheitum frá, at frammanfyri nevnda lán, 21,5 mió.kr., til P/f Postverk Føroya er goldið aftur í 2007.

3.2.6 Áogn (GL 2006/3 01 3-8)

Skatta-, toll- o.t. skuldarar

Ár	2007	2006	2005
Áogn landskassans	405.522	354.780	326.543
Sett av	-101.890	-124.809	-136.685
Sambært roknskapinum	303.632	229.971	189.858

t.kr.

Broytingin frá 2006 til 2007 stavar í høvuðsheitum frá, at vanligi landsskatturin er hækkaður 10 mió.kr., meirvirðisgjaldið er lækkað 4,4 mió.kr. og tollavgjaldið er hækkað 66 mió.kr.

Tíðaravmarkan

Í fleiri ár hevur Gjaldstovan víst á trupulleikan, at skipanirnar hjá TAKS ikki kunnu handfara tíðaravmarkanir. Trupult er at fáa ein rættan landsroknskap, tá ið inntøkurnar verða tiknar við í landsroknskapin alt eftir, hvussu “a jour” TAKS er við bókingum.

Sambært TAKS eru ongar ætlanir um tekniligar broytingar av bókhaldsskipanini, men dentur verður lagdur á at vera “a jour” við árslok.

Tænastu-, vøru- og aðrir skuldarar

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	295.351	149.630	195.032

t.kr.

Talan er um tænastru- og vøruskuldarar hjá Landsverk, Strandferðsluni, sjúkrahúsunum og øðrum stovnum. “Aðrir skuldarar” er m.a. renta av inniogn í Landsbankanum, ikki avroknað yvirskot (føroyski parturin) frá danska Tjóðbankanum, endalig uppgerð av ríkisstuðli umframt aðrar inntøkur ella endurgjöld, sum vanligar verða tíðaravmarkað, fyri at geva eina rætta mynd. Eisini er talan um millumrokningar við landsstovnar, lønarútgjaldskipanir, skipanir hjá TAKS, kommunur o.a.

Broytingin frá 2006 til 2007 stavar í høvuðsheitum frá, at ágóðin, Landsverk hevur hjá skuldarum, er hækkaður tilsamans 22,1 mió.kr. og skyldugur kapitalvinnings-skattur er hækkaður 13,2 mió.kr. Harumframt var inntøkan av söluni av partabrøvunum í P/f Atlantic Airways, 87,2 mió.kr., skrásett sum “onnur áogn” í roknskapinum. Kaupthing Banki í Føroyum (nú uppkeyptur av Eik Banka), ið stóð fyri söluni av partabrøvunum fyrst í desember 2007, avroknaði nettosøluupphæddina ultimo januar 2008.

3.2.7 Goymslur

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	51.697	44.480	38.281

t.kr.

Talan er um vørugoymslunar hjá Rúsdrekkasølu Landsins, Apoteksverkinum, Strandfaraskipum Landsins og Skúlabókagrunninum (Útgávuvirksemi).

3.2.8 Ognir og útbúnaður (GL 2008/1 01 0-14)

Sambært § 20 í roknskaparkunngerðini skal yvirliit yvir ognir og útbúnað vera á øllum stovnum. Í rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum 6. februar 2001 um roknskaparreglugerðir er ásett, at ognaryvirliit skulu verða gjørd yvir innbúgv, maskinur, bøkur og annan virðismiklan útbúnað við stóði í roknskaparskjølum, og skulu tey m.a. fevna um slag, útveganarvirði, livitíð, og hvar ognin er. Vit hava fleiri ferðir víst á, at bert fáir stovnar hava dagførd yvirliit.

Í sambandi við vitjanir á stovnum í 2007 hava vit aftur staðfest, at fleiri stovnar ikki enn hava dagført yvirliit yvir ognir og útbúnað.

Í desember 2002 sendi Fíggjarmálaráðið skriv til allar stovnsleiðarar um at skráseta størri almennar ognir. Í skrivinum stóð, at sjøtul nú fór at verða settur á verkætlanina at fáa skrásett ognirnar hjá landinum og at taka upplýsingarnar við í landsroknskapin.

Í februar 2004 kunnaði Gjaldstovan um, at verkætlanin var seinkað umleið eitt ár, men at KT-skipanin, sum er partur av Búskaparskipan landsins, var liðug. Ætlanin var at byrja at skráseta í mars 2004 og at taka upplýsingar úr ognaryvirliitinum við í landsroknskapin 2004. Henda ætlan helt ikki, men í november 2004 vórðu allir almennir stovnar bidnir um at senda Gjaldstovuni upplýsingar um støðisogn, t.v.s. bygningar, størri KT-útbúnað, innbúgv og aðrar størri ognir.

Í januar 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at aðalstjórin í Fíggjarmálaráðnum fór at heita á starvsfelagar sínar um at fáa hesi viðurskipti í rættlag. Arbeiðið hevur tó gingið striltið, og í tíðindaskrivi í desember 2006 minti Gjaldstovan á, at talan var um eitt álvarsmál og vísti á, at hóast 10 ár vóru liðin, síðani krøvini vóru komin um at skráseta almennar ognir, var ivasamt, hvussu fullfíggjaðar hesar skrásetingar vóru.

Í august 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at tíverri var onki hent. Landsstýrismaðurin hevði í august 2007 sent skriv til allar aðalstjórar, har heitt varð á teir um at fáa viðurskiftini viðvíkjandi ognarskráseting í rættlag.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum greitt frá, at í oktober 2007 var fundur millum Gjaldstovuna og Almanna- og Heilsumálaráðið um, hvussu Almanna- og Heilsumálaráðið skuldi fara fram, fyri at fáa viðurskiftini í rættlag.

Almanna- og Heilsumálaráðið hevur síðani heitt á undirliggjandi stovnar, t.e. sjúkrahúsini og Nærverkið um at lata Gjaldstovuni neyðugu upplýsingarnar, so størri ognir kunnu verða skrásettar í landsroknskapinum. Samskipti hevur verið millum sjúkrahúsini og Gjaldstovuna um, hvørjar upplýsingar eru neyðugar, og hvussu tær skulu verða latnar (fylla út oyðubløð til endamálið). Sjúkrahúsini og Nærverkið hava latið upplýsingar um ognir, og Gjaldstovan arbeiðir við at skráseta tær.

Hini aðalráðini hava ikki verið í samband við Gjaldstovuna um at skráseta tær ognir, sum framvegis ikki eru skrásettar í landsroknskapinum.

Fíggjarmálaráðið má tí enn einaferð staðfesta, at tað er ivasamt, um upplýsingarnar í landsroknskapinum um skrásettar ognir eru fullfíggjaðar.

3.2.9 Tøkur peningur (GL 2005/3 01 4-4)

Inniogn í Landsbankanum

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	2.467.420	1.093.115	1.293.051
Harav minstainnlán	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Munur	967.420	-406.885	-206.949

t.kr.

Í frágreiðing okkara í februar 2002 vístu vit á, at sambært § 6 í LI. nr. 57/1978 “um Landsbanka Føroya” er Landsbankin bankasamband landskassans. Landsstovnar kunnu eisini nýta bankan sum bankasamband. Sambært § 2 í LI. nr. 31/1995 “um landskassans innlán og lán í Landsbankanum” skulu innlánini í Landsbankanum í minsta lagi svara til 15% av bruttotjóðarúrtøkuni árið frammanundan. Viðmerkjast kann, at sambært Hagstovu Føroya er bruttotjóðarúrtøkan við árslok 2006 11.878 mió.kr. Sostatt skuldi minstainnlánið í Landsbanka Føroya í 2007 verið um 1.782 mió.kr.

Sambært yvirlitinum frammanfyri, var inniognin hjá landskassanum í 2005 og 2006 niðan fyri roknaða minstainnlánið. Í 2007 hækkaði inniognin aftur, soleiðis at hon við ársenda 2007 var 967 mió.kr. hægri enn minstainnlánið. Høvuðsorsøkin er, at ágóðin av seldu partabrøvunum í P/f Føroya Banka, 1,2 mia.kr., er bókaður í 2007.

Landsgrannskoðanin hevur eisini gjørt vart við, at fleiri landsstovnar og -grunnar, ofta við leysum tilknýti til fíggjarlóg og/ella landsbókhaldið, hava fleiri hundrað milliónir krónur standandi á banka- og girokontum, sum ikki eru við í landsroknskapinum. Vit hava fleiri ferðir áður víst á, at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” ikki eru nóg greitt lýst, hvørki í lógunum ella í viðmerkingunum til lógirnar.

Stýring av landsins gjaldføri

Í einum uppriti í mars 2004 hevur Gjaldstovan m.a. víst á, at hóast tað er ásett í § 15 í roknskaparkunngerðini, at allar útgjaldingar skulu fara ígjøgnum Búskaparskipan landsins, fara um 3 mia.kr., ella út við helvtin av øllum útreiðslum o.ø., sum eru heimilaðar á fíggjarlógini, uttanum Búskaparskipan landsins. Sambært skrivi í mars 2005 heldur Landsbankin, at neyðugt er at støða verður tikin til málið, og at neyðugt er at fáa gjørt greiðar lógar- og umsitingarkarmar á hesum øki.

Broyting av lóggávu

Í fleiri uppskotum til samtyktar seinastu árinum um at góðkenna landsrokskapirnar hava løgtingsgrannskoðararnir víst á, at útrokningin av bruttotjóðarúrtøkuni byggir á eitt leyst grundarlag, og at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” í lógini “um Landsbankan” og í lógini “um landskassans innlán og lán í Landsbankanum” eru ógreið. Løgtingsgrannskoðararnir hava mælt landsstýrismanninum til at fáa greiði á hesum viðurskiftum.

Í januar og í september 2002 boðaði Fíggjarmálaráðið frá, at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” fóru at verða lýst neyvari í uppskoti til broyting í lóg “um Landsbankan”, sum fór at verða lagt fyri Løgtingið á heysti 2002. Onki uppskot varð tó lagt fyri Løgtingið.

Í november 2004 vísti landsstýrismaðurin á, at hann hevði gjørt av at leggja Landsbankan og Hagstovuna saman í ein stovn, og at stovnurin skuldi vera á løgtingsfíggjarlógini. Ætlanin var at taka av lógirnar “um Landsbanka Føroya” og “um landskassans innlán og lán í Landsbankanum”. Nýggj lóg skuldi verða gjørd, har reglur fyri umsiting av gjaldføri skuldu verða ásettar.

Í juni 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at lógaruppskotini vóru ikki lögð fyri Løgtingið enn, men landsstýrismaðurin arbeiddi framvegis við at útvega sær politiska undirtøku.

Í november 2007 kunnaði Fíggjarmálaráðið um, at politisk semja var ikki um at leggja Landsbankan og Hagstovuna saman í ein stovn.

Í juni 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at arbeitt verður framvegis við, at stovnarnir bygnaðarlíga verða samskipaðir. Enn er ongin greið niðurstøða, men væntandi verður okkurt uppskot at taka støðu til seinni í 2008.

Banka-, giro- og kassapeningur

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	297.896	392.372	404.379

t.kr.

Roknskaparposturin vísir ikki, hvussu nógv “landið” tilsamans hevur standandi á banka- og girokontum. Fleiri landsstovnar og -grunnar, við leysum/ivasomum tilknýti til fíggjarlóg og/ella landsbókhaldið, hava fleiri hundrað milliónir krónur standandi í virðisbrøvum og á peningastovnskøntum, sum ikki eru við í landsrokskapinum.

Upphæddin frammanfyri fyri 2007 kann sundurgreinast í tær banka- og girokontur, sum Gjaldstovan umsitur, og tann partin av banka- og girokontum, sum aðrir stovnar umsita (vanligir landsstovnar og landsfyrirkur). Gjaldstovan umsitur 162.834 t.kr. (ella um 55%) av upphæddini.

Í sambandi við avstemman av fíggjarstøðuni hevur Gjaldstovan í árávís víst á, at landsstovnar og -fyrirtøkur (t.d. Kringvarp Føroya, Apoteksverkið, Húsalánsgrunnurin, og Rúsdrekkasøla Landsins) hava nógvan pening standandi á kontum í øðrum peningastovnum. Gjaldstovan hevur sett spurningin, um ikki hesin peningur átti at staðið í Landsbankanum.

Í september 2006 kunnaði landsstýrismaðurin í mentamálum um, at viðvíkjandi Kringvarpinum fór hann at taka spurningin upp við leiðsluna í Kringvarpinum.

Spurdur, hvat síðani er hent í málinum, svaraði landsstýrismaðurin í juni 2007, at “málið er ikki tikið upp við leiðsluna í Kringvarpinum enn, men málið verður fyrireikað í næstum.”

Sambært skrivi í mars 2005 helt Landsbankin tað vera óheppið, at landsins peningur ikki varð umsitin á ein meira skipaðan hátt. Landsbankin setti spurningin, um tað átti at verið ásett í lóg, at umsitingin av almennum peningi varð røkt á besta hátt, t.d. við einum samstarvi og ábyrgdarbýti millum Gjaldstovuna og Landsbankan, har útgjaldskipanin hjá Gjaldstovuni var miðdepilin í almennum gjaldfórisstýringini, og fíggjarumsitingin í Landsbankanum umsat uppsparða peningin, eins og Landsbankin umsitar gjaldfóri landskassans. Ístaðin fyri at nógvir almennar krónur standa spjaddar á ymiskum bankakontum til sera lága rentu, kundi peningurin verið settur í virðisbrøv e.a. til eina munandi betri rentu.

Harafturat vísti Landsbankin á, at fastar og nøktandi mannagongdir eru, tá Gjaldstovan flytur gjaldfóri millum Landsbankan og “privata bankakervið”, og tá ið TAKS flytur pening inn á kontu í Landsbankanum, men at mannagongdirnar eru ikki nøktandi, tá ið aðrir stovnar flyta pening úr Landsbankanum.

3.2.10 Skuld (GL 2005/3 02 2-3)

Innanlandsskuld, langfreistað

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	2.149.255	2.224.844	3.124.790

t.kr.

Í 2007 er talan um trýggjar brævalánsrøðir á ávikavist 375 mió.kr., 400 mió.kr. og 199 mió.kr., sum fella til gjaldingar 24. november 2008, tvær brævalánsrøðir á ávikavist 430 mió.kr. og 120 mió.kr., sum fella til gjaldingar 1. juni 2010 og ein brævalánsrøð á 750 mió.kr., sum verður niðurgoldin fram til 10. juni 2018. Harafturat kemur tiltaksgrunnurin.

Brævalánini verða seld uttanlands, og tað er óvist, hvør “keyparin” er. Heitið á roknskaparpostinum, “Innanlandsskuld, langfreistað”, er tí helst ikki so beinrakið.

Uttanlandsskuld, langfreistað

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	500.000	500.000	500.000

t.kr.

Við árslok 2007 er bert talan um eitt lán, sum stavar frá avtaluni 10. juni 1998 ímillum donsku stjórnina og Landsstýrið. Lánið er 500 mió.kr., og sambært avtaluni er lánið

rentu- og avdráttarfrítt við teimum treytum, sum standa í lánsavtaluni: “Afviklingen af lánet aftales i takt med eventuelle indtægter fra fremtidig råstofudvinding. Dog afskrives gælden efter 20 år, såfremt der ikke på det tidspunkt er startet udvinding af råstoffer.”

Partur av langfreistaðu skuldini, ið fellur til gjaldingar innanfyri komandi árið

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	1.023.300	47.540	800.000

t.kr.

Í 2007 er talan um trýggjar brævalánsrøðir á ávikavist 375 mió.kr., 400 mió.kr. og 199 mió.kr., sum allar fella til gjaldingar 24. november 2008. Harumframt skal gjaldast avdráttur av einum brævaláni 10. juni 2008, 49,3 mió.kr.

Stuttfreistað skuld (onnur skuld)

Ár	2007	2006	2005
Sambært roknskapinum	718.643	591.712	584.218

t.kr.

Talan er í høvuðsheitum um vanligar kreditorar, millumrokningar við kommunur, tíðaravmarkanir og skuld, sum er greidd til útgjaldingar frá ymiskum skipanum. Skrásettu upphæddirnar í landsroknskapinum samsvara við sundurgreiningar, sum liggja aftanfyri.

Útjavningarkonta

Ár	2007	2006	2005
Salda 1. januar	645.767	-90.677	568.783
RLÚ-úrslit	1.442.532	674.179	-210.567
Ymiskar broytingar	-703.608	62.265	-451.975
Salda 31. desember	1.384.691	645.767	-93.759

t.kr.

Saldan á útjavningarkontuni primo 2006 stemmar ikki við salduna ultimo 2005. Saldan 1. januar 2006 er blivin javnað í mun til salduna við ársenda 2005, m.a. tí at lívfiskastøðin í Skopun varð “skotin” inn í P/f Fiskaaling við 5,2 mió.kr., og landið fekk partabrøv ístaðin. Lívfiskastøðin var ikki tikin við í roknskapin. Tí varð ognin upprættað á primofiggjarstøðuni í 2007. Harumframt eru aðrar smærri javningar 2,1 mió.kr. netto.

“Ymiskar broytingar” fevna um broytingar í figgjarstøðuni, sum ikki verða førðar yvir raksturin. Talan er m.a. um tøkniligar munir, sum standast av broytingum í roknskaparmeginreglum, rættingar av skeivum bókingum, sum viðvíkja undanfarnum árum, avtøka av grunnum, úrslit hjá internum grunnum, broytingar í avsetingum, mótbókingar til útlánsroknskap og mótbókingar til kapitalinnskot.

Útjavningarkontan líkist ikki “Kontu fyri eginpening” í einum privatum virki. Aktivini í landsroknskapinum verða virðismett øðrvísi, og materiell støðisogn, t.d. bygningar, skip, vegir o.t., eru ikki virðismett í roknskapinum. Útjavningarkontan hevur tí so at siga bert eitt tøkniligt endamál.

3.3 Umsiting av skatti, avgjøldum o.ø.

TAKS hevur í fleiri ár svarað, at arbeitt verður við at seta í verk eitt virkið innaneftirlit. Vit halda tað ikki vera nøktandi, at landsstýrismaðurin og TAKS ár eftir ár bert vísa til ætlanir hjá TAKS. Landsstýrismaðurin og TAKS hava á øðrum sinni skriva undir ein avrikssáttmála, sum raðfestir nakrar av uppgávuunum hjá TAKS. Ein avrikssáttmáli í sær sjálvum er góður, men hann broytir hvørki ábyrgdina hjá landsstýrismanninum ella tær fyriskipanareglur, sum eru galdandi fyri TAKS.

3.3.1 Um innaneftirlit á TAKS

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2005, ið varð lagt fyri Løgtingið í januar 2007, stendur m.a. (vísandi til s. 39-40 í frágreiðingini frá Landsgrannskoðanini), at:

"Innaneftirlitið á Toll- og Skattstovu Føroya er ikki batnað. Toll- og Skattaráðið og Stýrið hava ikki sett tey mál, tað veri stevnumið ella árligar virkisætlanir, sum lógin um toll- og skattafyrising ásetur. Saknur er á yvirskipaðum ætlanum um ráðlegging, eftirlit og skráseting, og tørvur er á at endurskoða og bøta um roknskaparreglugerð og innaneftirlit sum heild, tá ræður um umsiting av skatti, mvg, innflutnings- og øðrum avgjøldum, og av stuðulsskipanum."

Løgtingsgrannskoðararnir mæltu staðiliga landsstýrismanninum til at hava eftirlit við, at viðurskiptini koma í rættlag.

Í seinastu frágreiðing kunnaðu vit um, hvørji tiltøk vóru sett í verk at bøta um innaneftirlitið, tað veri roknskaparreglugerð, stevnumið og virkisætlanir e.a.

Nýggj roknskaparreglugerð

Í undanfarnum frágreiðingum hevur Landsgrannskoðanin víst á, at tørvur var framvegis á at endurskoða, bøta um og dagføra roknskaparreglugerðina og samskipa hana við aðrar ásetingar. Roknskaparreglugerðin, við tilvísingum og leiðbeiningum, var á fleiri økjum ógreið og ikki dagførd. Í nógvum førum vóru ásetingar um eftirlitsvirksemi ikki fylgdar, og skrásetingar av eftirlitsvirksemi ikki neyvar og sambæriligar.

Í oktober 2008 hevur Fíggjarmálaráðið kunnað um, at roknskaparreglugerðin nú er dagførd, og er 24. oktober 2008 send Fíggjarmálaráðnum at góðkenna.

Stevnumið og árligar virkisætlanir

Í LI. nr. 169/1997 "um Toll- og skattafyrising" eru ásetingar um yvirskipaðu leiðsluna av Toll- og Skattstovu Føroya. Vit hava í frágreiðing til landsstýrismannin í fleiri ár og seinast í 2007 víst á, at lógarfestar ásetingar um umsiting, eftirlit o.t. í nógvum førum verða ikki fylgdar. Endamálið við Toll- og Skattaráðnum er, sambært lógini, at fastleggja stevnumið og at hava eftirlit við skattaálíkingini og toll- og avgjaldsfyrisingini. Leikluturin hjá Toll- og Skattaráðnum hevur verið at góðkenna leiðbeiningar, m.a avrikssáttmálan millum TAKS og Fíggjarmálaráðið. Landsstýrismaðurin hevur síðani januar 2006 ført fram, at hann, sum liður í bygnaðarbroytingunum, umhugsar at taka av Toll- og Skattaráð Føroya. Toll og Skattaráð Føroya er enn ikki tikið av.

Fíggjarmálaráðið hevur í oktober 2008 víst til viðmerkingarnar frá TAKS. TAKS heldur, at avrikssáttmálin ásetur stevnumið og árligar virkisætlanir.

Avrikssáttmáli millum TAKS og Fíggjarmálaráðið

Í frágreiðingini latin lögtingsgrannskoðarunum í november 2007 gjørði Landsgrannskoðanin vart við, at vit høvdu ilt við at skilja, hvussu ein tílíkur avrikssáttmáli hekk saman við verandi regluverki, har reglur eru um umsiting, eftirlit o.t. í lóg, roknskaparreglugerð (íroknað leiðbeining til hagtalsskipanina), starvsfólkahandbók og leiðbeining til Vinnuskráanna. Reglurnar fevna um stevnumið, virkisætlanir, vitjanarætlanir, “konfidentiellar” ætlanir, punkteftirlit, samskipað eftirlit, grannskoðanir, størri eftirlit o.s.fr. Eisini eru ásetingar um skrásetingar í einari hagtalsskipan og í Vinnuskránni. Vit vístu á, at flest allar verandi ásetingar um umsiting og eftirlit verða ikki fylgdar, hagtalsskrásetingarnar eru ikki neyvar og álítandi. Sostatt eru nógvir ósvaraðir spurningar í verandi regluverki.

Í juli 2007 bóðu vit landsstýrismannin um viðmerkingar, og bóðu hann greiða frá, hvussu verandi regluverk, m.a. ásett í lóg og roknskaparreglugerð, sampakkar við avrikssáttmálan.

Landsstýrismaðurin vísti á, at endamálið við mál- og avrikssáttmálanum var at fáa sum mest burtúr landsins búskapartilfeingi og tryggja samsvar millum politisk ynski og uppgávur, sum stovnar útinna. Ætlanin við sáttmálanum var ikki at fara inn at “detailstýra” stovnunum, men vónandi kundi tilgongdin við mál- og avriksstýring elva til, at trupulleikar, sum nevndir vórðu í málinum um mvg-umsiting, vórðu rættaðir.

Spurdur aftur um málið, hevur landsstýrismaðurin svarað í august 2008, at arbeið verður eftir avrikssáttmálanum. Eftirlitsætlanir og innheitingarætlanir eru gjørdar, innanhýsis vegleiðingar skulu verða gjørdar, og ein leistur at skráseta eftirlitini skal verða gjørdur. Landsgrannskoðanin skal vísa á, at TAKS í fleiri ár hevur svarað, at arbeið verður við málinum, og landsstýrismaðurin hevur víst til avrikssáttmálan, uttan tó at siga nakað um, í hvønn mun komið er á mál.

Landsgrannskoðanin skal eisini vísa á, at ein avrikssáttmáli hvørki broytir ábyrgdina hjá landsstýrismanninum ella tær fyriskipanareglur, sum eru galdandi fyri TAKS, fyrr Toll- og Skattstovu Føroya.

3.3.2 Meirvirðisgjald, innaneftirlit o.a (GL 2006/ 2 4 5-11)

Tá ið hugsað verður um, at meirvirðisgjaldið er eitt av stóru inntøkuløgnum hjá landskassanum, er tað av alstórum týðningi, at økið verður raðfest høgt.

Í frágreiðingini í januar 2007 varð umrøtt, at í samráð við stjóran á TAKS høvdu vit vitja økini hjá TAKS saman við umboðum fyri Stýrið fyri at fáa staðfest, um eftirlitsvirksemið fór fram sum ásett, og hvussu tað varð skjalprógvað.

Kanningin vísti, at nógvir veikleikar vóru við umsitingini av mvg, m.a. vórðu ásetingarnar í lógini um toll- og skattafyrisiting, í roknskaparreglugerðini og í starvsfólkahandbókini ikki fylgdar. Eisini vantaði umsjón og hagtøl vóru ófullfíggað.

Í august 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at arbeið varð eftir avrikssáttmálanum. Í avrikssáttmálanum, galdandi fyri 1. ársfjórðing 2008 til 1. ársfjórðing 2009, er ásett, at 45 mvg-eftirlitsvitjanir skulu verða gjørdar, og at innanhýsis vegleiðingar til greining av eftirlitunum skulu verða gjørdar. TAKS hevur greitt landsstýrismanninum frá, at stjórnarnir fyri skrivstovueindunum gera status fyri mál og avrik hvønn ársfjórðing.

Á fundi í september 2008 hevur stjórin kunnað um, at frá september 2008 er bygnaðurin við samskiparum broyttur. Leiðslan hevur sett leiðarar við ábyrgd av samlaðu grannskoðanini hjá TAKS og skuldarrøktini fyri alt landið.

Landsgrannskoðanin skal vísa á, at sambært tølum frá TAKS eru í september 2008 tilsamans 4.656 høvuðsvirkir mvg-skrásett í landinum. Tá ið hugsað verður um, at meirvirðisgjaldið er eitt av stóru inntøkuløgnum hjá landskassanum, heldur Landsgrannskoðanin tað vera av alstórum týðningi, at økið verður raðfest høgt, váðametingar verða gjørðar, og at eftirlitini eisini verða lögð har váðin er størstur.

3.3.3 Mvg-*eftirstøður* (GL 1997/2 4 5-5)

Landsstýrismaðurin hevur framvegis ikki svarað, hvat hann ætlar at gera við teir grundleggjandi trupulleikarnar í mvg-lógini.

Í ársfrágreiðingini januar 2007 umrøddi Landsgrannskoðanin eina kanning, sum varð gjørd í sambandi við at lögtingsgrannskoðararnir høvdu biðið okkum lýsa vøksturin í mvg-*eftirstøðunum*. Landsgrannskoðanin kannaði eisini, um nóg mikið varð gjørt fyri at fáa *eftirstøðurnar* goldnar, og í hvønn mun heimildirnar í mvg-lógini (Ll. nr. 136/1992) vóru brúktar at forða fyri, at *eftirstøðurnar* vaksa.

Í 2006 kannaðu vit, um broytingarnar, sum vórðu framdar í mvg-lógini í 1995 (Lm. 174/1994), høvdu havt ta ávirkan, sum ætlað, m.a.:

- at* forða fyri kappingaravlagandi virksemini,
- at* effektivisera innkrevjingina av *eftirstøðum* við at stytta avrokningartíðarskeiðið,
- at* fáa til vega heimild at krevja trygd, og
- at* minka um *eftirstøðurnar* og tapini av meirvirðisgjaldi við at nokta virkjum at verða mvg-skrásett.

Kanningin vísti, at fleiri heimildir, sum vórðu settar í mvg-lógina í 1995 (§ 23a), vórðu ikki brúktar í tann mun, ætlanin var. Umframt vantandi starvsfólkaorku á Eftirlits- og Innheitingardeildini varð víst á, at KT-skipanirnar vóru ikki nøktandi, at skipað skráseting av ávísimum upplýsingum vantaði, at ov nógv manuelt arbeiði krevst og at skrivligar mannagongdir vanta.

Leiðarin á Eftirlits- og Innheitingardeildina helt tørv vera á at endurskoða og samskipa lógarásetingarnar í § 23a. Hann helt, at ásetingarnar vóru ikki brúktar, m.a. tí:

- at* tað, at stytta avgjaldstíðarskeiðið (§ 23a, stk. 1 og 4), forðar ikki fyri, at *eftirstøðurnar* vaksa. Úrslitið kann samanberast við *støðuna* við sjálvvirkandi mvg-metingunum,
- at* tað hevur ongar ítøkiligar avleiðingar at áleggja virkjum at veita trygd fyri meirvirðisgjaldinum, tá ið virkini framvegis ikki avrokna rættstundis (§ 23a, stk. 7),
- at* tað, at áleggja virkjum, ið verða fráboðað til skrásetingar, at veita trygd (§ 23a, stk. 8), og nokta at skráseta nýggj virkir, um tey ikki veita ávísa trygd, hevur ávirkan, hóast hon er avmarkað. Tó kann ásetingin ikki verða brúkt sum ætlað, tí TAKS hevur ikki neyðugu skrásetingarnar um eigarar, limir í nevndum ella stjórn í virkjum, sum áður hava verið skrásettir, og har landskassin hevur krøv, ið ikki vóru nóg væl tryggjað.
- at* § 33, stk. 3, í lógini um meirvirðisgjald, um revsing fyri brot á lógina, er ikki knýtt at § 23a, stk. 7. Ongin heimild er at taka av skrásetingar vegna vantandi trygd. Ongin sanktiónsmøguleiki er hjá myndugleikanum, tí talan er ikki um, at

skyldur eftir § 23a, stk. 7, yvirhøvur kunnu verða misrøktar (og tá um revsing ræður, eru heldur ongar ásetingar).

Vísandi til viðmerkingarnar frá leiðaranum fyri Eftirlits- og Innheitingardeildini, mælti Landsgrannskoðanin leiðsluni á TAKS og landsstýrismanninum til at taka viðurskiftini til viðgerðar.

Í oktober 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at:

“ætlanin er at fáa heimild at innheinta mvg í lønarafturhaldi” og

“TAKS upplýsir, at nú mvg-deild er sett á stovn, sum skal taka sær av mvg-rakstrinum fyri alt landið, verða viðmerkingarnar hjá fyrrverandi deildarleiðaranum á Miðøkinum havdar í huga, tá vegleiðingar og mannagongdir verða skrivaðar.

TAKS metir, at tá nevndu reglur eru skrivaðar og settar í verk, standa virkir ikki fyribilsásettuttan virksemini, og harvið fara mvg-eftirstøðurnar ikki at vaksa. Gongdin higartil í árinum vísa, at mvg-eftirstøðurnar lækkað.

TAKS viðmerkir eisini, at endamálið við ásetingunum í § 23a er at minka um móguleikan fyri eftirstøðum, og soleiðis eisini tapi av meirvirðisgjaldi. Ásetingarnar í sær sjálvum eru ikki trygd fyri, at ongin eftirstøða ella tap er/verður av meirvirðisgjaldi.”

Landsgrannskoðanin helt ikki svarið vera nóg ítøkiligt. Hvørki stjórin ella landsstýrismaðurin høvdu viðgjørt viðmerkingarnar viðvíkjandi teimum grundleggjandi trupulleikunum í mvg-lógini, sum víst varð á í frágreiðingini.

Í juni 2008 spurdu vit landsstýrismannin, hvat var hent í málinum og hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevði. Vit hildu tað eisini vera neyðugt at taka afturíftur grundarlagið fyri frágreiðingini, sum var tey 15 innheitingarmálini (stakroyndir), har vit kannaðu, nær eftirstøðan var íkomin, og hvat var gjørt fyri at tryggja, at eftirstøðurnar ikki vuku.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at arbeið verður miðvíst við teimum 15 málunum, og at fleiri teirra eru avgreidd við at skuldin er goldin ella umskipað eftir galdandi reglunum. Eisini hevur landsstýrismaðurin svarað, at tað eru einans trý virkir av teimum fimtan, ið framvegis eru mvg-skrásett, og at tey eru ”serstøk”.

Landsgrannskoðanin skal vísa á, at í umrøddu málum eru fleiri, sum helst ikki eru serstøk í samlaða høpinum. Hjá nógvum virkjum verða framhaldandi gjørdar fyribilsásetingar av meirvirðisgjaldinum, og onki ítøkiligt verður gjørt fyri at steðga gongdini. TAKS hevur kunnað um, at í 2007 høvdu 1.518 mvg-skrásett virkir ikki latið mvg-uppgerðir inn til lógarásettu freistina, og tí fingið fyribilsásett avgjald. Í 2007 vóru 4.656 mvg-skrásett virkir í Føroyum. Vit hava ikki fingið tøl fyri, hvussu nógv virkir ferð eftir ferð lata vera við at lata uppgerðina inn til tíðina, men siga vit, at flestu virkini hava 4 árligar uppgerðir, so er talan um stórt tal av fyrítøkum, sum ikki halda skylduna at lata mvg-uppgerðir inn sambært krøvunum í mvg-lógini.

Landsgrannskoðanin heldur støðuna vera tekin um, at heimildin í meirvirðisgjaldslógini, at TAKS kann fyribils áseta avgjaldið hjá virkinum út frá einari meting, er við til at økja skuldina, uttan at TAKS hevur vissu fyri, at talan er um røtt tøl.

Við einans at nevna tey 15 málini í sínum svari hevur landsstýrismaðurin framvegis ikki svarað, hvat hann ítøkiliga ætlar at gera við teir grundleggjandi trupulleikarnar í mvg-lógini, sum víst varð til í frágreiðing okkara í desember 2006.

3.3.4 Framleiðsluavgjald (GL 1999/2 04 6-6)

Landsstýrismaðurin hevur onki gjørt við at vegleiðingarnar ikki eru nøktandi og at ongar fullfíggaðar reglur um eftirlit finnast.

Í undanfarnum frágreiðingum hevur Landsgrannskoðanin víst á, at eftirlitið við avgjaldi á framleiðslu var ikki nóg væl greinað í roknskaparreglugerðini o.ø.

Síðani 2002 hevur TAKS ásannað, at vegleiðingar vóru ikki nøktandi, at tað funnust ikki fullfíggaðar reglur um eftirlit, og at Stýrið skuldi gera meira við at eftirkanna hesi viðurskifti.

Í 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at umsitingin av framleiðslugjaldinum var flutt til Norðurøki, og í tí sambandi fóru mannagongdir at verða gjørdar. TAKS var farið undir at endurskoða alla roknskaparreglugerðina og at fáa reglur fyri umsitingina á øllum lógarøkinum í hana. Reglurnar fyri avgjaldi á framleiðslu eru við í verkætlanini fyri 2008.

Í juli 2008 spurdu vit landsstýrismannin hvat síðani er hent í málinum, og hvørjar ætlanir hann hevur.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at onki er gjørt við málið, men at mannagongdir at umsita avgjald á framleiðslu verða tiknar við í einum komandi sáttmála millum Fíggjarmálaráðið og TAKS, og tá verða allar viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini tiknar við í arbeiðið.

Gjøgnumgongd av einum máli

Í Vinnuskránni hjá TAKS eru 5 virkir skrásett at gjalda avgjald av framleiðslu. Eitt teirra er í september 2008 í eftirstøðu á 2,3 mió.kr. Virkið fór í gjaldsteðg í august 2007, og er lýst í konkurs í september 2008. Longu í november 2004 var eftirstøðan meira enn 100.000 kr. og síðani tá er hon bara vaksin.

Landsgrannskoðanin hevur kannað:

- nær eftirstøðan hjá hesum virki er íkomin,
- hvat TAKS hevur gjørt fyri at forða fyri at eftirstøðan vaks, og
- hvat er gjørt fyri at fáa eftirstøðuna goldna.

Vit hava í september 2008 vitja á Miðøkinum og tosað við økisstjóran, ein deildarleiðara og ein pantifúta. Í oktober 2008 hava vit tosað við leiðaran fyri skuldarrøktini, og hevur hann havt høvi at gera viðmerkingar til málið.

Ikki øll eftirstøðan bókað

Seinasta uppperðin hjá virkinum var fyri juni 2007. Í september 2008 bað Landsgrannskoðanin TAKS kann, um nøkur framleiðsla hevði verið síðani seinastu uppperð.

TAKS hevur kannað málið og hevur boðað Landsgrannskoðanini frá, at framleiðsla hevur verið, og at seinasta framleiðslan var í juli 2007, nakað fyri ólavsøku.

At framleiðsla hevur verið síðani seinastu uppperð gevur greiðar ábendingar um, at eftirstøðan er ikki røtt.

Skeivur gjaldkomudagur

Í 2002 varð LI. nr. 111/1997 “um avgjald á framleiðslu og innflutningi” tikin av og nýggj LI. nr. 19/2002 sett í gildi. Ein broyting er, at gjaldfreistin er stytta frá at vera 22. í øðrum mánaðinum, eftir at vøran er framleidd, til 28. í mánaðinum eftir, at vøran er framleidd.

Leiðslan á TAKS hevur ikki tikið stig til at dagføra bókhaldsskipanina/arbeiðsgongdina við teimum broytingum, sum Løgtingið samtykti við LI. nr. 19/2002.

Sambært skrásetingini í bókhaldsskipanini rættaði TAKS í mars 2006 gjaldkomudagin frá at vera 22. í øðrum mánaði eftir til 28. í øðrum mánaðinum eftir framleiðslu, so í staðin fyri at stytta gjaldfreistina við 26 døgum, soleiðis sum nýggja lógin álegði, longdi TAKS freistina við 6 døgum. Eftirstøðan er sostatt íkomin fyrr, enn bókhaldið vísti.

Renta ikki roknað

Í § 3, stk. 3, í lógini er ásett, at er avgjaldið ikki goldið, tá freistin at gjalda er úti, skal 0,7% verða roknað í rentu fyri hvønn byrjaðan mánað, frá gjaldsdegnum at rokna. Sama er galdandi fyri skuldskrivaða rentu.

TAKS hevur bert einaferð roknað rentu av eftirstøðuni (01.07.07). Bókhaldsskipanin roknar ikki rentu sjálvvirkandi, men rentan má verða roknað manuelt, og tað er ikki gjørt.

Landsgrannskoðanin heldur, at manglandi renturokningin er enn eitt tekin um, at tørvur er á at áseta reglur fyri umsitingina.

Er nóg mikið gjørt at fáa eftirstøðuna goldna

Eftirstøða av avgjaldi á framleiðslu verður ikki sjálvvirkandi fráboðað innheitingardeildini.

Landsgrannskoðanin heldur, at TAKS beinanvegin í 2004, tá eftirstøða kom í, átti at tikið stig til at steðga vøkstrinum í eftirstøðuni hjá hesari fyrirkuni, m.a. grundað á, at írestandi gjöld fyri mars 2003 og august 2003, sum vórðu send TAKS í apríl 2004, ikki vóru goldin.

Sambært økisstjóranum í Miðøkinum, fekk innheitingardeildin boð um at heinta inn eftirstøðuna 12. juli 2005, tá var eftirstøðan 229.987 kr. sambært bókhaldsskipanini á TAKS, men við røttum gjaldkomudegi hevði eftirstøðan verið 684.698 kr. Kravið varð fráboðað virkinum 2. oktober 2006, tá var eftirstøðan 1.551.960 kr. Pantið varð skrásett í ognunum 23. oktober 2006. Leiðarin fyri skuldarrøktini hevur kunnað okkum um, at innheitingardeildin hevur havt ávíst samskipti við virkið, síðani eftirstøðan varð fráboðað teimum.

Sambært stjóranum á TAKS væntaðu tey, at virkið fór at klára allar sínar skyldur móttvegis TAKS, men at tað ikki bleiv so, er staðfest seinni.

Tá ið gjaldfreist er ásett í lógini, eigur landskassin ikki at veita longri kreditt til virki fyri avgjöld, sum borgarin longu hevur goldið virkinum. Í veruleikanum hevur TAKS veitt eitt slag av “kassakreditti” til virkið.

Stjórin á TAKS vísti á, at ávísar manuellar mannagongdir vórðu brúktar, tá ið virkið ikki sendi inn uppgerðir til tíðina. TAKS hevði rykt eftir uppgerðunum, ofta umvegis telefon. Hetta arbeiði varð tó ikki skjalfest.

Eru útlit fyri at fáa eftirstøðuna goldna

Sambært pantifútanum, hevur TAKS góðar vónir at fáa eftirstøðuna goldna, tí TAKS hevur lýst pant í ognunum hjá virkinum.

Landsgrannskoðanin skal vísa á, at aðrir kreditorar eru frammanfyri í veðrætti. Umframt avgjald á framleiðslu, hevur TAKS onnur krøv í búnum, m.a. mvg. kr. 323.106.

Niðurstøða av kanningini

Kanningin vísir at fleiri veikleikar eru við álíkningini, bókingini og innkrevjingini av avgjaldinum, m.a. at:

- øll eftirstøðan er ikki tald við, tí uppgerðir frá virkinum mangla,
- skeivur gjaldkomudagur er skrásettur í bókhaldsskipanini,
- eftirstøðan fór ikki sjálvvirkandi í IK, og ongar reglur eru fyri manuelli arbeiðsgongdini,
- renta hevur bert einaferð verið roknað,
- eftirstøðan er send ov seint til innheitinginardeildina,
- sambært bókhaldsskipanini er eftirstøðan vaksin 1,3 mió.kr., meðan hon hevur verið hjá innheitingardeildini, uttan at stig eru tikin til at panta,
- ivasamt er, um fulnaður fæst fyri krøvunum hjá TAKS.

3.3.5 Ferðaavgjald (GL 2002/2 04 6-8)

Í undanfarnum frágreiðingum hevur Landsgrannskoðanin m.a. víst á, at eftirlitið við ferðaavgjaldinum er ikki nóg væl greinað í roknskaparreglugerðini e.ø.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at TAKS var farið undir at endurskoða alla roknskaparreglugerðina og at fáa reglur fyri umsitingina á øllum lógarøkinum í hana. Sambært landsstýrismanninum skuldu reglurnar fyri ferðaavgjald verið við í verkætlanini fyri 2008.

Í juli 2008 spurdu vit hvat síðani er hent í málinum, og hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur.

Í august 2008 svaraði landsstýrismaðurin, at mannagongdir at umsita ferðaavgjald eru ikki tiknar við í avrikssáttmálan við TAKS í hesum umfari. Mannagongdir at umsita ferðaavgjald verða tiknar við í einum komandi sáttmála, og tá verða allar viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini tiknar við í arbeiðið.

3.3.6 Brennioljuavgjald (GL 2002/2 04 5-8)

Í ársfrágreiðingini januar 2007 kunnaði Landsgrannskoðanin um grannskoðanina av brennioljuavgjaldi. Vit høvdu nakrar viðmerkingar og nøkur tilmæli.

Kunngerð nr. 177/1993 er sett úr gildi

Landsgrannskoðanin vísti á, at kunngerðin vísti til skeiva heimild. Kunngerðin varð ikki broytt, men 3. september 2007 varð kunngerð nr. 177/1993 sett úr gildi. Landsgrannskoðanin undrast á, at kunngerðin er sett úr gildi uttan at onnur er sett í staðin. Stýrið hevur í oktober 2007 kunnað um, at arbeið verður við at gera nýggjar mannagongdir.

Inntøkur, oljulatingarfeløgini umsita lógina

Landsgrannskoðanin vísti á, at oljulatingarfeløgini kunnu sigast at vera ein partur av umsitingini av lógini. Tey senda uppgerð inn hvønn mánað, sum vísir, hvussu nógv oljufelagið skal gjalda. Feløgini rokna sjálvi oljugjaldið út og gjalda upphæddina á kontu hjá TAKS. Feløgini taka støðu til, hvørjum olja verður latin við avgjaldi, og hvørjum olja verður latin uttan avgjald.

Landsgrannskoðanin hevur áður, fyrstu ferð í 1997, mælt til at umhugsa eina skipan, har grannskoðarin hjá feløgnum árliga vátta, at tær uppgerðir, ið latnar eru TAKS, eru rættar. Grannskoðarin, ið kennir roknskaparmannagongdirnar, kann eisini lættliga meta um, hvørt manngongdir og bókhaldið eru hóskandi skipað við atlit at útrokning og avrokning av oljugjaldi. Vit hava eisini mælt til at umhugsa líknandi skipan fyri umsitingina av ferðaavgjaldi, framleiðslugjaldi, rentuskatti, avgjaldi av kapitaleftirlønum o.ø.

Í desember 2006 mæltu vit enn einaferð til at viðgera hesi tilmæli. Vit hava onki svar fingið.

Endurrindan til gistingarhús

Í 1997 setti Landsgrannskoðanin fyrstu ferð spurningarnar um at endurrinda oljuavgjald til gistihús. Vit halda tað ikki vera nøktandi, at TAKS og landsstýrismaðurin ár eftir ár bert vísa til ætlanir hjá TAKS.

Landsgrannskoðanin hevur áður, fyrstu ferð í 1997, víst á, at nøkur gistihús við matstovu, sum hava søkt um at fáa rætt til endurrindan av oljugjaldi, einans fáa rætt til lutvíst endurgjald. Endurgjaldið er fyri tann partin av avgjaldinum, sum viðvíkur gistingarhúsvirkseminum og ikki fyri tann partin, sum viðvíkur matstovuvirkseminum. Henda avmarkan tykist ikki vera í tráð við lógina og kunngerðina. Vit finga ongantíð nakað svar og reistu tí málið av nýggjum í oktober 2007.

Í LI. nr. 179/1992 “um serligt avgjald á brenniolju” við seinni broytingum stendur, at gistingarhús hava rætt til at fáa endurgoldið brennioljuavgjald.

Kunngerð nr. 96/1994 “um endurrindan av serligum oljugjaldi” er tikin av, og kunngerð nr. 23/2003 “um endurrindan av serligum oljugjaldi” er sett í staðin. Í báðum kunngerðunum stendur, at meirvirðisgjaldskrásett virki, ið hoyra til bólk 55.1: “Gistingarhús”, í Føroysku Vinnugreinaskipan 1993, kunnu søkja Toll- og Skattstovu Føroya um góðkenning at fáa endurrindað avgjaldið, sum er lagt á olju sambært § 1 í LI. nr. 179/1992.

Til bólk 55.1, í Føroysku Vinnugreinaskipan 1993: “Gistingarhús” hoyra:

undirbólkur 55.11 Gistihús við matstovu og ráðstevnumiðdeplar o.a.

Vinnugrein 55.11.10 **Gistihús við matstovu**

Vinnugrein 55.11.20 **Ráðstevnumiðdeplar og hús til skeiðvirksemi**

undirbólkur 55.12 Gistihús uttan matstovu

Vinnugrein 55.12.00 **Gistihús uttan matstovu**

Sambært lógini og kunngerðini hava gistihús bæði við og uttan matstovu rætt til fult endurgjald av oljugjaldinum, meðan matstovuvirksemi, sum hoyrir til bólk 55.3 í Føroysku Vinnugreinaskipanini, ikki hevur rætt til oljuendurgjald sambært kunngerðini og lógini. Landsgrannskoðanin spurdi, um ætlanin við lógini var, at matstovur á hotellum

skuldu fáa oljuendurgjald, meðan matstovur, sum ikki eru knýttar at gistihúsi, ikki finga oljuendurgjald. Vit hava onki svar fingið.

Í skrivi til TAKS í desember 2006 vístu vit á, at ymiskt var hvussu umsitingin á TAKS skilti kunngerðina. Vit vístu á, at 6 hotell við matstovu vóru skrásett í Vinnuskránni á TAKS til at fáa fult endurgjald, og 6 hotell við matstovu vóru skrásett til lutvíst endurgjald.

Landsgrannskoðanin spurdi, hví nøkur hotell høvdu rætt til fult endurgjald og nøkur til lutfalsligan part av oljugjaldinum. Vit finga ongantíð nakað veruligt svar og reistu tí spurningin av nýggjum í oktober 2007.

Vit mæltu til at taka skrásetingar av hotellum við matstovu í Vinnuskránni upp av nýggjum, soleiðis at øll hotell í somu vinnugrein fáa somu rættindi og fáa skrásetingarprógv svarandi til teirra rættindi.

Í juli 2008 spurdu vit, hvat síðani er hent í málinum, og hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at í avriksáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og TAKS er mál sett, at mannagongd skal verða gjørd fyri umsiting av brennioljuavgjaldinum, og í hesum sambandi verða allar viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini tiknar við í arbeiði.

Í 1997 reisti Landsgrannskoðanin fyrstu ferð spurningin um endurrindan av oljuavgjaldi til gistihús. Síðani hava vit ferð eftir ferð endurtikið spurningin. Vit halda tað ikki vera nøktandi at landsstýrismaðurin/TAKS ikki svarar okkara spurningum beinleiðis, men bert vísur til ætlanir hjá TAKS.

3.3.7 Vegskattur (GL 2004/2 04 6-9)

Roknskaparreglugerð

Í sambandi við grannskoðanina í 2005 av vegskatti vísti Landsgrannskoðanin á, at roknskaparreglugerðin hjá Akstovuni leyk ikki krøvini í pkt. 10 í rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum um skrivligar lýsingar av egnum EDV-skipanum. Vit mæltu til at endurskoða roknskaparreglugerðina.

Arbeiðið at endurskoða roknskaparreglugerðina er liðugt. Í februar 2008 hevur Akstovun boðað frá, at roknskaparreglugerðin, sum er fyri Akstovuna, skrásetingargjald, vektgjald og inntøkur av burturbeiningargjöldum er góðkend 1. januar 2008.

Vektgjald av líkvognum og prutlum

Í fleiri ár hevur Landsgrannskoðanin víst á, at soleiðis sum lógin er orðað, er ivasamt, um hon heimilar, at líkvognar og prutl ikki rinda vegskatt.

Í juni 2006 spurdi Landsgrannskoðanin landsstýrismannin, hvat var hent í málinum. Vit finga onki svar.

Í juli 2008 hava vit aftur spurt, hvat er hent í málinum, og hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur.

Í august 2008 hefur landsstýrismaðurin svarað, at nýggj lóg um avgjöld við skráseting av motorakførum kom í gildi 1. juni 2008, og samstundis varð gamla lógin sett úr gildi. Í § 1 í nýggju lógini er ásett, at lógin er galdandi fyri motorakfør, ið eru skrásetingargjaldskyldug eftir ferðslulógini, tó undantikið prutl. Í §§ 7, nr. 2, og 9, nr. 2, er ásett, at líkvognar rinda ikki virðis- og CO2-avgjald. Líkvognar rinda tó burturbeiningargjald á 5.000 kr, sambært nýggju lógini.

Landsstýrismaðurin greiðir eisini frá, at ætlanin er at broyta lógina um vektgjald soleiðis, at ein partur av vektgjaldinum verður lagt um til umhvørvisgjald. Í hesum sambandi verða heimildirnar at frítaka líkvognar fyri vektgjald viðgjørðar. Ætlanin er, at nýggja lógin um vektgjald skal koma í gildi í 2009.

3.3.8 Stuðul til ferðaútreiðslur og til dupult húsarhald (GL 2004/2 07 9-1)

Í ársfrágreiðingini januar 2007 kunnaðu vit um grannskoðanina av stuðli til ferðaútreiðslur og til dupult húsarhald. Vit høvdu nakrar viðmerkingar og nøkur tilmæli.

Í oktober 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at frá 1. januar 2007 skuldi stuðul til ferðaútreiðslur og stuðul til útreiðslur til dupult húsarhald verða flutt til Suðurøki at umsita, og í tí sambandinum skuldu mannagongdir verða gjørðar.

Í mai 2007 greiddi TAKS frá, at allar umsóknir um stuðul til ferðaútreiðslur og stuðul til útreiðslur til dupult húsarhald nú vórðu viðgjørðar í Suðurøkinum. Mannagongdirnar vóru broyttar, m.a. var eitt málsviðgerðarskjal gjørt, sum skuldi tryggja, at málsviðgerin tók støðu til øll viðkomandi saklig fyrilit í sambandi við viðgerðina av umsóknunum, umframt at virka sum skjalprógv/skjalsannan fyri málsviðgerðini.

Í august 2007 var Landsgrannskoðanin í Suðurøkinum og kannaði, í hvønn mun TAKS hevði byrgt upp fyri teimum feilmøguleikum, vit høvdu víst á í frágreiðingini til landsstýrismannin.

Vit staðfestu, at framvegis:

- var onki eftirlit við, um samsvar var ímillum útgoldnan stuðul og skrásettar umsóknir.
- var ógreitt, hvussu dagatalið varð tulkað.
- varð “endurgjald á annan hátt” ikki váttað/kannað.
- varð avmarkanin “minstaupphædd” fyri útreiðslur til dupult húsarhald ikki brúkt.

At ásetingarnar í lógunum og kunngerðini ikki vórðu fylgdar var, tí kunngerðin var ógreið, ongar mannagongdir vóru, og málsviðgerðarskjalið tryggjaði ikki, at ásetingarnar í kunngerðini vórðu fylgdar.

Landsgrannskoðanin mælti enn eina ferð til at taka støðu til, hvussu ásetingarnar í lógunum og í kunngerðunum skuldu umsitast og at seta mannagongdirnar í roknskaparreglugerðina. Í juli 2008 reistu vit aftur málið og spurdu, hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevði.

Í august 2008 hefur landsstýrismaðurin svarað, at sambært avrikssáttmálanum skulu mannagongdir at umsita stuðulsskipanirnar verða gjørðar. Arbeiðið er byrjað, og í heyst kemur mannagongdin í “Reglugerð fyri stuðul til ferðaútreiðslur og dupult húsarhald”.

Landsstýrismaðurin kannar eisini um:

- at TAKS fer í reglugerð um ferðastuðul at gera mannagongdir fyri eftirliti við, at samsvar er ímillum útgoldnan stuðul og skrásettar umsóknir,
- at TAKS, sum útgangsstøði, tekur dagatalið, sum umsøkjarin gevur upp, til eftirtektar, um tað er rímligt, ella frágreiðingin um dagatalið er nøktandi. Ætlanin er at seta í verk eftirlit (kontrollir) í edv skipanina at halda eyga við, um nakar fær stuðul fyri meira enn eitt vanligt ár. Í teimum førum verður útgjalðið steðgað og kann gjøllari,
- at TAKS tekur undir við at seta spurningin um endurgjald øðrvísi á umsóknarblaðið, soleiðis at umsøkjarin vátta, at hann fær ikki endurgjald á annan hátt. TAKS heldur tað vera at leggja óneyðugar byrðar á arbeiðsgevaran, um hann á hvørjum umsóknarblað skal vátta, at viðkomandi ikki fær endurgjald á annan hátt.
- at umsóknarblaðið verður broytt, soleiðis at útleigari og umsøkjari vátta, at teir lúka treytirnar og geva rættar upplýsingar um kostnaðin av leigu og um umsøkjarin fær ókeypis kost.

Í oktober 2008 hevur Fíggjarmálaráðið kunnað um, at leiðreglur eru gjørdar fyri ferðaútreiðslur og dupult húsarhald. Umsóknarbløðini, málsviðgerðarskjølini og kunngerðirnar eru dagfórdar.

3.3.9 Stuðul til rentuútreiðslur av lánnum (GL 1997/2 03 9-5)

Ein avleiðing av rentustuðlinum tykist vera, at fólk verða eggjað til ikki at rinda síni sethúsálán aftur. Landsgrannskoðanin ivast í, um tað var endamálið við at veita rentustuðul.

Í ársfrágreiðingini januar 2007 kunnaði Landsgrannskoðanin um grannskoðanina av stuðli til rentuútreiðslur. Vit høvdu nakrar viðmerkingar og nøkur tilmæli.

Í mai 2007 greiddi stjórin á TAKS frá, at allar umsóknir um stuðul til rentuútreiðslur nú vórðu viðgjørdar í Suðurøkinum og journaliseraðar í nýggju elektronisku journal-skipanini. Hann vísti eisini á, at mannagongdirnar vóru broyttar m.a. soleiðis, at eitt málsviðgerðarskjal var gjørt, sum skuldi tryggja, at málsviðgerin tók støðu til øll viðkomandi saklig fyrilit í sambandi við viðgerðina av umsóknum, umframt at skjalið skuldi verða prógv fyri málsviðgerðini.

Í august 2007 vóru vit í Suðurøkinum og kannaðu, í hvønn mun TAKS hevði byrgt upp fyri feilmøguleikunum, vit høvdu víst á í frágreiðingini til landsstýrismannin.

Vit staðfestu, at framvegis var:

- kunngerðin ikki dagfórd,
- ásetingin í kunngerðini um avmarkan av stuðulstíðarskeiði ikki fylgd,
- móguleiki fyri at fáa rentustuðul í óavmarkaða tíð,
- móguleiki fyri at fáa rentustuðul uttan at gjalda rentur,
- avmarkan í stuðulsupphæddini,
- ongin mannagongd um innaneftirlit, málsviðgerð og avstemman/eftirlit,
- spurningurin, um endamálið við stuðlinum var rokkið, ikki viðgjørdur.

Í október 2007 sendu vit landsstýrismanninum eina frágreiðing til kunningar og viðmerkingar. Vit fingu onki svar.

Í apríl 2008, sendu vit áminning, umframt at vit bóðu um viðmerkingar og fráboðanir frá landsstýrismanninum, um tiltøk og ætlanir, frágreiðingin hevði elvt til.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at rentustuðulslóggávan hevur verið politiskt viðgjørð í fleiri ár, uttan at tað hevur eydnast at fingið semju um ein reform av skipanini. Samgongan hevur sett arbeiði í gongd, sum vónandi í hesari tingsetu kemur at enda við grundleggjandi broytingum í lóg og kunngerð.

Sum kunnugt slitnaði samgongan, og nýggj samgonga varð skipað í september 2008.

Í skrivi sínum í august 2008, tekur landsstýrismaðurin ikki beinleiðis støðu til teir feilmøguleikarnar, sum vit vístu á í frágreiðingini, men endurgevur viðmerkingar frá TAKS.

Niðanfyrri verður tikið samanum okkara viðmerkingar í seinastu frágreiðing og svarið frá landsstýrismanninum.

Kunngerð um rentustuðul

Vit hava aftur mælt til at dagføra kunngerðina og mælt til, at ásetingin í kunngerðini um avmarkan av stuðulstíðarskeiðinum verður fylgd.

Landsgrannskoðanin heldur tað ikki vera rætt framhaldandi at síggja burtur frá ásetingini í kunngerðini.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at ein dagfesting, nær síðsti avdráttur skal verða goldin, er uttan nakað endamál, tá til ber at hava annuitetslán, lán við avdráttarskára o.a. Brúk er ikki fyri upplýsingini í málsviðgerðini, og ein av meginreglunum í góðum fyrisingarsíði er, at fyrisingin ikki biður um upplýsingar, sum brúk ikki er fyri.

Rentustuðul í óavmarkaða tíð

Bygt er inn í rentustuðulsskipanina, at veksur lánið ikki, ber til at fáa stuðul í óavmarkaða tíð, t.d. um lántakarinn rindar renturnar.

Í august 2008 vísir landsstýrismaðurin á, at lógin um rentustuðul hevur onga áseting um, at tað bert ber til at fáa rentustuðul í eitt ávíst áramál, tí ber heldur ikki til at leggja tíðaravmarkingar inn í skipanina.

Rentustuðul uttan at gjalda rentur

Stuðulin verður sjálvvirkandi steðgaður, hækkar lánssaldan, t.v.s. rindar lántakarinn onki ella minni enn renturnar. Lántakarinn má tí søkja av nýggjum um rentustuðul.

Ætlar lántakarinn, í samráð við peningastovnin, onki at gjalda t.d. í 5 ár, ber til at hækka lánið við rentutilskrivningunum komandi 5 árinum. Sambært TAKS ber sostatt til at fáa rentustuðul hvønn mánað hesi 5 árinum, uttan at gjalda nakað.

Í august 2008 vísir landsstýrismaðurin á, at lógin um rentustuðul hevur ongar ásetingar um, at tað bert ber til at fáa rentustuðul fyri goldnar rentur. Tí ber heldur ikki til at leggja slíkar avmarkingar inn í skipanina. Landsstýrismaðurin vísir á, at tað kunnu

verða nógvar umstøður í lívinum, sum gera, at ein borgari ikki fær goldið rentur og/ella avdráttir, og tí ger avtalu við peningastovn. TAKS heldur ikki, at rentustuðulslógin skal gera, at tað ikki ber til at gera slíkar loysnir.

Avmarking í stuðulsupphæddini

Í ársfrágreiðingini januar 2007 vístu vit á, at fleiri finga ikki fullan rentustuðul, tí árliga rentan var hægri enn 60.000 kr. Hesi fólk høvdu ikki søkt um at fáa hægri rentustuðul og “mistu” tí samanlagt um 1,2 mió.kr. í rentustuðli.

TAKS hevur kunnað okkum um, at øll, sum fyri 1. apríl søkja um hægri rentustuðul, fáa hann játtaðan. Tí er sannlíkt, at fleiri vita ikki av hesari mannagongd. Tí er tað ein spurningur, um nøkur meining er í at hava rentuhámark uppá 60.000 kr. Vit mæltu til at taka spurningin upp við landsstýrismannin.

Vit hava eisini víst á, at helst eigur TAKS at vegleiða borgarar um rætt teirra at søkja um hægri rentustuðul.

Í skrivi í august 2008 sigur landsstýrismaðurin, at á umsóknarblaðnum er ein teigur til teirra, sum søkja um hækkaðan rentustuðul. TAKS boðar nú frá á heimasíðu sínari, nær umsóknarfreistin er, og peningastovnarir gera tað sama.

TAKS er samt við Landsgrannskoðanini, at lítil meining er í at hava eitt rentuhámark 60.000 kr. tá einasta treyt at fáa játta hækkaðan stuðul er, at rentuútreiðslan er hægri enn 60.000 kr.

Mannagongdir um innaneftirlit, málsviðgerð og avstemman/eftirlit

Vit vístu á, at ongar mannagongdir vóru, og at málsviðgerðarskjalið tryggjaði ikki rættleikan av málsviðgerðini.

Vit mæltu enn eina ferð til at taka støðu til, hvussu ásetingarnar í lógunum og í kunngerðini skuldu umsitast, og at seta mannagongdina í roknskaparreglugerðina. Eisini mæltu vit til at taka spurningin upp við landsstýrismannin.

Í skrivi í apríl 2008 segði landsstýrismaðurin, at arbeiðið var byrjað, og eftir summarfríðina fer mannagongdin at koma í reglugerð fyri rentustuðul.

Í oktober 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at leiðreglur eru gjørdar fyri rentustuðul og at umsóknarbløð og málsviðgerðarskjøl eru gjørd og kunngerð dagførd.

Er endamálið við stuðlinum rokkið

Við LI. nr. 148/1996 um “stuðul til rentuútreiðslur av lánnum” varð rentufrádráttarskipanin í skattinum lögð um til eina stuðulsskipan.

Landsgrannskoðanin hevur í frágreiðingum seinastu árin sett spurningin, um endamálið við stuðlinum er rokkið.

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at í viðmerkingunum til lógaruppskotið stendur m.a.:

“at rentufrádrátturin hevur leingi verið nýttur sum ein óbeinleiðis stuðul til sethúsabygging. Í 80-árunum vóru nógvar og stór lán veitt til nógvar ymisk endamál, t.d. keyp av fleiri húsum, bilum, summarhúsum, uttanlandsferðir og aðra privatnýtslu. Landsstýrið ynskta ikki at

stuðla hesari nýtslu skattliga og legði tí uppskot fyrri Løgtingið í 1990 um at taka av rentufrádráttin fyrri øll lán uttan sethúsálán, lestrarlán og lán til innfrían av veðhaldi.”

Spurdur, hvat er hent í málinum, hevur landsstýrismaðurin í juni 2008 svarað:

“Landsstýrismaðurin og Landsstýrið eru samd við Landsgrannskoðanina um, at rentustuðulsskipanin, sum er vorðin ein alsamt vaksandi fíggjarlig byrða hjá landskassa og kommunum, eigur at verða endurskoðað.

Landsstýrismaðurin og Landsstýrið fara helst í sambandi við fíggjarlógararbeiðið fyrri 2009 at gera eina roynd at finna eina loysn, sum hevur breiða politiska semju, og har neyðugu atlitini verða tikin fyrri fíggjarligu bindingunum, sethúsaeigarar hava langt fram í tíðina, so ikki beinin verða skrykt undan teimum.”

3.3.10 FAS-afturbering (GI 2005/2 15 3-6)

Framvegis verður arbeitt við at gera reglur um umsiting av FAS.

Í ársfrágreiðingini januar 2007, kunnaðu vit um grannskoðanina av afturbering av hýrum til reiðaravirkir, hvørs skip eru skrásett í FAS (Føroya Altjóða Skipaskrá).

Í frágreiðingini í november 2007 kunnaðu vit um, hvørji stig landstýrismaðurin hevði sett í verk at bøta um innaneftirlitið.

Lógargrundarlag

Sambært § 63a, stk. 8, í skattalógini kann landsstýrismaðurin áseta gjøllari reglur fyrri afturberingina. Landsstýrismaðurin hevur ikki ásett nakrar reglur.

Ásetingar í roknskaparreglugerðini ikki fylgdar

Í roknskaparreglugerðini er ásett, at áðrenn FAS-útlendingar fáa fyribils persónstal, skal økisskrivstovan hava avrit av passi, hýrusáttmála og av- og ámynstringarskjølum. TAKS ásannar, at reglurnar ikki verða fylgdar og heldur, at roknskaparreglugerðin og reglurnar um fyribils persónstøl eiga at verða broyttar/dagfórdar.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ætlanin var at broyta roknskaparreglugerðina, so hon var í samsvari við umsitingina.

Leiðbeining á umsóknarblaði og reglugerðin frá Stýrinum ikki fylgd

Við stakroyndum hevur Landsgrannskoðanin staðfest at leiðbeiningin á umsóknarblaði og reglugerðin frá Stýrinum verður ikki fylgd.

Í september 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at TAKS er farið undir at gera nýggja vegleiðing fyrri málsviðgerðina.

Eftirlit við útgjaldingum ikki nøktandi

Hvørki Stýrið ella økini hava eftirlit við, um reiðaravirkir fáa afturbering fyrri lönir hjá røttu persónunum.

Í mai 2007 greiddi stjórin m.a. frá at niðurstøðan av einari vitjan í Norðurøki var, *“at í dag verður onki gjørt, men fer arbeiðið í gongd so skjótt, sum nýtt starvsfólk verður sett í Norðurøki”.*

Í september 2007 boðaði landstýrismaðurin frá, at eitt fólk var sett í starv at taka sær av hesum eftirliti.

Tørvur á “arbeiðsgevaraeftirlitum”

Seinastu 5 árin hava fá eftirlit verið við afturberingum til FAS reiðaravirkir. TAKS hevur víst á, at eftirlit eiga at verða skipað sum “arbeiðsgevaraeftirlit”, sum er einasti háttur at kanna, um alt fer rætt fram.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at í virkisætlanini 2008 verður skipað fyri arbeiðsgevaraeftirliti.

Kontuavrit og skattauppperðir ikki sendar út

TAKS hevur gjørt av ikki at senda kontuavrit og skattauppperðir til ávísar skattgjaldarar, m.a. útlendingar undir FAS-skipanini, tí flestu brøvini koma retur.

Landsgrannskoðanin heldur tað vera óheppið, at ongi onnur eftirlit eru sett í staðin fyri tað at senda kontuavrit og skattauppperðir, m.a. tí at skattgjaldarin ikki hevur høvi at gera vart við móguligar skeivleikar.

TAKS tekur undir við Landsgrannskoðanini, men vísir á, at returposturin skapar nógv óneyðugt arbeiði, og ongar ætlanir eru um at senda kontuavrit út.

Samskipti við landsstýrismannin

Í juli 2008 spurdu vit hvat síðani er hent í málinum, og hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at mannagongdin at umsita FAS-afturbering er tikin við í avrikssáttmálanum millum TAKS og Fíggjarmálaráðið, sum er galdandi frá fyrsta ársfjórðingi 2008 til fyrsta ársfjórðing 2009, og at allar viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini verða tiknar við í hetta arbeiði.

3.3.11 Lønarhæddaravgjald (GL 2004/2 04 5-10)

Í frágreiðingini í november 2007 kunnaði Landsgrannskoðanin um grannskoðan av mannagongdum og innaneftirlit viðvíkjandi umsiting av lønarhæddaravgjaldi.

Lógargrundarlag ikki dagført

Sambært § 1, stk. 2, í lógini um lønarhæddaravgjald (LI. 193/1993 v.s.b.), fevnir avgjaldsskyldan ikki um Føroya Ídnaðargrunn, Færøernes Realkreditinstitut, Húsalánsgrunnin, Jarðargrunnin, Menningargrunn Ídnaðarins og Fíggjargrunnin frá 1992.

Fleiri av hesum grunnum eru tiknir av, meðan aðrir grunnar eru komnir í staðin, t.d. Framtaksgrunnurin og Vinnuframagrunnurin, hesin seinni komin í staðin fyri Føroya Ídnaðargrunn og Menningargrunn Ídnaðarins. Búnaðargrunnurin er komin í staðin fyri Jarðargrunnin. Hesir grunnar rinda ikki lønarhæddaravgjald, hóast teir ikki eru nevndir at verða undantiknir í lógini. Lógin um lønarhæddaravgjald er sostatt ikki dagförd.

Vit hava mælt TAKS til at boða landsstýrismanninum frá sjónarmiðum okkara og at skipa eina formliga mannagongd, tá TAKS boðar landsstýrismanninum um ógreiðar og ótíðarhóskandi lógir.

Í juli 2008 hevur leiðslan á TAKS kunnað um, at hesi mál eru komin á løglistan: Lønarhæddaravgjaldslógin, dagføring viðvíkjandi grunnum og nágreinan av fíggjarvirkseminum.

Innaneftirlit

Landsgrannskoðanin mælti til at seta í verk eitt virkið innaneftirlit, sum m.a. skal tryggja:

- eina fullfíggaða skráseting,
- at øll, sum skulu gjalda lønarhæddaravgjald, gjalda røttu upphædd,
- at virkir, sum lata roknskap inn ov seint, eisini fáa eina endaliga uppgerð, og at hædd verður tikin fyri møguligum rættingum av inntøkum og lønum í “gomlum árum”.

Í mai 2008 kunnaði stjórin á TAKS um, at sambært mál- og avrikssáttmálanum 2008/09 skal roknskaparreglugerðin verða dagförd, so m.a. mannagongdir verða gjørdar fyri umsiting av lønarhæddaravgjaldi.

Skeiv skráseting av heilsuvirksemi

Landsgrannskoðanin hevur víst á vandan fyri, at sjálvstøðug vinnurekandi, sum reka heilsuvirksemi og gjalda lønir út, gjalda skeiva upphædd í lønarhæddaravgjaldi, av skeivari kotu í einari sjálvvirkandi útrokning av avgjaldinum.

Í mai 2008 hevur TAKS kunnað um, at talan er um ein feil, sum verður rættaður.

Ivamál um fíggarvirksemi

Í Vinnuskránni hjá TAKS eru fleiri sløg av virkjum við eins vinnugreinakotum. Tey eru skrásett ymiskt, tá tað snýr seg um skylduna at rinda avgjald. Sambært rundskrivi nr. 2 frá 11. august 1995 frá TAKS skulu virkir, sum reka banka-, sparikassa- og fíggarvirksemi, og sum lata tænastr móti samsýning, gjalda lønarhæddaravgjald. Í sambandi við avrokning av lønarhæddaravgjaldi eru ongar vegleiðingar sum greina, hvat tað merkir at reka fíggarvirksemi.

Í mai 2008 hevur TAKS í skrivi greinað, hvat tað merkir at reka fíggarvirksemi, umframt at tað í mál- og avrikssáttmálanum 2008/09 er ásett, at roknskaparreglugerðin skal verða dagförd við m.ø., at mannagongdir verða gjørdar fyri at umsita lønarhæddaravgjald.

Sjálvvirkandi forrit roknar skeiva avgjaldsupphædd

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at í einari sjálvvirkandi skipan, sum lesur útgoldnar A-inntøkur hjá fíggarvirksemi, bankum, sparikassum, tryggingarvirksemi og hjá teimum, sum reka heilsuvirksemi í partafelag, verða fríir ágóðar ikki taldir við í avgjaldsgrundarlagið.

Í mai 2008 hevur stjórin á TAKS kunnað um, at arbeið verður við einari ætlan at gera eina skipan, har arbeiðsgevarar yvir alnetið skulu lata inn upplýsingar um lønir o.a. sambært § 118 í skattalógini. Í hesum sambandi verður kannað, um somu upplýsingar kunnu flytast sjálvvirkandi til avgjaldsgrundarlagið fyri útrokning av lønarhæddaravgjaldinum og samstundis fáa endaligu ársuppgerðina automatiseraða.

Blandað virksemi

Landsgrannskoðanin hevur spurt, hví eitt virki ikki rindar lønarhæddaravgjald av tí partinum av virksemi sínum, sum er tænastr, sum verða veittar peningastovnum.

Í juli 2008, hevur TAKS svarað, at í lóg um lønhæddaravgjald § 1, stk. 1, nr. 3, er ásett, at banka-, sparikassa- og tryggingarvirksemi er fevnt av lógini. Sambært § 2,

stk. 3, litra j, í lóg um meirvirðisgjald, er ásett, at undantikið meirvirðisgjaldskyldu er banka-, sparikassa-, postgiro- og fíggjarvirksemi og serligar elektroniskar tænaastur, ið eru neyðugar fyri hetta virksemi. TAKS skilir hesar ásetingar soleiðis, at tænaasturnar hjá virkinum eru undantiknar í lóg um meirvirðisgjald, og eru ikki fevndar av verandi áseting í lóg um lønarhæddaravgjald. Vil TAKS hava serligu elektronisku tænaasturnar hjá virkinum fevndar av lóg um lønarhæddaravgjald, so er neyðugt at seta tað inn í lógina.

3.3.12 Avgjald av kapitaleftirlønum (GL 2007/2 04 2-4)

Ikki hevur borið til at fáa í lag fund við TAKS um at grannskoða avgjald av kapitaleftirlønum.

Í mai 2007 ætlaði Landsgrannskoðanin at kunna seg um umsitingina av rentu-tryggingarlógini, og kunna seg um mannagongdir og eftirlit, fyri seinni at grannskoða hetta økið. Grannskoðanin av avgjaldi av kapitaleftirlønum er ikki sett í verk, tí tað hevur ikki borið til at fáa í lag fund við leiðsluna á TAKS um grannskoðanina, hóast vit fleiri ferðir hava mint TAKS á skriv okkara frá mai 2007.

Samskipti við landsstýrismannin og TAKS

Í mai 2007 sendi Landsgrannskoðanin TAKS eitt upprit, har vit settu nakrar spurningar, og bóðu um fund við leiðsluna á stovninum.

Vit hava fleiri ferðir mint á skriv okkara, og í august 2007 sendu vit skriv til stjóran á TAKS, har vit mintu á skriv frá mai 2007 og bóðu um ein fund. Avrit av skrivinum í august varð eisini sent landsstýrismanninum. Vit hava onki svar fingið.

Í februar 2008 sendu vit notatið til landsstýrismannin til viðmerkingar. Eisini var greitt frá, at tað ikki hevði borið til at fáa fund í lag við leiðsluna hjá TAKS ella nakran annan, sum leiðslan kundi vísa á. Vit heittu á landsstýrismannin um at finna fram til, hví henda støða var íkomin. Vit hava onki svar fingið.

Í juli 2008 hava vit sent áminning til landsstýrismannin, og vísa vit m.a. á, at tað ikki er nøktandi, at skriv frá Landsgrannskoðanini liggja ósvarað hjá leiðsluni á TAKS upp í 13 mánaðir.

At TAKS ikki heldur svarfreistina, er sera darvandi fyri okkara arbeiði. Tað hevur eyðkent samskiptið ímillum Landsgrannskoðanina og leiðsluna á TAKS í fleiri ár, at alt ov long tíð gongur, áðrenn fyrispurningar verða svaraðir. Vit halda eisini, at fleiri svarskriv eru ov ófullfíggað og ógreið. Vanliga verður svarað, at arbeitt verður við at loysa málini, og at tey væntandi verða loyst um stutta tíð, oftani uttan at nakað ítøkiligt hendir.

Sum nevnt heitti Landsgrannskoðanin í skrivinum í februar 2008 á landsstýrismannin um at finna út av, hví henda støða er íkomin, og boða frá, hvørji tiltøk hann ætlar at seta í verk fyri at fáa viðurskiptini í rættlag.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at hann harmast, at skriv ikki verða svarað, og kunnaði um, at leiðslan á TAKS hevur lovað at tryggja hesi viðurskipti í framtíðini. Landsstýrismaðurin sigur onki um, at heldur ikki hann hevur svarað okkara skrivi, sum er stílað til hansara.

Landsstýrismaðurin svarar ikki beinleiðis skrivi okkara men førir fram, hvørjar fram-tíðarætlanir TAKS hefur, m.a. at í framtíðini verða talgildar upplýsingar latnar TAKS frá bankum, sparikassum og tryggingarfeløgum.

Landsstýrismaðurin kannar um, at TAKS hefur mælt til at áleggja peningastovnum og tryggingarfeløgum at lata kontuupplýsingar elektroniskt. Ásetingin skal tó ikki koma í gildi, fyrr enn TAKS hefur eina skipan tøka at taka ímóti kontuupplýsingunum. Heimild er fingin við broyting 16. mai 2006 í LI. nr. 86/83 (§ 120p), har tað er álagt bankum, sparikassum, tryggingarfeløgum og øðrum, sum tekna eftirlønarskipanir o.t. sambært rentutryggingarlógini, at lata talgildar upplýsingar til TAKS fyri skattaárið 2007. Tað eydnaðist ikki, men TAKS væntar, at tað verður gjørt fyri skattaárið 2008.

Eisini sigur landsstýrismaðurin, at TAKS als ikki er nøgt við sín leiklut og vísir á, hvussu trupult tað hefur verið at havt nakað eftirlit.

Tilmæli um grannskoðaraváttan

Eins og í øðrum málum, hefur Landsgrannskoðanin mælt til at umhugsa eina skipan, har grannskoðararnir hjá peningastovnunum og tryggingarfeløgum árliga váttar, at tær uppgerðir, ið latnar eru TAKS viðvíkjandi eftirlønaravgjaldum og eftirlønarátgjaldingum annars, eru rættar. Grannskoðarin, ið kennir roknskaparmannagongdirnar, kann lættliga meta um, hvørt mannagongdir og bókhald eisini eru hóskandi skipað við atliti at útrokning, avrokning og ávísing av avgjaldi av eftirlønarskipanum.

3.4 Trygdargrunnurin (GL 2005/2 09 1-3)

Ongin politisk avgerð er enn tikin um framtíðina hjá Trygdargrunninum

Roknskaparreglugerð

Hóast 7 ár eru liðin, síðani seinasta freist var, at stovnar skuldu hava eina góðkenda roknskaparreglugerð, hefur Trygdargrunnurin framvegis onga góðkenda reglugerð.

Tá ið Landsgrannskoðanin vitjaði Suðurøki í august 2007 kunnaðu tey okkum um, at roknskaparreglugerðin framvegis ikki var liðug, men arbeiðt varð við málinum.

Í september 2008 spurdu vit aftur Suðurøkið hvat er hent í málinum. Framvegis hefur Trygdargrunnurin onga góðkenda roknskaparreglugerð.

Peningastovnskontur

1. oktober 2002 boðaði landsstýrismaðurin frá, at inniognin hjá Trygdargrunninum (74,1 mió.kr. við árslok 2005) átti at staðið í Landsbankanum, og at landsstýrismaðurin fór at taka spurningin upp við leiðslurnar á TAKS og í Landsbankanum.

Spurdur, hvat ætlanin var við hesari peningaupphædd, svaraði landsstýrismaðurin í juni 2006:

“Endalig avgerð er ikki tikin til henda spurning. Trygdargrunnurin er tikin inn í fíggjarlógina og tikin við í landsroknskapinum, og kundir hetta talað fyri at tikið peningin inn í landskassans vanliga gjaldføri, men ásannast má tó, at peningurin er kravdur inn við serligari lögtingslóg til serligt endamál. Inntil lögtingslógin um Trygdargrunnin móguliga verður broytt, haldi eg, at rættast er at hava nevndu upphædd setta til síðis.”

Landsgrannskoðanin hefur síðani spurt landsstýrismannin, nær støða fer at verða tikin til henda spurning.

Í oktober 2006 svaraði landsstýrismaðurin, at ætlanin var “í hesari tingsetuni” at taka endaliga avgerð um at taka Trygdargrunnin av. Tað fór at hava við sær, at lógin um Trygdargrunnin varð tillagað soleiðis, at landið átók sær skyldurnar og yvirtók ognirnar.

Í juli 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at enn var ongin endalig støða tikin í málinum, men tað fór vónandi at verða gjørt í komandi tingsetu.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at ongin broyting er síðani seinastu frágreiðing. Peningurin hjá Trygdargrunninum stendur í Landsbanka Føroya. Landsbankastjórin hevur kunnað um, at peningurin er settur til síðis, t.v.s. at hann ikki er partur av gjaldføri landskassans.

Ongin politisk avgerð er enn tikin um framtíðina hjá grunninum, og tískil heldur ikki hvussu verður við peninginum.

3.5 Kervisskoðan (GL 1996/2 04 9-2 og GL 2005/2 04 9-4)

Avtala um kervisskoðan

Í mai 2004 góðkendu TAKS, Elektron, grannskoðarin hjá Elektron og innanhýsis kervisskoðarin á Elektron avtaluna um kervisskoðan av skipanunum hjá TAKS, sum eru á Elektron.

Avtalan fevnir um tann partin av teldukervinum, sum Elektron hevur ábyrgdina av, men ikki teir partar, sum eru á TAKS, so sum brúkarasiting, mannagongdir og annað, sum eru neyðugar fyri ein tryggan og munagóðan rakstur. Átekningar frá kervisskoðaranum og grannskoðaranum á Elektron eru tí treytaðar av, at mannagongdir og skipanir á TAKS annars eru tryggjar.

Kervisskoðarin skal árliga:

- skoða eina ávísa brúkaraskipan,
- kanna tey øki innan fyri alment KT-eftirlit, sum ikki eru fevnd av árligu skoðanini av skipanini hjá peningastovnunum,
- halda skil á óloystum tilmælum frá kervisskoðanini,
- halda kervisvirlitið við líka.

So hvørt eitt øki er skoðað, skal frágreiðing verða send TAKS.

Harafturat skal kervisskoðarin skriva eina ársfrágreiðing, sum grannskoðarin hjá P/F Elektron skal vátta. Í ársfrágreiðingini skal vera:

- yvirlit yvir tað, sum er skoðað í árinum,
- niðurstøður hjá kervisskoðaranum,
- uppgerð yvir ikki loyst tilmæli,
- úrslit og viðmerkingar til almennu KT-trygdina,
- grannskoðaraváttan frá kervisskoðaranum og frá grannskoðaranum hjá Elektron.

Seks arbeiðsvikur eru settar av til skoðanina, meirarbeiði verður gjørt eftir rokning.

Frágreiðingar um kervisskoðan

Fyri árið 2007 hevur TAKS útflyggjað Landsgrannskoðanini avrit av tveimum frágreiðingum, tær eru:

- “Årsrapport fra Systemrevisionen 2007”
- “Generelle IT-kontroller 2007”

Hóast tað í avtaluni um kervisskoðan stendur, at kervisskoðarin árliga skal skoða eina ávísa brúkaraskipan, er ongin slík skoðan gjørd í 2005, 2006 og í 2007.

Fyri árið 2004 varð serfrágreiðing gjørd um “Revision af innkrevjingarskipanini 2004”.

Fyri árið 2003 varð serfrágreiðing gjørd um “Revision af eToll, 2003”.

Tá ið vit lesa frágreiðingarnar frá kervisskoðaranum, skulu vit m.a. hava í huga, at:

- frágreiðingarnar snúgva seg bert um tann partin av KT-kervinum hjá TAKS, sum verður umsitin av Elektron, ikki um partin, sum TAKS sjálvst hevur beinleiðis ábyrgdina av,
- niðurstøðurnar hjá kervisskoðaranum eru allar treytaðar av, at arbeiðsgongdir og eftirlit á TAKS eru nøktandi,
- tær serskipanir, sum higartil eru skoðaðar, eToll og innkrevjingarskipanin, eru millum tær nýggjastu skipanirnar, og tískil millum tær tryggastu og frægast skjalfestu. Høvdu aðrar og eldri skipanir verið kannaðar, hevði tað uppá seg verið fleiri viðmerkingar.
- skattaskipanin, sum er elsta og týðningarmesta skipanin hjá TAKS, av skipanunum sum eru á Elektron, er ikki skoðað.

Eru tað viðurskifti, sum ikki eru nøktandi, gevur kervisskoðarin, ítøkilig tilmæli.

Við árslok 2007 vóru 22 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2006 vóru 21 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2005 vóru 22 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2004 vóru 12 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Við árslok 2003 vóru 4 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár.

Kervisskoðarin er ikki nøgdur við, at tað eru so mong, gomul óavgreidd tilmæli.

Av teimum sjev tilmælunum frá 2000, eru fýra framvegis óavgreidd. Eitt teirra er skjalfestingin av skattaskipanini, sum kervisskoðarin øll árin hevur sagt hevur høga raðfesting.

Í ársfrágreiðingini fyri 2003 skivar kervisskoðarin, at skipanarskjøluni til fleiri skipanir eru ófullfíggað, og at tað ger støðuna ótrygga. Hesa viðmerking endurtekur kervisskoðarin í frágreiðingunum fyri 2004, 2005, 2006 og aftur fyri 2007, m.a. verður sagt, at skjalfesting av bókhaldsskipanini ikki lýkur minstukrøv til bókhald.

Niðurstøðan hjá kervisskoðaranum er tó, at roknskapargrannskoðanin kann líta á, at dátu-, kervis- og rakstrartryggin á Elektron er álitandi. Sum nevnt frammanfyri er tað treytað av, at arbeiðsgongdir og eftirlit á TAKS eru nøktandi.

3.6 Kassaeftirlit (GL 2007/2 04 0-15)

Í fleiri ár hevur Landsgrannskoðanin gjørt vart við, at mannagongdirnar á kassa-økjunum hjá TAKS ikki altíð samsvaraðu við roknskaparreglugerðina, og at reglurnar vóru ótíðarhóskandi. Vit mæltu til at endurskoða verandi kvittanir og gera tær einfaldari. Eisini mæltu vit Stýrinum til at gera sær greitt, hvørjar ásetingar skuldu vera fyri kassaeftirlit, seta tær í roknskaparreglugerðina og síðani fylgja teimum.

Í september 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at TAKS var farið undir at gera arbeiðsgongdina einfaldari.

Í mai 2007 kunnaði stjórin á TAKS um, at sum liður í bygnaðarbroytingunum skuldu allir kontantkassar verða niðurlagdir, og reglugerðin dagförd samsvarandi. Tollarnir komu tó at taka ímóti kontantum peningi. Teirra kassi verður gjørdur upp dagliga, og peningurin lagdur í náttarboks. Miðkið skrásetur inngjaldingarnar dagin eftir.

Í 2007 vórðu kassarnir á deildini á Tvøroyri, Skopun, Runavík, Klaksvík og Tórshavn lagdir niður, og í juli 2008 varð kassin á flogvøllinum lagdur niður.

Landsgrannskoðanin hevur ikki gjørt kassaeftirlit á TAKS í 2008.

3.7 TAKS, fyrisitingin (GL 2008/2 04 1-3)

Landsgrannskoðanin hevur í 2008 grannskoðað fyrisitingina á TAKS, við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent stovninum, viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Niðanfyri er í stuttum tikið samanum úrslitið av grannskoðanini.

Virksemi og uppgávur

Virksemi og uppgávur hjá TAKS eru orðað og lýst í lógum, kunngerðum og í viðmerkingunum til løgtingsfíggjarlógina. Harafturat hevur TAKS í 2007 sett í verk mál- og avriksstýring. Í sambandi við mál- og avriksstýring eru uppgávnar settar í eitt “uppgávustigveldi”, sum lýsir, á hvørjum økjum stovnurin hevur ásett mál og avrik.

Avrik verða mátað í mun til ásetingarnar í mál- og avrikssáttmálanum. Tíðarnýtslan verður skrásett á arbeiðsøki. Skrásetingin fer fram í einari hagtalsskipan, og ein klokkuskipan verður brúkt til at halda skil á arbeiðstíð, flex, feriu o.l.

Roknskaparviðurskifti

TAKS hevur eina roknskaparreglugerð, sum Fíggjarmálaráðið hevur góðkent í 2003.

TAKS hevur onki ognaryvirlit. Í august 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at ognaryvirlit verða gjørd í sambandi við ársroknskapin 2008.

Lønarútreiðslur

TAKS hevur egnan setanarpolitikk. Reglur eru ásettar í roknskaparreglugerðini og í starvsfólkahandbókini. Ein kekk-listi verður brúktur, tá ið fólk verða sett í starv. Reglurnar eru ikki dagfördar, men TAKS arbeiðir við at dagføra tær.

Mannagongdir fyri setan og uppsøgn av starvsfólkum eru lýstar í roknskaparreglugerðini og í starvsfólkahandbókini.

Vit kunnaðu við stakroyndum, um lönirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. Onki var at finnast at.

KT-viðurskifti

TAKS hevur egnar skipanir. Stovnarnir í bygninginum hjá Fíggjarmálaráðnum hava felags netfyrising, FMR-netið. Stovnarnir, sum eru í FMR-netinum, hava ábyrgd av eignum KT-skipanum, m.a. hevur TAKS egnan KT-trygdarleiðara.

TAKS er farið í gongd við eina KT-váðameting.

Á fundi í oktober 2008 hevur stjórin á TAKS kunnað um, at TAKS hevur ein KT-trygdarpolitikk, og at KT-leiðarin og trygdarleiðarin hava gjørt uppskot til at dagføra KT-trygdarpolitikkinn. Dagføringarnar eru orðaðar í samstarvi við Samstarvsráðið, sum hevur havt tær skrivliga til ummælis, og tær eru eisini viðgjørðar á felagsfundum á stovninum. Dagfærði KT-trygdarpolitikkurin verður lagdur á intranetið fyri 1. november 2008.

Eisini kunnaði stjórin um, at stjórar og leiðarar hjá TAKS kunnu fáa heimaarbeiðspláss, um arbeiðsuppgávan og arbeiðsumstøðurnar annars loyva tí. Fortreytin er, at starvsfólkið hevur farteldu frá TAKS, og at avtala er gjørd millum TAKS og starvsfólkið um treytirnar í.s.v. heimaarbeiðspláss. Tað er sjálvboðið at taka ímóti heimaarbeiðspláss og starvsfólkini rinda sjálvi fyri internetnýtsluna. Trygdarreglur eru gjørdar fyri heimaarbeiðspláss, og ein KT-grannskoðari hevur gjørt reglurnar fyri TAKS. Reglurnar skulu tryggja, at tryggin er á eins høgum støði á heimaarbeiðsplássinum sum á skrivstovuni.

Aðrar viðmerkingar

Á eykajáttanarlógini mars 2007-5 varð játtanin hjá TAKS hækkað 1 mió.kr. Í viðmerkingunum varð m.a. sagt, at 500 t.kr. skuldu verða brúktar til at seta starvsfólk at styrkja um eftirlitsuppgávur, og víst varð á, at TAKS var farið undir at seta eina skipan í verk, sum verður nevnd “Compliance Risk Management” (CRM).

TAKS greiddi frá, at CRM var ikki ein skipan sum so. TAKS roynir at laga arbeiðið, t.d. virkiseftirlitið, eftir kunneikanum um virkni. Tað tekur tíð, áðrenn ein “compliance” skipan kann virka, tí kunneiki um einstøku virkni skal fyrst samskipast. Talan er ikki um at seta eina nýggja skipan í verk, men heldur um at broyta hugburð í fyrisingini, og tað verður ikki gjørt frá degi til dags. Tvey fólk vórðu sett í starv. Hin parturin av eykajáttani var til at menna eMVG skipanina, sum er ein skipan at lata inn mvg-uppgerðir elektroniskt.

3.8 Hagstova Føroya (GL 2008/2-03-9-12)

Í august 2008 grannskoðu vit Hagstovu Føroya við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent stovninum viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Niðanfyri er í stuttum tikið samanum úrslitið av grannskoðanini.

Roknskaparviðurskifti o.a.

Í 2001 varð roknskaparreglugerð gjörð fyrri Hagstovuna og Búskaparráðið. Roknskaparreglugerðin varð ongantíð góðkend, og er heldur ekki dagförd, hóast mannagongdirnar á roknskaparækinum eru broyttar. Landsgrannskoðanin hefur mælt til, at roknskaparreglugerðin verður dagförd.

Ognaryvirlit

Hagstovan hefur onki ognaryvirlit. Landsgrannskoðanin hefur síðani 1997 mælt Hagstovuni til at gera eitt yvirlit yvir ognarlutir. Sambært stjóranum hefur Hagstovan tó ongar ætlanir um at gera nakað yvirlit. Í § 20 í roknskaparkunngerðini er ásett, at stovnar skulu hava eitt dagfært ognaryvirlit. Landsgrannskoðanin mælti enn einaferð til, at eitt ognaryvirlit verður gjørt og dagfært regluliga.

KT-trygd o.a.

Hagstovan kunnaði um, at skrivligar reglur um trygdartiltøk smb. ISO 17799 og BS 7799-2 eru í gerð. Eitt fólk hefur í hálv ár arbeitt við at gera reglurnar. Ætlanin er at arbeiðið skal vera liðugt til ásettu tíðina, sambært rundskrivi um at seta í verk KT-trygd, 1. apríl 2010.

Stjórin kunnaði um, at váðameting viðvíkjandi upplýsingum og KT-nýtslu verður endurskoðað í sambandi við arbeiðið at gera reglur um trygdartiltøk.

Nøkur starvsfólk hava atgongd til stovnsnetið heimanífrá. Trygdarreglur eru munnliga avtalaðar. Landsgrannskoðanin mælti til, at Hagstovan ger skrivligar mannagongdir fyrri atgongd heimanífrá.

Lønir o.a.

Starvsfólkini skráseta arbeiðstíð og fráveru í talgildum arbeiðsseðli á egnari teldu. Knýtt at hesari skipan, er eisini ein virksemisskipan, har starvsfólkini skráseta teirra arbeiðsuppgávur. Skrásetingarnar geva leiðsluni á Hagstovuni yvirlit yvir, hvussu nóg arbeiðsorka fer til hvørja uppgávu. Tað ber í sær, at til ber at samanbera ætlanir við tað, sum arbeiðstíðin hefur verið nýtt til.

Hagstovan hefur ikki skrivligar mannagongdir fyrri starvsfólkamálum, so sum setanum, áløgum arbeiði, ferðum, lønarútgjaldingum o.a.

Landsgrannskoðanin hefur við stakroyndum samanborið lønirnar við galdandi sáttmálar. Ein spurningur hefur tikið seg upp í einum lønarmáli, og hefur stjórin kunnað um, at hann arbeiðir við málinum. Annars var onki at finnast at.

Fríir ágóðar

Einstøk starvsfólk fáa goldið fyrri internet heima. Umframt tað hava stjórin og eitt starvsfólk farteleson frá Hagstovuni. Verða fartelesonirnar og heimainternetini ikki bert nýtt í sambandi við arbeiðið, skal tað verða fráboðað TAKS.

3.9 Roknskaparviðurskifti hjá kommununum (GL 2002/2 02 3-1)

Løgtingsgrannskoðararnir hava í árávís víst á, at tað er umráðandi at tryggja, at roknskapar- og KT-viðurskiftini hjá kommununum koma í eina tryggari legu, fyri betur at kunna samanbera roknskapir millum kommunur, og millum land og kommunur. 15. oktober 2008 varð kunngerð lýst.

Roknskaparviðurskiftini hjá kommununum hava fingið nógva og drúgva umrøðu í frágreiðingum seinastu árin. Niðanfyrri verður í stuttum tikið samanum gongdina í málinum.

Sambært § 47 í LI. nr. 87/2000 “um kommunustýri” kann landsstýrismaðurin “áseta nærri reglur um kontuskipan, fíggjarætlan, bókhald, ársroknskap, grannskoðan og avgerðir um viðmerkingar til grannskoðanina og tílíkt.”

Í februar 2003 greiddi Løgmálaráðið/Innanríkisdeildin frá, at ætlanin var at endurskoða roknskaparverkið hjá kommununum, og við heimild í § 47 í kommunustýrslógini at áseta neyvari og nøktandi reglur á økinum.

Síðani 2004 hevur Innlendismálaráðið boðað frá, at arbeiðt var við málinum.

Í oktober 2006 ásannaði landsstýrismaðurin í innlendismálum, at tað hevði gingið striltið at fáa skipað roknskaparviðurskiftini hjá kommununum á nøktandi hátt, og at arbeiðið hevði gingið illa og alt ov seint.

Í november 2007 kunnaði landsstýrismaðurin í innlendismálum um, at arbeiðið at gera kontuskipan var komið somikið langt ávegis, at miðað varð ímóti, at kommunurnar kundu taka hana í nýtslu í 2008.

Sambært landsstýrismanninum var roknskaparkunngerðin til lögfrøðiliga eftirkanning, áðrenn hon fyri aðru ferð varð send til hoyringar. Ætlanin var, at kunngerðin skuldi koma í gildi 1. januar 2008.

Sambært K. nr. 3 frá 18. februar 2008 “um býti av málsøkjum landsstýrisins millum landsstýrismenninar” fekk landsstýrismaðurin í fíggjarmálum m.a. tær fyrisingarheimildir, sum eru hjá landsstýrinum smb. § 47 í LI. nr. 87/2000 “um kommunustýri”.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum boðað frá, at hann heldur tað vera umráðandi at kunna stýra samlaða búskapinum, og at kommunali búskapurin er ein týðandi partur av samlaða føroyska búskapinum. Tørvur er á størri gjøgnumskygni og innliti í fíggjarviðurskiftini í kommunala geiranum. Landsstýrismaðurin gjørði tí beinanvegin í februar 2008 av at raðfesta hesa uppgávu høgt.

Í juni 2008 sendi landsstýrismaðurin kommununum uppskot til roknskaparkunngerð til hoyringar, og Innlendismálaráðið fekk eisini uppskotið at eftirkanna. Harumframt eru kontuskipan og vegleiðing til budgetskipan gjørd.

Fíggjarmálaráðið hevur í 2008 arbeiðt við at gera kunngerðina um roknskaparviðurskiftini hjá kommununum. Í framhaldi av hesum arbeiði er eisini gjørd ein kontuskipan, ið hevur sama bygnað, sum bygnaðurin í fíggjarlógaruppskotunum, sum verða lögð fyri Løgtingi – og annars Kontuskipan landsins.

Hetta arbeiði ber heitið “Kontuskipan kommunanna”. Í hesum sambandi er vegleiðingin til Kontuskipan landsins eisini dagførd, og Kontuskipan kommunanna og Kontuskipan landsins eru samskipaðar.

15. oktober 2008 varð kunngerð nr. 89 “um roknskaparverk kommunanna o.tíl.” lýst. Kunngerðin kemur í gildi 1. januar 2009.

4 Fiskivinna

4.1 Fiskimálaráðið (GL 2007/2 14 1-6)

Í 2007 grannskoðaðu vit Fiskimálaráðið. Landsgrannskoðanin hefur biðið um viðmerkingar, men tað hevur gingið striltið at fingið svar.

Í august 2007 grannskoðaðu vit Fiskimálaráðið við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent ráðnum viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Í seinastu ársfrágreiðing tóku vit í stuttum samanum úrslitið av grannskoðanini.

Roknskaparreglugerð

Fiskimálaráðið hevur eina roknskaparreglugerð, sum er frá 2001. Tað eru hendar nógvar broytingar, síðani reglugerðin varð gjørd, m.a. bygnaðarbroytingar í ráðnum og broytingar í mannagongdum í sambandi við Búskaparskipan landsins. Vit mæltu til at dagføra reglugerðina.

Umsiting av fiskiloyvum

Fiskimálaráðið hevur ikki lýst nakra skrivliga mannagongd í sambandi við at umsita fiskiloyvi. Ráðið hevur ein lista við 11 punktum, sum sigur, hvørjar upplýsingar ráðið skal hava fyri at kanna eftir, um eigara- og avgerðarviðurskiftini hjá feløgum eru í tráð við ásetingarnar í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Kassa- og peningastovnskonta

Gjöld fyri fiskidagar og –loyvir verða flutt á eina peningastovnskontu hjá Fiskimálaráðnum. Leiðslan kunnaði um, at kontan í ávísan mun verður brúkt til at rinda fyri skeið og at keypa forrit á alnetinum. Leiðslan kunnaði eisini um, at Fiskimálaráðið umsitur ikki útgjald av studningi.

Landsgrannskoðanin er komin fram á, at Fiskimálaráðið hevur munandi upphædd - t.d. 31. august 2008, 1,3 mió.kr. - standandi á peningastovnskontuni, og at ymiskur studningur og rakstrarútreiðslur verða goldin av kontuni. Landsgrannskoðanin hevur biðið um viðmerkingar, men hevur ikki fingið svar.

Langtíðarleiga

Sambært yvirliti yvir telduútbúnað hevur Fiskimálaráðið leasað tvær kopimaskinur. Tað er ikki í tráð við játtanarskipanina. Landsgrannskoðanin hevur biðið um viðmerkingar, men hevur ikki fingið svar.

Fartelefon- og alnetsnýtsla

Starvsfólkini í Fiskimálaráðnum hava fartelefon at nýta í arbeiðshøpi. Leiðslan kunnaði um, at varð telefonin nýtt privat, skuldu starvsfólkini rinda fyri tað. Landsgrannskoðanin spurdi, hvussu Fiskimálaráðið tryggjar sær, at ásetingarnar í rundskrivum frá Løgmannsskrivstovuni og TAKS verða hildnar. Vit hava ikki fingið svar.

Fleiri starvsfólk hava atgongd til stovnsnetið heimanífrá. Fiskimálaráðið hevur ikki gjørt reglur fyri nýtsluni heimanífrá. Landsgrannskoðanin mælti til at tryggja, at KT-trygdin í "heimanýtsluni" verður á sama støði sum í Fiskimálaráðnum, og at tað verður fylgt upp av leiðsluni.

Samskipti við Fiskimálaráðið

Samanumtikið hefur gingið striltið at fingið svar frá Fiskimálaráðnum, og það er sera darvandi fyri arbeiðið hjá Landsgrannskoðanini. Landsgrannskoðanin sendi frágreiðing um grannskoðanina til landsstýrismannin 21. november 2007, og bað um viðmerkingar og fráboðanir um tiltøk og ætlanir, frágreiðingin hevði elvt til. Hóast rykt varð eftir svári 22. februar og 29. apríl 2008 hevur Fiskimálaráðið ikki svarað. 10. juli 2008 fekk Landsgrannskoðanin skriv frá Fiskimálaráðnum; men skrivið svarar ikki spurningum okkara.

4.2 KT-viðurskipti hjá Lønjavningarstovuni (GL 2003/2 14 4-7)

Í seinastu frágreiðing umrøddi Landsgrannskoðanin KT-viðurskiptini hjá Lønjavningarstovuni.

Landsgrannskoðanin hevur fleiri ferðir víst á, at trupulleikarnir í gomlu KT-skipanunum eru ikki loystir. Fiskimálaráðið er farið undir at endurnýggja partar av KT-skipanunum. Landsgrannskoðanin helt tað vera óheppið, at Fiskimálaráðið ikki hevur gjørt nakrar kravfestingar, og vit mæltu til, at dagføringin av KT-skipanunum hjá Lønjavningarstovuni fór fram sum liður í yvirskipaðari heildarætlan.

Í mars 2005 svaraði landsstýrismaðurin, at KT-verkætlanin varð steðgað, tá ið játtanin varð skorin av fíggarlógini í 2004.

Í januar 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at onki var hent í málinum, men ætlanir vóru um at fáa ment nýggjar skipanir til Lønjavningarstovuna frá 2006. Talan var um stórar íløgur, sum kundu koma at toyggja seg yvir ár.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2004 (Lm. nr. 54-6/2005), ið varð samtykt 21. apríl 2006, umrøddu løgtingsgrannskoðararnir eisini málið:

“EDV-verkætlanin at endurnýggja verandi skipanir steðgaði í 2004, tá játtanin varð skorin burtur. Ætlanin er at fara undir aftur arbeiðið í 2006, og sambært landsstýrismanninum er talan um stórar íløgur, sum strekkja seg yvir fleiri ár. Løgtingsgrannskoðararnir mæla til, at arbeiðið verður gjørt í samráð við Fíggjarmálaráðið, sum liður í einari yvirskipaðari heildarætlan, har eisini verandi uppgávur hjá Lønjavningarstovuni verða endurskoðaðar.”

Í oktober 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Fiskimálaráðið var byrjað at gera kravfestingar til KT-skipanirnar á Lønjavningarstovuni, men at enn var ikki komið á mál. Sambært landsstýrismanninum bar ikki til at greiða gjøllari frá, hvørjar ætlanirnar vóru, ella hvussu stórir íløgutrvurin var. Í tráð við galdandi reglur ætlaði Fiskimálaráðið at samstarva við Fíggjarmálaráðið um menningina av KT-skipanunum og fór at taka atlit at krøvum og royndum hjá øðrum stovnum, sum hava líknandi KT-skipanir. Fiskimálaráðið hevði tó ongar ætlanir um at endurskoða verandi uppgávur hjá Lønjavningarstovuni.

Í august 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at kravfestingin var um at vera liðug, og at arbeiðið fór at verða boðið út á heysti 2007. Sambært landsstýrismanninum var ætlanin at biðja um fígging á løgtingsfíggarlógini 2008.

Sambært viðmerkingunum til fíggarlógina 2008 eru játtaðar 1,1 mió.kr. undir Fiskimálaráðnum at menna og umskipa KT-skipanir m.a. á Lønjavningarstovuni og á Skipaskrásetingini.

Í juli 2008 hava vit spurt, hvat er hent í málinum. Vit hava onki svar fingið.

4.3 Sæla av landsjærd og landbúnaðarstuðul (GL 2006/2 13 2-6)

Frágreiðingin um sælu av landsjærd og umsiting av landbúnaðarstuðuli varð í februar 2008 send landsstýrismanninum í fiski- og tilfeingismálum til kunningar og viðmerkingar. Vit hava síðani fleiri ferðir til fánýtis mint landsstýrismannin á fyrisurningar okkara.

Landsgrannskoðanin umrøddi í frágreiðing til lögtingsgrannskoðararnar 14. november 2007 sæluna av landsjærd og umsitingina av landbúnaðarstuðuli.

Sæla av landsjærd

Sakargjöld

Landsgrannskoðanin vísti á, at sambært § 11 í LI. nr. 45/2007 “um landsjærd” ásetur landsstýrismaðurin sakargjöld, sum Búnaðarstovan kann krevja. Tað hevur landsstýrismaðurin í vinnumálum ásett í § 11 í K. nr. 95/2007 soleiðis:

§ 11. Búnaðarstovan ásetur sakargjöld í sambandi við sælu av jærd, makaskifti, marknaumskipan, servituttstriking, festaraskifti og sáttmálar.

Stk. 2. Sakargjöldini skulu endurskoðast í minsta lagi triðja hvørt ár.

Landsstýrismaðurin hevur sostatt ikki ásett gjøllari reglur í kunngerðini, men ístaðin skrivað, at Búnaðarstovan ásetur gjøllari reglur. Landsgrannskoðanin heldur ikki, at landsstýrismaðurin á henda hátt kann lata frá sær eina lógarásetta skyldu - at áseta sakargjöld - til Búnaðarstovuna, og bað landsstýrismannin í vinnumálum um hansara viðmerkingar. Vit hava onki svar fingið.

Landbúnaðarstuðul

Mjólkarstudningur

Studningur til mjólk verður veittur við heimild í § 1 í LI. nr. 32 frá 6. mars 2003 “um landbúnaðarstuðul”.

Í januar 2007 útvegaði Búnaðarstovan Landsgrannskoðanini eitt eintak av roknskapinum hjá Meginfelag Búnaðarmanna fyri 2005.

Roknskapurin er ikki sundurliðaður í virkisøkir, og tí sæst ikki, hvat mjólkarframleiðslan og onnur virkisøki geva hvørt sær, ella um t.d. eitt virkisøki rindar undirskotið hjá einum øðrum virkisøki. Vit bóðu landsstýrismanninum í vinnumálum um hansara viðmerkingar. Vit hava onki svar fingið.

Samskifti við landsstýrismannin

Í telduposti 15. februar 2008 boðaði Vinnumálaráðið frá, at málsøkið er flutt til Fiski- og Tilfeingismálaráðið, og at tað tí er tað ráðið, sum eigur at svara.

Sambært fráboðan nr. 3 frá 18. februar 2008 “um býti av málsøkjum landsstýrisins millum landsstýrismenninar” umsitur landsstýrismaðurin í fiski- og tilfeingismálum m.a. búnaðarmál. Í februar 2008 varð frágreiðingin um sælu av landsjærd og umsiting av landbúnaðarstudningi tí send landsstýrismanninum í fiski- og tilfeingismálum til kunningar og viðmerkingar.

Vit hava síðani fleiri ferðir til fánýtis mint landsstýrismannin á fyrisurningar okkara.

5 Vinnumál

5.1 Heilsufrøðiliga Starvsstovan (GL 2007/2 08 2-5)

Í frágreiðing okkara til løgtingsgrannskoðararnar 14. november 2007 greiddu vit í einum broti frá grannskoðanini á Heilsufrøðiligu Starvsstovuni.

Í desember 2007 greiddi landsstýrismaðurin m.a. frá, at Vinnumálaráðið onki hevði at viðmerkja til frágreiðingina, uttan tað, at roknskaparligu viðurskiptini og mannagongdir annars hjá Starvsstovuni yvirhøvur vóru fyrimyndarliga góð.

Heilsufrøðiliga Starvsstovan langtíðarleigar tvær kopimaskinur. Stovnurin kennir reglurnar í játtanarskipanini, men tey halda, at leigukostnaðurin er minni tyngjandi frá ári til ár, enn um stovnurin keypir nýggjar kopimaskinur.

Sambært leiðslukunningarskipanini hjá Føroya Gjaldstovu hevur Heilsufrøðiliga Starvsstovan framvegis tvær kopimaskinur, sum stovnurin langtíðarleigar.

Í august 2008 hava vit heitt á landsstýrismannin, vísandi til pkt. 4.4. í játtanarskipanini, um at greiða okkum frá, hvørja støðu landsstýrismaðurin hevur til málið.

Í oktober 2008 hevur Vinnumálaráðið boðað frá, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan heldur tað vera eina góða loysn at langtíðarleiga. Stjóri stovnsins ætlar tó at endurmeta skipanina, áðrenn sáttmálin gongur út.

5.2 Arbeiðseftirlitið (GL 2007/2 09 2-2)

Í frágreiðing okkara til løgtingsgrannskoðararnar 14. november 2007 greiddu vit í einum broti frá grannskoðanini á Arbeiðseftirlitinum.

Landsgrannskoðanin mælti m.a. til at seta í verk mannagongdir, sum tryggjaðu, at allar inntøkur, sum eiga at verða skrásettar, verða skrásettar. Mannagongdirnar skulu bæði galda eftirlit, sum rindað verður fyri, og útleigan av amboðum.

Í desember 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Vinnumálaráðið fór at heita á Arbeiðseftirlitið um at fylgja tilmælinum frá Landsgrannskoðanini um at skráseta inntøkur o.a.

Í oktober 2008 hevur Vinnumálaráðið boðað frá, at ráðið heldur Arbeiðseftirlitið hava mannagongdir sum tryggja, at inntøkur stovnsins verða skrásettar. Vinnumálaráðnum kunnugt virkar roknskaparhald stovnsins eisini væl.

5.3 Akstovan (GL 2007/2 16 9-8)

Í august 2008 var Landsgrannskoðanin á ófráboðaðum kassaeftirliti á Akstovuni. Endamálið við vitjanini var at kanna, um kassarir og peningastovnskonturnar stemmaðu, og um Akstovan helt reglurnar í roknskaparreglugerðini um at flyta peningin av peningastovns- og girokontum til Landsbankan. Landsgrannskoðanin hevði onki at finnst at.

Egnar búskaparskipanir

Stovnurin hevur eigna kassaskipan, sum er ment sum ein forskipan til Búskaparskipan landsins, og eina útrokningarskipan til skrásetingargjald. Henda skipan hevur ikki samband við Búskaparskipan landsins. Í staðin fyri verða útrokningarnar skrásettar í kassaskipanini.

5.4 Samvit (GL 2008/2 15 2-3)

Í februar 2008 grannskoðu vit Samvit við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent stovninum viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Niðanfyri er í stuttum tikið saman um úrslitið av grannskoðanini.

Í desember 2006 vórðu Menningarstovan og Ferðaráð Føroya lögð saman, og seinni fingu tey felagsheitið Samvit. Samstundis vórðu Menningarstovan og Ferðaráð Føroya tikin av sambært LI. nr. 113/2006 “um at seta úr gildi løgtingslóg um Ferðaráð Føroya og løgtingslóg um Menningarstovu”.

Endamál við stovninum

Endamál stovnsins er lýst í fíggjarlógini:

- At birta uppundir at burðardyggar vinnur, sum hava alheimin sum marknað, verða mentar.
- At økja tilvitanina um kappingarsamleika føroyinga og virka fyri, at føroysk vinna gerst altjóða kappingarfør.
- At skapa nýggjar vinnu- og útflutningsmøguleikar við at styrkja innlendis samstarvið, so vinnan stendur sterkari úteftir, knýta sambond og skipa netverkan bæði innlendis og út í heim.
- Í samstarvi við vinnuna at kunna um og marknaðarføra Føroyar, føroyskar vørur og tænastr og Føroyar sum íløguland og sum ferðaland.

Roknskaparviðurskifti

Samvit hevur onga roknskaparreglugerð. Ferðaráðið hevði eina roknskaparreglugerð fyri sítt virkseimi, men hon var ikki dagförd. Landsgrannskoðanin mælti til, at ein roknskaparreglugerð verður gjørd fyri Samvit.

Í oktober 2008 hevur Vinnumálaráðið boðað frá, at Samvit hevur orðað eitt uppskot til roknskaparreglugerð, sum er sent Vinnumálaráðnum til kunningar. Sambært stovninum verður roknskaparreglugerðin gjørd liðug fyrsta dagin.

Til februar 2008 høvdu mánaðarroknskapirnir hjá Samvit ongantíð verið góðkendir móttvegis hægri myndugleika. Vinnumálaráðið hevði heldur ikki biðið um roknskapirnar. Landsgrannskoðanin mælti til at fáa góðkenningarmannagongdina í rættlag í samráði við Vinnumálaráðið.

Í oktober 2008 hevur Vinnumálaráðið boðað frá, at ráðið hevur fingið mánaðarroknskapirnar fyri 2007 og 2008.

Ognaryvirlit

Samvit hevur onki yvirlit yvir ognir sínar. Landsgrannskoðanin mælti til, at eitt ognaryvirlit verður gjørt.

Journal

Samvit hefur umvegis Landsnet arbeitt við at seta í verk DocuLive. Arbeiðið hefur drigið út av tekniskum trupulleikum. Ætlanin var, at Samvit skuldi vera partur av skipanini hjá Vinnumálaráðnum, men henda ætlan er slept, nú Samvit er lagt undir Uttanríkisráðið at umsita. Samvit hefur tó eina fyribils skipan til journalviðurskiptini.

KT-trygd

Samvit er knýtt at Landsnet hjá KT-fyrisitingini, sum tekur sær av KT- trygdarviður-skiftunum, sum t.d. firewall, virusverju, backup o.l.

Samvit hefur ikki gjørt nakra váðameting, og hefur ikki orðað nakran trygdarpolitikk. Leiðslan vísti á, at KT-fyrisitingin tekur sær av tí.

Lønir

Samvit hefur ongar skrivligar mannagongdir viðvíkjandi lønarumsiting, men leiðslan vísti á, at almenni setanarpolitikkurin verður nýttur í sambandi við setan av starvsfólkum.

Landsgrannskoðanin hefur tikið stakroyndir av útgoldnum lønum til trý starvsfólk, og samanhildið við sáttmálar og setanarskriv. Av hesum lønum eru ivamál um tvær teirra:

1. Stjórin varð settur í starv 1. apríl 2007. Hon hefur onki undirskrivað setanarskriv, av tí at hon ikki er samd við Vinnumálaráðið um lønina. Hon heldur, at lønin er ikki í tráð við tað, sum varð avtalað í sambandi við starvssetanina. Stjórin er lønt eftir Tænastumannafelagssáttmálanum í lønarflokki 37. Í oktober 2008 hefur Vinnumálaráðið kunnað um, at tey til fánýtis hava sent stjóranum setanarsáttmálan at skriva undir. Sambært Vinnumálaráðnum stóð heilt greitt í lýsingini eftir stjóra, at starvið varð flokkað í 37. lønarflokki. Nakað eftir setanina søkti Vinnumálaráðið um, at starvið skuldi verða flokkað hægri, men Lønardeildin tók ikki undir við tí.
2. Viðvíkjandi flokking av lønini hjá einum starvsfólki hefur Landsgrannskoðanin mælt Samvit til at taka málið upp við Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum, vísandi til ásetingarnar um flokking av størvum. Starvsfólkið hefur í 11 ár verið lønt í lønarflokki I eftir sáttmálanum millum Starvsmannafelagið og Landsstýrið. Sambært upplýsingum frá Lønardeildini kann 5 ára starvstíð geva rætt til at vera flutt í lønarflokk II. Í oktober 2008 hefur Vinnumálaráðið boðað frá, at Samvit hefur reist málið um at flokka starvið hægri fyri Uttanríkisráðnum, sum nú varar av Samvit.

Samvit hefur ikki skipaða skráseting av, hvat arbeiðstíðin verður nýtt til. Tó verða verkætlanir bókaðar á støð í landsroknskapinum.

Ikki øll starvsfólk skráseta sína arbeiðstíð. Summi skráseta tíðarnýtsluna í rokniarki. Í juni 2008 hefur Samvit boðað frá, at frá mai 2008 verður arbeiðstíðin hjá starvsfólkunum skrásett í TotalView.

Inntøkur

Samvit hefur ongar skrivligar mannagongdir ella reglur í sambandi við inntøkur, prísásetingar v.m.

Stovnurin hefur inntøkur, sum fyri størsta partin eru endurgjöld í sambandi við átøk, sum Samvit hefur saman við vinnuni, serliga uttanlands. Leiðslan kunnaði um, at fyri slík tiltøk verða roknskapir gjørdir, sum verða grannskoðaðir av grannskoðaravirki.

5.5 P/f Fiskaaling og havbúnaðarroyndir (GL 2002/2 15 3-4)

Vinnuligi parturin av virkseminum hjá P/F Fiskaaling er at kalla burtur. Tað er tí ein spurningur, um tað er skilagott at reka tilíkt virkseminum í einum partafelag.

Í frágreiðingum til lögtingsgrannskoðararnar seinastu árinum hefur Landsgrannskoðanin umrøtt ávís viðurskipti viðvíkjandi P/f Fiskaaling og játtanini til Havbúnaðarroyndir.

Havbúnaðarroyndir

Sáttmálin við P/f Fiskaaling 1999-2001

Sáttmáli fyri árinum 1999-2001 varð gjørdur millum Vinnuáráðið og P/f Fiskaaling um kynbøtur, royndir við aling av nýggjum fiskasløgum o.a. Vinnuáráðið rindaði P/f Fiskaaling 11 mió.kr. um árið. Sambært sáttmálanum skuldi P/f Fiskaaling rinda Vinnuáráðnum aftur tann partin av studninginum, sum ikki var nýttur við sáttmála-lok ultimo 2001.

Avlopið av studninginum ultimo 2001, 6.742 t.kr., varð inntøkuført í landsroknskapinum, og P/f Fiskaaling varð skuldskrivað fyri upphæddina. Sáttmálin 1999-2001 varð longdur at galda fyri 2002 eisini, og í 2003 varð staðfest, at 2.407 t.kr. av teimum 6.742 t.kr. vóru brúktar til verkætlanir, sum ikki vóru lidnar ultimo 2001. Aðrar 2.460 t.kr. vórðu í 2003 lagdar um til partapening í felagnum, og P/f Fiskaaling skuldi rinda 1.875 t.kr. aftur.

Í juni 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at fíggarstöðan hjá P/f Fiskaaling var hampiliga góð, tí vøkstur var í alivinnuni, og felagið fekk meira fyri sølu av tøkulaksi, sílayngli og laksarognum. Felagið rindaði landskassanum 818 t.kr. í 2006 og miðaði tá eftir, at øll skuldin varð afturgoldin í 2007.

Í 2008 hefur hefur P/f Fiskaaling goldið landskassanum alla skuldina, 1.058 t.kr

Studningur til havbúnaðarroyndir

Studningurin á fíggarlógini til "havbúnaðarroyndir" árinum 1999-2007 er tilsamans 102,7 mió.kr. umframt tað, sum er skotið inn at bjarga partafelagnum og at hækka partapeningin, tilsamans umleið 9,6 mió.kr.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2004 (Lm. nr. 54-6/2005), ið varð samtykt 21. apríl 2006, mæltu lögtingsgrannskoðararnir landsstýrismanninum til at eftirmeta tað, sum er komið burturúr í sáttmálaskeiðinum, í mun til ætlaða úrslitið.

Á talvuni niðanfyri sæst gongdin í ársúrslitinum og í eginpeninginum hjá P/f Fiskaaling seinastu fimm árinum:

	2007	2006	2005	2004	2003
Játtan á fíggarlóg	9.850	10.500	11.350	12.681	10.742
Tøl úr roknskapinum hjá P/f Fiskaaling:					
Nettosøla	6.086	7.602	5.105	4.292	4.032
Aðrar rakstrarinntøkur	10.269	9.950	13.159	14.772	11.482
Ársúrslit	(111)	600	1.758	(1.297)	(5.560)
Eginogn við árslok	10.880	5.791	5.191	3.433	2.729
Harav landskassainnskot	5.200	-	-	2.000	2.459

Í 2007 er partapeningurin hækkaður 1 mió.kr. við innskotnum ognum frá landinum til kurs 520.

Í juli 2007 spurdi Landsgrannskoðanin, um landsstýrismaðurin hevði eftirmett tað, sum var komið burturúr í sáttmálaskeiðinum, og hvat úrslitið var.

Landsstýrismaðurin svaraði ikki spurninginum, men í november 2007 kunnaði hann um, at í sáttmálatíðarskeiðnum frá 1999 til 2005 varð dentur lagdur á, at P/f Fiskaaling skuldi menna alivinnuna og veita vinnuni dygdargott tilfar, sum rogn og yngul, og at felagið skuldi gera royndir innan aling. Í hesum sambandi hevur P/f Fiskaaling staðið fyri kynbótaarbeiðinum við laks og sílum. Landsstýrismaðurin greiddi frá, at kynbótaarbeiðið hevði eydnast væl, at tað sum heild hevði verið á líka høgum støði sum hjá stóru kynbótafeløgum í t.d. Noregi, og at kynbótafiskurin frá P/f Fiskaaling hevði verið ein týðandi partur av grundarlagnum fyri uppbyggingini av føroysku alivinnuni.

Í november 2007 kunnaði landsstýrismaðurin í vinnumálum eisini um:

- at grundarlagið fyri føroyska kynbótaarbeiðinum broyttist radikalt, tá ið tað í 2004/2005 varð loyvt at flyta inn rogn. Eftir tað gjørdi P/f Fiskaaling av at steðga kynbótaarbeiðinum við laks.
- at P/f Fiskaaling seinastu árin hevði gjørt royndir við kalva og toski. Felagið hevði framleitt kalvayngul og gjørt royndir við startfóðring av kalvayngli. Hóast avmarkaða fíggarliga orku var væl komið burturúr, og felagið hevði bygt upp eina góða vitan innan aling av maritimum fiskasløgum, sum kom væl við, nú felagið hevði valt at byrja menning av toskaaling í Føroyum.
- at P/f Fiskaaling hevði havt nakað av granskingarvirksemi innan smærri vinnuverkætlanir, sum høvdu verið neyvt tengdar at móguleikanum fyri uttanhýsis fígging frá grunnum o.ø. Hetta arbeiðið hevði eisini havt týðning fyri menningina av alivinnuni.
- at P/f Fiskaaling hevði gjørt eina nýggja strategi í 2005, har felagið hevði lagt munandi størri orku í granskingarvirksemi á høgum vísindaligum støði, eins og felagið hevði raðfest vinnuverkætlanir. Visiónin hjá P/f Fiskaaling var at skapa eitt altjóða granskingarumhvørvi, sum við gransking og menning víðkaði vitanarstøðið, við tí endamáli at økja um dygdina í alingini.
- at í apríl 2006 hevði Vinnuáráðið gjørt nýggjan sáttmála við P/f Fiskaaling við Vinnuáráðnum sum studningsveitara og P/f Fiskaaling sum studningsmótakara. Sáttmálin er galdandi frá 1/1 2006 til 31/12 2008.

Framtíðarútlit

Sambært leiðslufrágreiðingini í ársroknskapinum 2007 hjá P/f Fiskaaling, sum er frá mai 2008, er virksemd innan kynbót av laks steðgað. Kynbótaarbeiðið við ælaboga-sílum er skipað við familjuúrvali; merktar eru 150 familjur í hvørjum árgangi. Hetta arbeiðið er sera kostnaðarmikið og felagið ætlar í næstum at taka spurningin við-víkjandi sílum upp til støðutakan.

Leiðslan í P/f Fiskaaling sigur víðari, at ætlanin er at framleiða eini 300 – 400.000 toskayngul í 2008 og selja tey til vinnuliga aling. Kunnað verður eisini um, at sølan av toskayngli gjørdist nakað væl minni í 2007 enn væntað. Royndirnar at strúka kalva hava verið misjavnar, men í 2005 varð ein væleydnað roynd gjørd inni á støðini í Nesvík at startfóðra kalva í kørum. Av tí at felagið raðfestir royndir við framleiðslu av toskayngli, er gjørt av fyribils ikki at strúka kalva.

Í frágreiðingini frá mai 2008 sigur leiðslan í P/f Fiskaaling, at felagið leggur alsamt størri orku í granskingar- og menningarætlanir, og fleiri granskarar við PhD-stigi eru knýttir at felagnum. Í 2006 fekk felagið játtan frá Granskingarráðnum til tvær PhD-verkætlanir og játtan frá NORA¹ til eina verkætlan. Av hesum trimum verkætlanum varð bert ein nýtt. Í 2008 er ætlanin at økja um talið av størvum innan gransking við 2-3 fulltíðarstørvum.

Viðmerkingar frá Landsgrannskoðanini

Í oktober 2005 vísti Landsgrannskoðanin á, at soleiðis sum framtíðarútlitini vóru, var vinnuligi parturin at kalla burtur. Spurningurin kundi tí verða settur, um tað var skilagott at reka tilíkt royndarvirkssemi í einum partafelag. Eisini vísti Landsgrannskoðanin á, at vandi var fyri, at eitt tilíkt "pseudo"-partafelag var við til at grugga gjøgnumskygnið og ábyrgdina fyri, at nóg nógv fekst burturúr stóru studningsupphæddunum á fíggarlógini.

Í juni 2006 boðaði landsstýrismaðurin í vinnumálum frá, at fíggarstøðan hjá P/f Fiskaaling var hampuliga góð, tí at vøxtur var í alivinnuni, og at felagið fekk meira fyri sølu av tøkulaksi, sílayngli og laksarognum. Nettosølan vaks úr 5.105 t.kr. í 2005 til 7.602 t.kr. í 2006.

Almenni roknskapurin fyri 2007 vísir, at nettosølan (t.e. vinnuligi parturin av søluni) er fallin frá 7.602 t.kr. í 2006 til 6.086 t.kr. í 2007, tilsamans 1,5 mió kr., ella um 20%.

Roknskapartølini seinastu 5 árin vísa, at nógv tann størsti parturin av inntøkum felagsins er studningur frá landinum. Landsgrannskoðanin heldur hesa gongdina, saman við upplýsingum um minkandi sølu av laks, vísa, at tað framvegis er ein spurningur, um tað er skilagott at reka tilíkt royndarvirkssemi í einum partafelag.

5.6 Landsverk (GL 2002/2 16 1-2)

Í frágreiðingum seinastu árin hefur Landsgrannskoðanin kunnað um, hvat er hent síðani vit kannaðu KT-nýtslu, virksemd/inntøkur og innanhýsis skrásetingar hjá Landsverki í 2003 og 2004.

¹ NORA er nevnd undir Norðurlenska Ráðharraráðnum

Roknskaparreglugerðin og KT

Í frágreiðingini í mars 2005 kunnaðu vit um,

- at roknskaparreglugerðin leyk ikki minstukrøvini í roknskaparrundskrivinum “um egnar EDV-skipanir”,
- at leiðslan hevði ikki skjalfest nakra váðameting í sambandi við KT-nýtsluna, og
- at stovnurin hevði ongan yvirskipaðan KT-politikk/trygdarpolitikk.

Í september 2008 hevur Landsverk boðað frá, at uppskot til nýggja roknskaparreglugerð varð sent Vinnumálaráðnum at góðkenna seint í 2007.

KT-viðurskipti

Í 2005 orðaði stovnurin ein KT-trygdarpolitikk, sum varð settur í gildi í oktober 2005. Í hesum sambandi varð ein yvirskipað váðameting gjørd fyri tær týðningarmiklastu KT-skipanirnar á stovninum.

Landsverk hevur ikki sett tey tiltøk í verk, sum eru ásett í KT-trygdarpolitikkinum. Landsverk arbeiðir støðugt við at bota um KT-trygdina, og í 2007 var ætlanin at endurskoða KT-trygdarpolitikkinn og at gera eina nýggja yvirskipaða váðameting.

Í oktober 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Landsverk arbeiðdi við at endurskoða og dagføra sín KT-trygdarpolitik frá 2005 í samstarvi við Vinnumálaráðið (trygdarráðgevanum). Miðað varð ímóti, at fáa arbeiðið liðugt í 2007.

Í september 2008 hevur Landsverk boðað frá, at tey fóru undir KT-fyrisitingina og vórðu knýtt í Landsnet í 2006/07, og vísir til KT-fyrisitingina viðvíkjandi KT-trygdarpolitikkinum.

Egnar búskaparskipanir

Í frágreiðingini í mars 2005 kunnaðu vit m.a. um, at Landsverk hevði “egnar EDV-skipanir”, sum verkfrøðingar á stovninum høvdu ment. Í roknskaparligum høpi vóru tær týðningarmiklastu skipanirnar:

- Vektarskipanin: at skráseta uttanhýsis sølu og innanhýsis nýtslu frá skerv- og asfaltsverkunum kring landið.
- Lønarskipanin: at skráseta viku- og mánaðarlønir, koyripenngar umframt sam-sýningar í sambandi við tyrluavgreiðslur.
- Interna bókhaldsskipanin (INTB): at býta nýtsluna av egnari framleiðslu (skerv, asfalt, maskintímar) út á hvørt arbeiðsplássið (vegastrekki o.a.).

Harafturat hevði stovnurin sjálvur ment fleiri aðrar skipanir, so sum eykaluta-goymslustýringarskipan, maskin-viðlíkahaldsskipan, prísindexskipan, journalskipan, vegdátugrunn, lendisskipan og eina skipan, har ferðsluóhapp vórðu skrásett. Stovnurin hevði eisini sjálvur ment eina intranet-skipan.

Íverksetan av nýggjari “egnar búskaparskipan”

Síðani ársskiptið 2005/2006 hevur Landsverk arbeiðt við at seta í verk eina Navision búskaparskipan, sum skal avloysa fleiri KT-skipanir, sum stovnurin sjálvur hevur ment, herímillum Vektarskipanina, Internu bókhaldsskipanina, eykaluta-goymslustýringarskipanina og maskin-viðlíkahaldsskipanina.

Tað er brot á K. nr. 14/2007 “um roknskaparverk landsins” at taka eina búskaparskipan í nýtslu, sum Fíggjarmálaráðið ikki hevur góðkent. Landsgrannskoðanin hevur í undanfarnum frágreiðingum gjørt vart við óhepnu gongdina.

Í september 2006 var fundur millum Fíggjarmálaráðið, Vinnumálaráðið, Gjaldstovuna og Landsverk í sambandi við at Landsverk hevði tikið í nýtslu og tillaga “egna” Navision búskaparskipan uttan at biðja Fíggjarmálaráðið um formligt loyvi sambært § 4, stk. 5, í roknskaparkunngerðini. Landsverk var av teirri fatan, at Gjaldstovan kundi ikki nøkta tørvin, stovnurin hevði á búskaparskipan, og sum kundi avloysa “egnu búskaparskipanirnar”.

Vinnumálaráðið boðaði í desember 2006 frá, at arbeiðt varð við at fáa formligu viðurskiptini í rættlag.

Í september 2007 kunnaði Gjaldstovan um, at Vinnumálaráðið hevði biðið Gjaldstovuna góðkenna loysnina, sum Gjaldstovan ikki kendi. Gjaldstovan hevði gjørt vart við, at skuldi hon fara inn í eina góðkenningartilgongd, kravdi tað tíð, og vóru aðrar uppgávur raðfestar hægri.

Í oktober 2007 kunnaði landsstýrismaðurin í vinnumálum um, at gongd var í málinum. Í oktober 2007 var fundur millum Landsverk og Gjaldstovuna. Har varð serliga umrøtt, hvussu Navision búskaparskipanin kundi samskipast við Búskaparskipan landsins. Partarnir vóru samdir um at arbeiða víðari við málinum við tí í hyggju at finna eina loysn.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum kunnað um, at í november 2007 var fundur millum partarnar. Á fundinum varð staðfest, at Landsverk hevði sett Navision skipanina í verk, og at hon verður nýtt til at skráseta skuldarar, umframt til goymslu- og viðlíkahaldsmótulir o.t.

Á fundinum varð gjørt av, at “støðan verður fastfryst”, t.e. at høvuðsbókhalds- og kreditormótulini verða ikki tikin í nýtslu. Avtalað varð eisini, at partarnir saman skulu menna eina skipan í Búskaparskipan landsins til at stýra verkætlanunum hjá Landsverki. Eisini skal verða arbeiðt við at menna eitt innlesingarmarkamót til tær upplýsingar, sum í dag liggja í skuldaramótulinum í Navision skipanini hjá Landsverki.

Sambært Gjaldstovuni var í oktober 2008 fundur millum Gjaldstovuna og Landsverk um, hvussu farið skal verða fram í sambandi við at upplýsingar um vørusølu og debitorar verða sendar Búskaparskipan landsins. Tosað varð um markamót, og hvussu loysnin tækniliga skal hanga saman.

6 Útbúgving og gransking

6.1 Fólkaskúlin (GL 2002/2 10 2-3)

Lógargrundarlagið er LI. nr. 125/1997 “um fólkaskúlan” við seinni broytingum. Játtanin til at reka virksemið í fólkaskúlanum var 241 mió.kr. fíggjarárið 2007. Meginparturin av útreiðslunum fer til lönir. Sambært fíggjarlógini 2007 er talan um 692 fulltíðarstørv. Lønarstovan í Mentamálaráðnum fyrisitur játtanina.

Í 2006 fór Landsgrannskoðanin undir at ráðleggja grannskoðanina av umsitingini av lønum til lærarar í fólkaskúlanum, herímillum eisini grannskoðanina av “nýggju” skúlaforskipanini. Ætlanin er at kanna innaneftirlitið, m.a. í hvønn mun ásetingarnar í roknskaparreglugerðini og innanhýsis leiðbeiningum verða fylgdar, og um eftirlitsvirksemið virkar sum ásett/ætlað. Í 2007 høvdu vit fundir og samskiftu við lønarstovuna í Mentamálaráðnum um skúlaforskipanina. Vit hava eisini vitjað á einum skúla, fyri at kunna okkum um mannagongdir á skúlanum. Arbeiðið heldur fram í 2008 - 2009.

6.2 Musikkskúlaskipanin (GL 2001/2 10 9-5)

Lógargrundarlagið er LI. nr. 69/1984 “um stuðul til musikkskúlar”, broytt við LI. nr. 67/1996.

Hóast meira enn 24 ár eru liðin, síðani lógin kom í gildi, er framvegis ikki samsvar ímillum allar ásetingar í lógini og fyrisitingarlígu mannagongdirnar. Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2004, ið varð samtykt 21. apríl 2006, átalatu lógtingsgrannskoðararnir, at so nógvar ganga, uttan at málið verður loyst.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ein nevnd hevði evnað eitt lógaruppskot til, ið broytti lógina, so samsvar fór at verða millum praksis og allar ásetingar í lógini. Uppskotið var til lögfrøðiliga viðgerð í Mentamálaráðnum, og skuldi síðani verða sent kommununum og musikk lærarafelagnum til hoyringar.

Í juli 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann fer at seta seg inn í lógaruppskotið og fer síðani at taka støðu til, annaðhvørt tað skal verða sett í verk, ella nýggj lóg skal verða gjørd.

6.3 Frítíðarundirvísing (GL 2001/2 10 9-7)

Lógargrundarlagið er LI. nr. 70/1983 “um frítíðarundirvísing”, sum broytt við LI. nr. 124/2003 og K. nr. 6/1988 “um frítíðarvirksemi”. Harafturat eru nógvar ásetingar í rundskrivum.

Hóast Mentamálaráðið í oktober 2002 tók undir við, at fleiri av rundskrivunum eiga at verða gjørd til kunngerðir, er tað ikki gjørt enn.

Í árávis hevur Landsgrannskoðanin víst á, at hóast lógin ásetur, at landskassin veitir kommununum studning, er játtanin til frítíðarundirvísing ein rakstrarjáttan. Landskassin rindar lönirnar til lærararnar, og kommunurnar endurrinda landskassanum tær. Mannagongdin er sostatt ikki í samsvari við LI. nr. 70/1983, har ásett er, at landskassin letur kommununum studning.

Síðani október 2002 hava skiftandi landsstýrismenn á hvørjum ári boðað frá, at teir hava tikið stig til, at fullt samsvar verður ímillum fyrisitingarligu mannagongdirnar og lógina um frítíðarundirvísing.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2004, ið varð samtykt 21. apríl 2006, átalaðu lögtingsgrannskoðararnir, at so nógv ár ganga, uttan at málið verður loyst. Enn er onki broytt.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at á vári 2007 hevði ein arbeiðsbólkur latið landsstýrismanninum upprit um at broyta umsitingina av frítíðarundirvísingini, og uppskot um bítislykil at játta kommununum stuðul til frítíðarundirvísing í mun til fólkatalið í kommununum. Landstýrismaðurin segði, at hann miðaði eftir, at arbeiðið at gera nýggja lóggávu á økinum skuldi byrja í januar 2008.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at ítøkilig stig eru tikin til, at samsvar verður millum galdandi lóggávu um frítíðarundirvísing og fyrisitingarligu mannagongdirnar. Frá 1. august 2008 veitir Mentamálaráðið kommununum stuðul sambært innsendari virksems- og fíggarætlan, meðan kommunurnar gjalda út lönir, seta lærarar og góðkenna skeiðini.

6.4 Landsmiðstøðin fyri undirvísingaramboð (GL 2008/2 10 6-6)

Í juli 2008 grannskoðaðu vit Landsmiðstøðina fyri undirvísingaramboð við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent stovninum, viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Niðanfryi er í stuttum tikið saman úrslitið av grannskoðanini.

Endamál við stovninum

Endamálið við Landsmiðstøðini er lýst í kunngerð við heimild í Fólkkáskúlalógini. Uppskot til nýggja kunngerð viðvíkjandi dagføring av m.ø. eftirútbúgvingum varð gjørt fyri umleið 1½ ári síðani. Í fleiri ár hevur verið tosað um at leggja Landsmiðstøðina, Skúlabókagrunnin, og KT-depilin saman. Álit um samanlegging er latið landsstýrismanninum.

Í október 2008 hevur landsstýrismaðurin gjørt av at leggja stovnarnar saman. Leitað verður eftir hóskaði hølum til samanlagda stovnin.

Roknskaparreglugerð

Roknskaparreglugerðin hjá Landsmiðstøðini er góðkend av Mentamálaráðnum 3. februar 2004. Stjórin arbeiðir við at dagføra reglugerðina. Landsmiðstøðin hevur eitt dagført ognaryvirlit.

Journal

Landsmiðstøðin hevur onga journalskipan. Tó verða allar grundleggjandi uppgávur hjá stovninum skrásettar, sum t.d. skeið og útlán av tilfari. Til ber at finna øll skjøl viðvíkjandi starvsfólkum (t.d. umbøn um innlit).

KT-trygd

Landsmiðstøðin hevur ongar skrivligar KT-trygdarreglur. Stovnurin hevur egnan KT-servera í kjallaranum, sum hýsir bókasavnsskipanini, postservera og skjalaservera. Bókasavnsupplýsingar verða goymdar á servera hjá veitara í Keypmannahavn. Landsmiðstøðin hevur egnan KT-vørð, og hevur avtalu við uttanhýsis KT-veitara um

brandmúr. Starvsfólk tekur dagliga trygðaravrit av KT-skipanunum. Dag- og vikubond av KT-skipanunum verða goymd í brandskápi.

Lønir o.a.

Landsgrannskoðanin hevur við stakroyndum samanheldið lönirnar við galdandi sáttmálar. Vit mæltu til at starvsfólk vátta, at tíðarskrásetingin er í samsvari við veruleikan.

Landsmiðstøðin hevur ikki skipaða skráseting av, hvat arbeiðstíðin verður nýtt til. Ráðgevararnir skráseta hvørjar dagar tey eru til arbeiðis, og gera eina samlaða uppgerð, sum tey lata stjóranum hvønn mánað. Skrivstovufólkini skráseta arbeiðstíð, ferjur og frídagar í rokniarki. Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at skrivliga lýsingin av lønarumsitingini í roknskaparreglugerðini verður dagførd.

Fartelefon- og alnetsnýtsla

Stjórin hevur fartelefon til nýtslu frá Landsmiðstøðini, og hann rindar fyri privatnýtsluna, tá hann brúkar telefonina privat. Onki starvsfólk hevur atgongd til stovnsnetið heimanífrá.

6.5 Yrkisskúlar (GL 2000/2 10 3-4)

Í februar 2001 vísti Landsgrannskoðanin á, at hóast LI. nr. 106/1998 “um yrkisskúlar” v.s.b. kom í gildi 1. januar 1999, hevur landsstýrismaðurin ikki ásett reglur, sum álagt honum í § 14, stk. 2, í lógini.

Í árávis hevur landsstýrismaðurin síðani boðað frá, at arbeitt verður við málinum.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2004 (Lm. nr. 54-6/2005), ið varð samtykt 21. apríl 2006, átaladu lógtingsgrannskoðararnir, at so nógv ár ganga, uttan at málið verður loyst.

Í september 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ætlandi fór kunngerðin at verða lýst í 2006.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at kunngerðin var send til hoyringar, og fór ætlandi at verða kunngjørd í næstum.

Í juli 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at kunngerðin er send Innlendismálaráðnum at eftirkanna.

6.6 Føroya Studentaskúli (GL 2003/2 10 3-9)

Í 2007 gjørði Landsgrannskoðanin vart við, at skylduga undirvísingartímatalið, sum stóð á lönarseðlinum hjá einum lærara, var hægri enn ásett í sáttmálanum. Rektarin hevur kunnað um, at talan er um ein feil, sum verður rættaður beinanvegin.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin ásannað, at nóg neyvt gjøgnumskygni er ikki viðvíkjandi arbeiðsuppgávum og skráseting av arbeiðsuppgávum hjá lærarum. At fáa størri gjøgnumskygni viðvíkjandi arbeiðstíð hjá lærarum er eitt mál, sum Mentamálaráðið vil fremja. Mentamálaráðið leggur alstóran dent á, í einari komandi avtalu millum Yrkisfelag Studentaskúla- og HF-lærara og Fíggjarmálaráðið um ársverk, at fáa lýst og avtalað øll viðurskipti viðvíkjandi arbeiðstíð.

6.7 Studentaskúla- og HF-skeiði í Eysturoynni (GL 2003/2 10 3-8)

Í 2007 vísti Landsgrannskoðanin á, at talan var um nógva yvirtíð.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin sagt seg vera av teirri fatan, at tað hevði borið til at fingið fleiri lærarar í starv á skúlanum, um lærugreinir og uppgávur annars vóru øðrvísi býttar. Tað hevði minkað um yvirtíðina, soleiðis at lærarar fingi nýtt meira tíð til námsfrøðiligt arbeiði.

6.8 Sjúkrarøktarfrøðiskúli Føroya (GL 2007/2 10 4-14)

Í 2007 kunnaði leiðarin um, at arbeiðstíðin ikki varð skrásett. Leiðarin vísti á, at lærararnir hava ikki skyldu at undirvísa ávíst tímatal, men eru settir í starv 40 tímar um vikuna. Yvirtíð kemur ikki fyri.

Í frágreiðingini, sum Landsgrannskoðanin læt lögtingsgrannskoðarunum í februar 2003 (s. 66), er m.a. umrøtt at:

Rektarin hevur greitt frá, at lærararnir hava ikki skyldu at undirvísa ávíst tímatal, men teir eru settir í starv 40 tímar um vikuna við summarfrí í 5 vikur.

Ongin skipað skráseting er av arbeiðstíð og fráveru. Vit hava mælt til, at tað verður gjørt.

Í januar 2003 hevur landsstýrismaðurin víst á, at í mun til aðrar skúlar, fer alt arbeiðið í sambandi við undirvísing fram á skúlanum, bæði fyrireiking, fyrisiting, bólka- og einstaklingavegleiðing, uppgávurætting, skematímar o.s.fr. Landsstýrismaðurin heldur ikki, at neyðugt er við neyvari skráseting av arbeiðstíð ella fráveru. Landsgrannskoðanin er ikki samd við landsstýrismanninum og fer at reisa spurningin av nýggjum.

Spurd, svaraði leiðarin í 2007, at skúlin hevði ikki broytt mannagongd við tíðar-skráseting síðani 2003.

Í mars 2008 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Mentamálaráðið hevði tikið málið upp við Sjúkrarøktarfrøðiskúla Føroya.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at sambært brævi frá rektaranum á Sjúkrarøktarfrøðiskúla Føroya, verða allir undirvísingartímar hjá bæði innan- og uttanhýsis lærarum skrásettir í skemanum, og í einari aðrari skipan, ið verður nevnd First Class, skráseta lærarar annað virksema enn tað, sum sæst á skemanum. Harumframt hevur skúlin tikið eina skipan í nýtslu, ið nevnist TotalView, har skrásett verður nær og hvør er í húsinum. Skipanin er ikki fult virkin enn.

Landsstýrismaðurin leggur afturat, at við nýggju lógini um Fróðskaparsetur Føroya, sum kom í gildi 1. august 2008, er tað eitt mál, sum nýggja stýrið fyri samanlagda stovnin skal taka upp. Mentamálaráðið arbeiðir í lýtuni við at manna stýrið.

6.9 Vinnuháskúlin (GL 2006/2 10 4-13)

Í seinastu frágreiðing vísti Landsgrannskoðanin á, at lønarumsitingin ikki í øllum førum byggir á eitt neyvt og skjalfest grundarlag, sum kann verða grannskoðað.

Í 2007 vísti skúlastjórin á, at tað var trupult at umsita lønirnar eftir sáttmálunum, tí teir eru ikki nóg greiðir. Til dømis er samskipti við fakfelagið um at tulka skylduga undirvísingartímatalið, sum er 21,6 tímar um vikuna, og hvussu tímatalið skal verða roknað, tá ið tímar verða nýttir til annað enn undirvísing.

Ongar nágreiniligar reglur eru í sáttmálanum um, hvønn tímaniðurskurð hvørt fak skal hava. Einasta reglan er í § 25 í sáttmálanum, sum ásetur, at samlaði tímaniðurskurðurin ikki er hægri enn 3,4 tímar um vikuna fyri allar lærugreinir og fyri allar seks lestrarhálvurnar samanlagt. Tað er ein áseting, sum varð gjørd, tá ið tað vóru 2 skúlar. Leiðslan heldur, at nú skúlarnir eru lagdir saman, skal ásetingin skiljast sum 6,8 tímar (t.e. 2 ferðir 3,4). Sambært yvirlitinum eru samlaðu niðurskurðirnir 6,3851, men vit duga ikki at siga, um býtið millum lærugreinirnar/lærararnar er rætt.

Niðurstøðan av grannskoðanini av lønarmálunum er, at verður støðið tikið í sáttmálanum við Felagið Maskinmeistaralærara saman við Fakfelag Sjómansskúlalærara, umframt teimum tulkingunum og “óskrivaðu reglunum”, sum Vinnuháskúlin hevur fyri tímaniðurskurði og lønarásetingini, so tykjast útgoldnu lønirnar rættar.

Í oktober 2007 mæltu vit Mentamálaráðnum til at taka spurningin um ógreidleikar í sáttmálanum upp við Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum.

Í februar 2008 boðaði landstýrismaðurin frá, at *“Mentamálaráðið setur ein arbeidsbólk saman við Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum til at greiða ivamál í sáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og Fakfelagið hjá sjómans- og maskinskúlalærarum og síggja til at „óskrivaðar reglur“ verða skrivaðar. Arbeidsbólkurin skal eisini gera uppskot til ársverk fyri starvsfólkinum í marítimu útbúgvingunum.”*

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Mentamálaráðið saman við Fíggjarmálaráðnum hevur tikið stig til, at farið verður undir arbeiðið at gera eina skipan, har alt arbeiðið verður gjørt upp í klokktíðum í einum ársverki. Miðað verður fram ímóti, at skipanin verður tikin í brúk í august 2009.

6.10 Klaksvíkar Sjómansskúli (GL 2004/2 10 4-11)

Roknskaparreglugerð

Skúlin hevur onga roknskaparreglugerð, sum er góðkend av Mentamálaráðnum. Eitt uppskot er til skjals, sum m.a. vísir til dygdarhandbókina. Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í februar 2006 vísti Landsgrannskoðanin á, at landsstýrismaðurin hevði kunnað um, at reglugerðin ikki var sambært rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum, og at hon ikki var góðkend. Skúlin hevði fingið boð um at gera nýggja roknskaparreglugerð.

Hesi viðurskipti eru framvegis ikki komin í rættlag. Í oktober 2007 kunnaði stjórin um, at roknskaparreglugerðin var send Mentamálaráðnum til viðmerkingar.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at skúlin hevur enn ikki gjørt nakra roknskaparreglugerð. Uppskotini til roknskaparreglugerðir, sum eru komin frá Klaksvíkar Sjómansskúla, eru ikki sambært rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum. Mentamálaráðið hevur víst skúlanum á henda skeivleika, og Mentamálaráðið fer í næstum enn einaferð at heita á Klaksvíkar Sjómansskúla um at gera nýggja roknskaparreglugerð.

Skyldugt undirvísingartímatil

Í lestrarhálvárinum várið 2007 undirvístu fleiri lærarar á skúlanum ikki skylduga undirvísingartímatilið, m.a. tí ongin sjóvinnuflokkur varð tikin inn. Stjórin hevur víst á, at lærararnir skulu taka lut í skeiðsvirksemi og øðrum, sum leiðslan ávísir, fyri at fylla skemaið út, og fyrra hálvár 2007 hava lærararnir hildið skeið, verið á skeiðum og gjørt

annað fyrifallandi arbeiði. Stjórin heldur, at lærararnir samanlagt hava arbeitt fleiri tímar enn teir hava fingið løn fyri.

Okkum kunnugt er lønin hjá einum lærara ikki góðkend av Fíggjarmálaráðnum. Vit spurdu stjóran um tað, men fingi onki svar.

Ongar nágreiniligar reglur eru í sáttmálanum um, hvønn tímaniðurskurð hvør lærugrein skal hava. Einasta reglan er í § 25 í sáttmálanum, sum ásetur, at samlaði tímaniðurskurðurin ikki er hægri enn 3,4 tímar um vikuna fyri allar lærugreinir fyri allar seks lestrarhálvurnar samanlagt. Stjórin kunnaði um, at hann brúkar ein reduktiónsfaktor, sum hann hevur brúkt seinastu 20 árin, og sum hann hevur fingið frá Mentamálaráðnum.

Í februar 2008 boðaði landstýrismaðurin frá, at *"Mentamálaráðið beinanvegin setur ein arbeiðsbólk, sum skal gera eina ætlan fyri framtíðina hjá skúlanum."*

Landsstýrismaðurin boðaði eisini frá, at av tí at virkseimið seinastu árin hevur verið støðugt minkandi, verður hildið, at *"mest átrokandi spurningur viðvíkjandi Klaksvíkar Sjómannsskúla er at finna fram til, um grundarlag framvegis er fyri Klaksvíkar Sjómannsskúla í verandi líki."*

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at virkseimið á Klaksvíkar Sjómannsskúla hevur verið óstøðugt, tí tilgongdin av næmingum er minkað nógv. Tað hevur havt við sær, at í onkrum lestrarhálvum er ongin skipara- ella sjóvinnuflokkur tikin inn. Mentamálaráðið hevur saman við Fíggjarmálaráðnum tikið stig til, at farið verður undir arbeiðið at gera eina skipan, har alt arbeiðið verður gjørt upp í klockutímum í einum ársverki. Miðað verður fram ímóti, at skipanin verður tikin í brúk í august 2009. Landsstýrismaðurin fer at taka stig til at endurskoða bygnaðin á tí maritima útbúgvingarøkinum.

6.11 Samskipan av virkseminum hjá skúlunum (GL 2000/2 10 4-11)

Í oktober 2001 spurdu vit landsstýrismannin, um hann hevði ætlanir um at samskipa virkseimið á sjómannsskúlunum í Tórshavn og í Klaksvík, vísandi til at samlaða næmingatalið var minkandi. Onki ítøkiligt er hent síðani.

Skiftandi landsstýrismenn hava síðani fleiri ferðir boðað frá, at spurningurin um at samskipa skúlarnar fór at verða tikin upp.

Í juli 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ein arbeiðsbólkur skuldi lata landsstýrismanninum álit við árslok 2006.

Í september 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at sum støðan var, helt hann ikki, at samskipan av virkseminum á báðum skúlunum var rætta loysnin.

Landsstýrismaðurin kunnaði um, at næmingatilgongdin til maritimu útbúgvingarnar hevði verið fallandi. Til upptøku til skiparaútbúgvingina á Klaksvíkar Sjómannsskúla, sum skuldi byrja í august 2007, vóru bert trýggjar umsóknir. Tað hevði ført við sær, at ongin skiparaflokkur var á Klaksvíkar Sjómannsskúla.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at í august 2007 byrjaðu 40 næmingar á Vinnu- háskúlanum, 16 á skiparaútbúgvingini og 24 á maskinmeistaraútbúgvingini.

Landsstýrismaðurin hevði tí gjørt av at seta ein arbeiðsbólk, ið skuldi gera álit um framtíðina hjá Klaksvíkar Sjómansskúla, og hvat virksemini skal vera har í framtíðini. Álitið skuldi eftir ætlanini verða liðugt 1. desember 2007.

Í februar 2008 boðaði landstýrismaðurin frá, at *"Mentamálaráðið beinanvegin setur ein arbeiðsbólk, sum skal gera eina ætlan fyri framtíðina hjá skúlanum."*

6.12 Føroya Læraraskúli (GL 2004/2 10 4-12)

Vantandi sáttmálaásetingar um lærarar, ið undirvísa pedagoglesandi

Lærarar, ið undirvísa læraralesandi, hava 19 tíma undirvísingarskyldu um vikuna. Lærarar, ið undirvísa pedagoglesandi, hava sambært siðvenju 22 tíma undirvísingarskyldu um vikuna. Í januar 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at ósemja var um hetta mál, og at Mentamálaráðið hevði biðið Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum um at taka málið upp við Magistarafelagið í komandi sáttmálasamráðingum.

Í september 2006 segði landsstýrismaðurin, at hóast sáttmálaskeiðið var úti 1. oktober 2005, høvdu partarnir ikki gjørt nýggjan sáttmála.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Magistarafelagið hevði sent málið viðvíkjandi undirvísingarskylduni 19/22 í rættin í apríl 2006.

Vantandi reglur fyri tímaútrokning og lønaráseting

Í oktober 2001 vísti Landsgrannskoðanin á, at lønarumsitingin ikki í øllum førum byggir á eitt neyvt og skjalfest grundarlag, sum kann verða grannskoðað, og vit mæltu til at bota um hesi viðurskifti.

Niðurstøðan av grannskoðanini í 2004 var tann sama. Varð støði tikið í sáttmálanum við Magistarafelagið, og í einum skrivi frá "Undervisningsministeriet" 6. januar 1983, umframt teimum tulkningum og "óskrivaðu reglunum", sum Læraraskúlin hevur fyri tímaútrokningar og lønarásetingar, vóru útgoldnu lønirnar rættar; men sum vit høvdu gjørt vart við í fleiri ár, byggi lønarumsitingin ikki í øllum førum á eitt neyvt og skjalfest grundarlag, sum kann verða grannskoðað. Landsgrannskoðanin heitti tí enn eina ferð á landsstýrismannin um at fáa viðurskiftini í rættlag.

Í februar 2005 vísti landsstýrismaðurin á, at viðurskiftini viðvíkjandi tímaniðurskurði vóru partur av málinum um at endurskoða arbeiðstíð, arbeiðsviðurskifti o.a. á Føroya Læraraskúla, sum Fíggjarmálaráðið og Magistarafelagið gjørdu protokollat um 11. september 2001. Í nýggjari semju millum partarnar 1. juli 2004 varð aftur víst til protokollatið frá 2001, og samstundis varð avtalað, at Fíggjarmálaráðið skuldi taka stig til at fáa sáttmálaviðurskiftini í rættlag. Mentamálaráðið hevði tó onki frætt aftur í hesum máli.

Í februar 2006 heitti landsstýrismaðurin í mentamálaum á Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum um at taka alt málið upp við Magistarafelagið í sambandi við sáttmálasamráðingarnar. Lønardeildin boðaði Mentamálaráðnum frá, at Lønardeildin og Magistarafelagið høvdu havt fund, og at eitt av krøvunum frá Lønardeildini var, at ásetingarnar í sáttmálanum um Læraraskúlan skuldu endurskoðast, tí nógvir trupulleikar vóru og høvdu verið. Magistarafelagið hevði ynskt at seta ein arbeiðsbólk, sum kundi endurskoða ásetingarnar sum heild.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at partarnir høvdu ikki skrivað undir nýggjan sáttmála, men Lønardeildin helt, at tá ið úrskurður var tøkur í málinum við-víkjandi undirvísingarskylduni 19/22, fóru sáttmálasamráðingarnar á Føroya Lærarskúla at verða tiknar upp aftur.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin endurgivið úr frágreiðing, sum Føroya Læraraskúli hevur sent Mentamálaráðnum í august 2008. Brot úr frágreiðingini: *“Í august 2008 er skúlin farin undir royndarár fyri tey nýggju pedagoglesandi og læraralesandi. Í tí sambandi hevur Føroya Læraraskúli havt fundir við Mentamálaráðið og Lønardeildina fyri at skunda undir at nýtt grundarlag verður fingið at rokna lønirnar út eftir.”* Um tíðarætlanina sigur skúlin, at ætlandi verður byrjað at nýta nýggja útrokningargrundarlagið á sumri 2009 fyri ávísar flokkar, og á sumri 2011 verður núverandi siðvenja heilt burtur.

Landsstýrismaðurin sigur víðari, at *“Mentamálaráðið hevur ætlanir um skjótast til ber at taka samráðingar við Magistarafelagið (og Akademikarafelagið undir stovnan) og Lønardeildina um at fáa dagført og samskipað arbeiðskorini hjá lærarunum á nýggja Fróðskaparsetrinum.”*

6.13 Stuðul til privatar skúlar (GL 1996/2 10 5-1)

Landsgrannskoðanin heldur, at sæð frá einum eftirlitssjónarmiði er tað óheppið, at landið veitir ein so stóran árliga stuðul sum “onnur játtan”. Verður játtanin tikin við á fíggjarlógina sum “rakstrarjáltan”, kemur skúlin undir at kalla somu játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarreglur, sum galda fyri landsstovnar.

Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í november 2007 umrøddu vit játtanar-, roknskapar- og ognarviðurskiftini hjá Húsarhaldsskúla Føroya og Klaksvíkar Húsmøðrafelag.

Niðanfyrri hava vit tikið samanum, hvat síðani er hent í málinum.

6.13.1 Húsarhaldsskúli Føroya

Lógargrundarlag

Í viðmerkingunum til løgtingsfíggjarlógina 2006 stendur: *“Í 1992 gjørdist skúlin sjálvsognarstovnur. Skúlin hevur árliga skeið, sum er 26 vikur frá august til februar og fleiri stutt skeið frá mars til juni mánað. 21 næmingar kunnu ganga í skúlanum. Stovnurin rekur Húsarhaldsskúla Føroya sambært løgtingslóg nr. 66 frá 13. mai 1992 um Húsarhaldsskúla Føroya. Skúlin fær stuðul sambært § 11 í LI. nr. 66 frá 13. mai 1992. Næmingastuðul verður játtaður sambært kunngerð nr. 80 frá 1. aug. 1991. Hesin stuðul verður játtaður á sama rakstrarstaði, sum stuðulin til skúlan.”*

Studningur til rakstur av skúlanum

Í § 11 í LI. nr. 66/1992 er ásett, hvussu studningur til húsarhaldsskúlar verður latin:

1. Til keyp av húsum ella til bygging ella umbygging av húsum til húsarhaldsskúla verða, eftir landsstýrisins góðkenning, sum rentu- og avdráttarfrí lán latin 50% úr landskassanum og 25% av kommununi, har skúlin er.
2. Til keyp av innbúgvi og undirvísingaramboðum verða latin 50% av kostnaðinum úr landskassanum, smb. reglugerð.
3. Lønin til fyristøðufólkið verður goldin úr landskassanum.
4. Fær skúlin eina eftirlønartrygging, verður studningur latin úr landskassanum eftir neyvri settum reglum, sum landsstýrið fyriskipar.

5. Landskassin rindar 70% av øllum øðrum góðkendum rakstrarútreiðslum, heruppi í útreiðslur til læraralønir, ljós, hita, leigu, umvæling av húsum, rentur, trygging o.s.fr., tó ikki útreiðslur til matvørur og annað tilíkt undirvísingartilfar.

Stk. 2. Treytin fyri stuðli úr landskassanum er:

- at skúlin í hvørjum fíggjarári gjøgnumførir minst eitt 20 viku langt góðkent skeið,
- at skúlin í viðkomandi fíggjarári hevur havt minst 12 ársnæmingar. Bert næmingar, sum hava verið á skúlanum í meira enn 1 undirvísingarviku, verða taldir við í ársnæmingatalið. Bert næmingar, sum hava aldur at fáa almennan stuðul, verða roknaðir uppí ársnæmingatalið,
- at fyristøðufólkið og lærarar skúlans verða lønt eftir reglum, sum Landsstýrið setur.

Í september 2007 spurdu vit, hvussu Mentamálaráðið hevði tryggjað, at studningurin var veittur sambært ásetingunum í lógini.

Í juli 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at stuðulin kann ikki fara upp um játtan sambært góðkendari fíggjarætlan uttan við loyvi frá landsstýrismanninum. Skúlin letur inn fíggjarætlan fyri komandi fíggjarár 1. juni.

Sambært Landsstýrismanninum sendir skúlin Mentamálaráðnum grannskoðaðan roknskap frá farna fíggjarári. Tá ið roknskapurin er góðkendur, verður stuðulsupphæddin javnað samsvarandi roknskapinum.

Næmingagjald

Sambært viðmerking í fíggjarlógini verður næmingastudningur veittur sambært kunngerð nr. 80 frá 1. august 1991 "um veiting av næmingastudningi til Húsarhaldsskúla Føroya". Kunngerðin er heimilað í § 4 í løgtingslóg nr. 47 frá 9. mai 1976 "um stuðul til húsarhaldsskúlar". Løgtingslógin varð tikin av 1. juli 1992 sambært løgtingslóg nr. 66 frá 13. mai 1992 "um húsarhaldsskúlar". Samstundis fór K. nr. 80/1991 úr gildi. Sostatt tykist teksturin á fíggjarlógini misvísandi.

Í juli 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Mentamálaráðið fer at taka stig til, at kunngerðin verður endurskoðað og hevur heimild í galdandi lóggávu.

Sambært § 12, stk. 1, í LI. nr. 66/1992 v.s.b. "*ger landsstýrismaðurin reglur viðvíkjandi næmingagjaldinum og skal til eina og hvørja tíð góðkenna gjaldsupphæddina*".

Sambært § 12, stk. 2, "*verður veittur næmingunum stuðul smb. reglum ásettum av Landsstýrinum*".

Í september 2007 spurdu vit nær, og hvørjar gjaldsupphæddir landsstýrismaðurin hevur góðkent.

Í juli 2008 hevur landsstýrismaðurin svarað, at hann fylgir áðurnevndu kunngerð nr. 80/1991 (sum ikki er í gildi longur).

Játtanar- og roknskapartøl

7.23.5.04. Húsarhaldsskúlar (onnur játtan)

Fíggjarár	2004	2005	2006	2007	2008
	R	R	R	R	J
<i>20. Vanligt virksemi</i>					
Nettóútreiðsla	1.764	1.832	1.997	1.925	2.071
<i>Útreiðslur</i>					
52. Tilskot til einstaklingar	294	294	294	294	294
54. Stuðul til annað virksemi	1.470	1.538	1.703	1.631	1.777

Sambært roknskapinum hjá Húsarhaldsskúla Føroya 2006 og 2007 rindar skúlin árliga húsaleigu 172 t.kr. Skúlin rindaði 131 t.kr. til viðlíkahald í 2006 og 351 t.kr. í 2007.

Spurdur, hevur landsstýrismaðurin svarað í juli 2008, at Húsarhaldsskúlin rindar leigu fyri bygning, sum hann leigar frá Norðoya Kvinnufelag. Viðlíkahaldsútreiðslurnar fata um vanligt viðlíkahald sum máling og tapetsering, og viðlíkahald av maskinum og amboðum.

FíggjarstøðanNegativ eginogn/millumrokning við Klaksvíkar Húsmøðrafelag

Skúlin skyldaði Klaksvíkar Húsmøðrafelag 896 t.kr. pr. 31.12.2007, og sambært roknskapinum hjá Húsarhaldsskúla Føroya 2007 var eginognin negativ við 631 t.kr.

Í juli 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at millumrokningin við Klaksvíkar Húsmøðrafelag er ein gomul skuld, ið varð niðurskrivað í 1991 við frivirðinum á húsaognini, tá ið Húsmøðrafelagið yvirtók bygningin við tilhoyrandi lánnum í Norðoya Sparikassa, landskassanum og Klaksvíkar kommunu.

Skuld til landskassan

Sambært roknskapinum 2007 skyldaði skúlin landskassanum 111 t.kr. Við árslok var stuttfreistað skuld 359 t.kr., og skúlin hevði 534 t.kr. innistandandi í peningastovni.

Spurdur, hevur landsstýrismaðurin svarað í juli 2008, at skuldin kemur av, at samsvar er ikki millum fíggjarætlan skúlans, sum studningurin verður veittur eftir, og veruligu nýtsluna, sum skúlin hevur rætt at fáa stuðul til. Gjørt verður upp á hvørjum ári, tá ið roknskapurin er komin fyri farna fíggjarár, og mótroknað verður tá fyri ov nógv goldnan studning.

6.13.2 Klaksvíkar Húsmøðrafelag

Landsgrannskoðanin hevur gingið ígjøgnum roknskapirnar hjá Klaksvíkar Húsmøðrafelag (Norðoya Kvinnufelag) fyri 2004 - 2007.

Rakstrarroknskapur

Rakstrarroknskapurin fevnir um rakstur av tveimum bygningum:

- Stoksoyarvegur 29, matr. 148
- Bøgøta 3, matr.nr. 668

Niðanfyri er ein samandrátur av roknskapartølunum 2004 – 2007:

	t.kr.			
Matr. 148	2004	2005	2006	2007
Leiguinntøkur	172	172	172	172
	172	172	172	172
Umsiting o.t.	-8	-9	-10	-10
Trygging	-10	-11	-11	-12
Úrslit áðrenn rentur	154	152	151	150
Rentur	-89	-83	-74	-82
Ársúrslit	65	69	-77	68

	t.kr.			
Matr. 668	2004	2005	2006	2007
Leiguinntøkur	210	211	216	242
Inntøkur av bingo	109	57	43	41
	319	268	259	283
Umsiting o.t.	-35	-78	-55	-28
Trygging	-5	-5	-5	-5
Úrslit áðrenn rentur	279	185	199	250
Rentur	-162	-155	-140	-160
Ársúrslit	117	30	59	90

Allar bingoinntøkur verða bókaðar á matr. nr. 668. Sambært Húsmøðrafelagnum hevur Húsmøðrafelagið ongan aktivitet í matr. nr. 148, sum Húsarhaldsskúlin leigar, men heldur til í matr. nr. 668. Leiguinntøkurnar hjá matr. nr. 148 svara til leiguútreiðslurnar, sum Húsarhaldsskúli Føroya hevur í sínum roknskapi.

Ongar útreiðslur eru til viðlíkahald av hvørki matr. 148 ella 668. Vit spurdu, hvar útreiðslurnar til viðlíkahald av ávikavist matr. nr. 148 og 668 verða bókaðar. Sambært Mentamálaráðnum verða tær bókaðar á tann bygning, sum útreiðslurnar viðvíkja. Mentamálaráðið hevur onga orsök at ivast í rættleikanum.

Fíggjarstøða

Niðanfyri er ein samandrátur av fíggjarstøðuni 2004 – 2007:

	t.kr.			
Ogn:	2004	2005	2006	2007
Bygningur (við studningi)	911	911	911	911
Annar bygningur	2.100	2.100	2.100	2.100
Bygningur, matr. 668	2.862	2.862	2.862	2.862
Innbúgv	40	40	40	40
Materiell støðisogn, samanlagt	5.913	5.913	5.913	5.913
Skuldarar	15	1	-	-
Millumrokning – Húsarhaldsskúlin	896	896	896	896
	911	897	896	896
Innistandandi í peningastovnum	11	5	1	40
Ogn, samanlagt	6.835	6.815	6.810	6.849

Í roknskapunum hjá Klaksvíkar Húsmøðrafelag tekur grannskoðarin fyrivarni fyri virðisásetingini av millumrokningini við Húsarhaldsskúla Føroya, 896 t.kr., og eisini fyrivarni fyri bókførdu virðunum av bygningunum. Sambært Húsmøðrafelagnum er millumrokningin íkomin, tí at tað, sum er flutt til skúlan fyrr í tíðini, ikki hevur svarað við løgtingslógina um Húsarhaldsskúlar.

Í oktober 2008 hevur Mentamálaráðið kunnað um, at ráðið hevur tikið stig til at fáa eftirkannað millumrokningina, soleiðis at møgulig skuld verður útgreinað. Hevur landskassin eina skyldu, má støða takast til hana, tá eftirkanningin er liðug.

Grannskoðarin hjá Húsarhaldsskúla Føroya tekur ikki fyrivarni fyri millumrokningini. Vísandi til samantvinningina av roknskapunum heldur Landsgrannskoðanin, at rættast hevði verið, at sami grannskoðari grannskoðar báðar roknskapirnar.

Í oktober 2008 hevur Mentamálaráðið boðað frá, at Mentamálaráðið fer at umhugsa møguleikan, at sami grannskoðari grannskoðar báðar roknskapirnar.

	t.kr.			
Skuld:	2004	2005	2006	2007
Eginpeningur	2.913	3.012	3.149	3.306
Lán:				
Norðoya Sparikassi	1.124	1.072	1.012	956
Norðoya Sparikassi	2.086	2.018	1.936	1.874
Føroya Landsstýri*	455	455	455	455
Klaksvíkar Kommuna*	257	258	258	258
Lán tilsamans	3.923	3.803	3.661	3.543
Skuld, samanlagt	6.835	6.815	6.810	6.849

*) Rentu og avdráttarfrítt

Eginognin í Húsarhaldsskúla Føroya er negativ við um 0,5 mió.kr. í 2007, samstundis sum eginognin í Húsmøðrafelagnum er 3,3 mió.kr. Sambært Húsmøðrafelagnum er tað eitt úrslit av gongdini, og kann ikki verða øðrvísi.

Talan um 2 lán í peningastovni. Sambært Húsmøðrafelagnum er tað Norðoya Kvinnufelag, sum eigur bygningarnar, og sum tískil stendur fyri lánunum.

Játtanarslag

Landið fíggjar so at siga allan raksturinn av virkseminum hjá Húsarhaldsskúlanum. Landsgrannskoðanin heldur, at sæð frá einum eftirlitssjónarmiði er tað sera óheppið, at landið veitir ein so stóran árligan stuðul sum “onnur játtan”. Verður játtanin tikin við á fíggjarlógina sum ein “rakstrarjáttan”, kemur skúlin undir at kalla somu játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarreglur, sum galda fyri landsstovnar.

Í oktober 2008 hevur Mentamálaráðið boðað frá, at Mentamálaráðið vil umhugsa at broyta rakstrarslagið til rakstrarjáttan.

6.14 Listasavn Føroya (GL 2002/2 11 2-8)

Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í mars 2004 umrøddi Landsgrannskoðanin játtanar-, roknskapar- og ognarviðurskiftini hjá Listasavni Føroya.

Í januar 2005 greiddi landsstýrismaðurin frá, at viðurskiftini millum sjálvsognarstovnin og stovnsraksturinn enn ikki vóru greidd, og arbeitt varð við at endurskoða viðtøkurnar hjá Listasavninum. Tá ið tað arbeiðið verður liðugt, fer eisini at verða greitt, hvussu roknskapurin skal verða førður í framtíðini, ásannandi at framferðarhátturin, har eitt møguligt rakstraravlop tilvildarliga verður býtt millum eginrakstur og stovnsrakstur, ikki kann halda fram. Mentamálaráðið væntaði, at arbeiðið fór at verða liðugt á vári 2005.

Í november 2005 boðaði landsstýrismaðurin frá, at viðurskiftini millum sjálvsognarstovnin og stovnsraksturinn enn ikki vóru greidd. Landsstýrismaðurin ætlaði at raðfesta hesa uppgávu soleiðis, at hon varð liðug veturin 2005/06.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2004, (Lm. nr. 54-6/2005), ið varð samtykt 21. apríl 2006, átaladu løgtingsgrannskoðararnir, at so nógv ár ganga, uttan at málið verður loyst.

Í september 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann hevði sett ein arbeiðsbólk at loysa málið. Landsstýrismaðurin vísti á, at málið var sera umfatandi, og hann helt, at arbeiðsbólkurin kundi koma við einum tilmæli síðst í februar 2007.

Í november 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at miðað varð eftir, at finna eina hóskandi loysn fyri Listasavn Føroya, sum kundi setast í verk 1. januar 2008.

Í juli 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Mentamálaráðið í samstarvi við Gjaldstovuni arbeiðir við at umleggja roknskaparøkið hjá Listasavni Føroya.

Landsstýrismaðurin kannar eisini um, at Mentamálaráðið arbeiðir við bygnaðarbroyingum fyri alt savnsøkið, ið ætlandi kemur í gildi fyrst í 2009. Ætlanin er at samskipa søvn landsins í eitt tjóðarsavn, og í tí sambandi verður hugt eftir, hvussu bygnaðarliga tilknýtið hjá Listasavni Føroya til eitt tjóðarsavn kann verða skipað.

6.15 Grannskoðan av ymiskum stovnum:

Í 2008 hava vit grannskoða ymiskar stovnar undir Mentamálaráðnum við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent stovnunum viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Stovnarnir, sum vit hava vitjað í 2008 eru:

- Føroya Landsbókasavn
- Føroya Landsskjalasavn
- Fróðskaparsetur Føroya

Niðanfyrir er í stuttum tikið saman um úrslitið av grannskoðanini. Fyrst verður greitt frá almennum viðmerkingum, sum eru felags fyri fleiri stovnar, og síðani verður greitt frá grannskoðanini av stovnum, har serlig viðurskifti verða umrødd.

Endamál, virksemi og uppgávur

Endamálini hjá stovnunum eru lýst í lógum, tilhoyrandi kunngerðum og í fíggarlógini.

Skrásetingar av nøgd og góðsku, sum lýsa virksemlu og tilfeingisnýtslu

Landsbókasavnið og Landsskjalasavnið hava talgilda tíðarskráseting. Fróðskaparsetrið hevur “próvbók”, sum skjalfestir tað, stovnurin avrikar.

Roknskaparviðurskipti o.a.

Vísandi til § 5, stk. 1, í LI. nr. 33/1994 “um landsins almenna roknskaparhald v.m.” og § 4, stk. 2, í kunngerð nr. 22/2007 “um roknskaparverk landsins o.t.” hava vit spurt, um stovnurin hevur nakra roknskaparreglugerð, og um hon er góðkend, dagførd og formliga skipað innan karmarnar av roknskaparrundskrivinum.

Stovnarnir hava gjørt roknskaparreglugerðir, sum eru skipaðar innan fyri karmarnar í rundskrivinum, men reglugerðirnar eru ikki altíð dagførdar, hóast mannagongdir á roknskaparøkinum eru broyttar, m.a. í sambandi við at farið er yvir til at nýta verkongdarskipanina hjá Føroya Gjaldstovu.

Í spurnablaðnum svara leiðslurnar á øllum stovnunum, at mánaðarroknskapirnir verða regluliga og rættstundis góðkendir mótvegis hægri myndugleika.

Journalskipan

Allir stovnarnir hava journalskipan.

Yvirlit yvir ognir

Sambært § 20 í roknskaparkunngerðini skal eitt yvirlit yvir ognir og útbúnað vera á stovnunum. Allir stovnarnir hava gjørt yvirlit yvir ognir og útbúnað, ein hevur tó ikki dagført yvirlitið.

Lønarumsiting

Samanumtikið vóru svarini frá stovnsleiðslunum, at teir ikki hava egnar skrivligar mannagongdir, sum lýsa dagligu lønarumsitingina, herímillum hvussu arbeiðstíð, frítíð avspáking, sjúka o.a. verður skrásett, men teir nýta ístaðin almenna starvsfólkapolitikkin hjá Løgmansskrivstovuni. Nakrar skrivligar mannagongdir fyri at seta starvsfólk og fyri yvirtíð eru ásettar í roknskaparreglugerðunum.

Í sambandi við vitjanirnar úti á stovnunum kannaðu vit við stakroyndum, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. Hesar stakroyndir benda á, at lønarsatsir, útrokningar o.a. eru rættar.

6.15.1 Føroya Landsbókasavn (GL 2008/2 11 2-14)

Lógin um bókasøvn áleggur/heimilar landsstýrismanninum at gera reglugerðir á fleiri økjum. Tørvur er at áseta reglur.

Í lógini um bókasøvn eru ásetingar um, at landsstýrismanninum verður heimilað at gera reglugerðir á fleiri økjum, eisini er ásett, at landsstýrismaðurin skal gera reglugerðir á fleiri økjum.

Landsgrannskoðanini kunnugt, er gjørd ein kunngerð nr. 28 frá 18. mai 2004 um skúlabókasøvn, og eitt rundskriv frá 13. februar 2006 um studning til fólk- og skúlabókasøvn. Vit halda tørv vera á at áseta gjøllari reglur.

Í august 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Mentamálaráðið arbeiðir við at dagføra bókasavnslógina, og í hesum sambandi verður eisini arbeitt við at seta í verk gjøllari reglur á fleiri økjum. Ætlanin er at fara undir arbeiðið í heyst (2008).

Landsstýrismaðurin kannar eisini um, at Mentamálaráðið arbeiðir við bygnaðarbroytingum fyri alt savnsøkið, ið ætlandi skulu koma í gildi fyrst í 2009. Ætlanin er at skipa søvn landsins í eitt tjóðarsavn og Føroya Landsbókasavn gongur inn í hesar ætlanir.

6.15.2 Føroya Landsskjalasavn (GL 2008/2 11 2-13)

Umsiting av inntøkum

Í 2004 mælti landsgrannskoðanin til at:

- greina mannagongdirnar í roknskaparreglugerðini viðvíkjandi umsiting av inntøkum,
- gera reglugerð fyri, hvussu granskingarverkætlanir skulu vera viðgjørðar,
- greina mannagongdirnar í roknskaparreglugerðini viðvíkjandi inntøkufíggingjaðum virksemi.

Í skrivi 6. januar 2005 greiddi Landsskjalasavnið frá, at savnið var í ferð við at endurskoða roknskaparreglugerðina viðvíkjandi umsiting av inntøkum og inntøkufíggingjaðum virksemi, viðvíkjandi granskingarætlanum og viðvíkjandi arbeiðsgongdini við elektroniskari góðkenning av skjølum.

Í februar 2008 hevur Landsskjalasavnið kunnað um, at tað er í holt við at skriva reglur fyri uttanhýsis figgjaðar verkætlanir, rakstrargjaldi fyri verkætlanir og samsýningar fyri ráðgevingararbeiði. Sum grundarlag hevur savnið valt at nýta tær reglur, sum Fróðskaparsetrið hevur skrivað til egið brúk.

6.15.3 Fróðskaparsetur Føroya (GL 2008/2 10 4-15)

Umsiting av inntøkum

Fróðskaparsetrið fær inntøkur frá vísindaligum verkætlanum og frá rakstrargjöldum (overhead). Eisini skipar setrið fyri almennum skeiðum. Ongin skrivlig mannagongd er gjørd fyri umsiting av inntøkunum.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeitt verður við at gera skrivligar mannagongdir. Fróðskaparsetrið skal millum annað kanna:

- hvørjar inntøkur og heimildir stovnurin hevur,
- hvar inntøkurnar verða skrásettar, og
- hvussu prísurin verður ásettur.

Peningastovnskontur

Í frágreiðingini til lógtingsgrannskoðararnar í mars 2005 mælti Landsgrannskoðanin til, at peningastovnskonturnar hjá Fróðskaparsetrinum vórðu skrásettar í landsbókhaldinum.

Í januar 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at av tí at so nógv ógreiða og ósemja er um støðuna hjá Fróðskaparsetrinum, eru peningastovnskonturnar ikki skrásettar í landsbókhaldinum enn.

Í febrúar 2008 hava vit staðfest, at peningastovnskonturnar framvegis ikki eru skrásettar í Landsbókhaldinum.

6.16 Umsiting av stuðulsjáttanum (GL 1996/2 11 9 -1)

Í árávís hefur Landsgrannskoðanin víst á, at tað er góður lóggávusiður, at neyvari reglur fyri studningsskipanir, sum venda sær til ein breiðan umsøkjarskara, verða ásettar í serstakari lóg.

Trupulleikarnir viðvíkjandi stuðulsumsiting er ikki nakað serstakt fyrbrigdi hjá landsstýrismanninum í mentamállum. Síðani 2002 hava m.o. Fíggjarmálaráðið og ein serkøn nevnd, sett av Formansskapi Løgtingsins, arbeitt við at evna til eina játtanarlóg. Saman við játtanarlógini varð eisini roynt at gera almennar lógarásetingar um studning úr landskassanum. Eisini hefur verið umrøtt at bøta um viðmerkingarnar á fíggjarlógini.

Í mars 2006 legði løgtingsformaðurin fram uppskot til løgtingslóg “um landsins játtanarskipan” (Lm. nr. 81/2005). Ætlanin við uppskotinum var eisini at útvega heimild til at áseta neyvari reglur “til tess at tryggja skynsama stuðulsumsiting.” Lógaruppskotið kom ikki aftur úr nevnd, áðrenn Løgtingið fór heim í mai 2006, og fall burtur.

Landsgrannskoðanin heitti í oktober 2006 til fánýtis á Formansskap Løgtingsins um at reisa málið av nýggjum.

Alment um stuðulsumsiting

Mentamálaráðið hefur ikki í øllum førum ásett leiðreglur ella treytir fyri, hvussu feløg skulu umsita studningin, t.d. reglur um fíggjarætlan, eftirlit, roknskaparhald og grannskoðan.

Ein stórir partur av stuðlinum til mentan og ítrótt eru vedingarpengar frá Danske Spil A/S. Lógin um vedingarpengar kom í gildi í apríl 1999, og hefur sostatt virkað í sløk 10 ár. Landsgrannskoðanin hefur fleiri ferðir víst á, at tað ikki er nøktandi, at føroyska heimastýrið ikki enn hefur ásett gjøllari reglur um roknskapar- og grannskoðanarviðurskipti, og at ongar ætlanir eru um at áseta tílíkar reglur.

Síðani 2002 hefur Mentamálaráðið bøtt um umsitingina á ymiskan hátt við leiðreglum o.ø., men endamálið við stuðlinum er oftast sera breitt orðað, og ikki er ásett, hvørji ítøkilig úrslit/eyðkenni kunnu verða nýtt til at eftirmeta, um endamálið við stuðlinum er rokkið. Gjøllari krøv til roknskaparførslu og grannskoðan eru ikki ásett.

Í frágreiðingini til løgtingsgrannskoðararnar í oktober 2007 vísti Landsgrannskoðanin á, at samanumtikið kundu fleiri av viðmerkingunum, sum Landsgrannskoðanin hevði í 2002, verið endurtiknar:

“Nógvu studningsjáttanirnar, sum politiski myndugleikin (landsstýrismaðurin) umsitur, eru bert lýstar við fáum orðum í viðmerkingum til fíggjarlógina. Summar játtanir eru til meginfeløg, sum síðani umsita studning til undirliggjandi feløg, ofta uttan neyvari ásetingar frá landsstýrismanninum. Fleiri játtanir fevna um at kalla sama breiða endamál og sama umsøkjarskara.

Fleiri stovnar/feløg kunnu fáa studning til somu endamál frá meginfeløgum, umframt frá stuðulsjáttanum, ið landsstýrismaðurin umsitur.

Umsitingin av studningi til mentanarendamál tykist sum heild fløkt og óskipað og er eisini merkt av tvørrandi heimild at áseta greið og einsháttað krøv, í sambandi við málsviðgerð

og útgjalding av studningi. Í ávísan mun er talan um fleirfalda málsviðgerð av somu umsóknum til sama endamál.

Eftir okkara tykki er tørvur á einari sanering/upprudding viðvíkjandi stuðulsgrundarlagi/lóggávu og stuðulsumsitingini, so endamál og treytir o.a. verða greiðari.”

Í september 2007 ásannaði landsstýrismaðurin, “at studningsumsitingin kann virka ógreið, og Mentamálaráðið kann vera samt í, at endamálini við ymsu studningsjáttanunum kundu verið neyvari lýst. Viðvíkjandi fleirfaldari málsviðgerð duga vit í verandi skipan ikki at síggja, hvussu hetta kann umgangast. Umsøkjara hava rætt til at fáa stuðul bæði frá Mentamálaráðnum og t.d. Mentanargrunninum ella ymsum feløgum til sama tiltak, og vit hava hvør sína umsiting.”

Í 2007 kunnaði Landsgrannskoðanin seg aftur um stuðulsjáttanir, sum Mentamálaráðið umsitur, og játtanir, har stuðulin verður veittur feløgum at umsita. Eins og vit áður hava víst á, hevur Mentamálaráðið ikki í øllum førum ásett leiðreglur ella treytir fyri, hvussu hesi feløg skuldu umsita studningin, t.d. reglur um fíggarætlan, eftirlit, roknskaparhald og grannskoðan.

Gjøgnumgongdin av útgjaldingum í 2006 vísti eisini, at í nógvum førum kemur framvegis fyri, at studningur verður veittur til landsstovnar ella stovnar/feløg, ið frammanundan fáa studning sum “rakstrarjáttan” ella studning frá øðrum játtanum á løgtingsfíggarlógini.

Í nøkrum førum er talan um studning til eina ávísa verkætlan, ið avvarðandi stovnur umsitur. Men í øðrum førum tykist tað vera óskipað og kanska óneyðugt at veita studning til ein almennan stovn ella felag, ið fær stuðul frá nógvum játtanum.

Í oktober 2007 vísti landsstýrismaðurin á, at Mentamálaráðið strembar eftir ikki at veita stuðul til feløg og stovnar, ið longu fáa studning á fíggarlógini. Tó verða ávísar verkætlanir, ið fella uttanfyri raksturin hjá feløgum, stuðlaðar, um hildið verður, at verkætlanin eigur at verða framd, og ikki ber seg fíggarliga uttan studning frá Mentamálaráðnum.

Í frágreiðingini til Løgtingsgrannskoðararnar í oktober 2007, fylgiskjali I “Upprit um umsiting av ymskum stuðulsjáttanum undir Mentamálaráðnum”, greiddu vit gjøllari frá grannskoðan okkara.

Skattlig viðurskipti

Í frágreiðingini til Løgtingsgrannskoðararnar í oktober 2007 viðgjørði Landsgrannskoðanin enn einaferð spurningin um skattligu viðurskiptini, tá ið stuðul verður latin.

Mentamálaráðið rindar stuðul til eftirútbúgving, færleikamening, konsertferð, skeið, tónleikalesnað o.a. inn á bankakontu hjá umsøkjara uttan um skattaskipanina. Landsgrannskoðanin hevur áður víst á, at henda mannagongd tykist ikki vera samsvarandi ásetingunum í § 60 í skattalógini um A-inntøku.

Í september 2007 greiddi Mentamálaráðið m.a. frá einari avtalu, har TAKS fær upplýsingar frá Mentamálaráðnum um, hvørji stovnsnummur ráðið letur stuðul til, og TAKS fær heimild at lesa øll bókingarskjøl á hesum stovnsnumrum.

Landsgrannskoðanin ivaðist í, um avtalan/mannagongdin hevur nakra lógarheimild, í teimum førum talan er um studning, ið er at rokna sum A-inntøka sbt. § 60, stk. 1, nr. 6, í skattalógini. Hetta tí, at sbt. § 63 skal, áðrenn A-inntøka verður goldin skattgjald-

ara, A-skattur vera avroknaður í upphæddini. Arbeidsgevarin skal gjalda A-inntøkuna til eitt av landsstýrinum góðkent avrokningarstað.

Í oktober 2007 umrøddi Landsgrannskoðanin málið við leiðsluna á TAKS, sum eisini segði seg ivast í, um mannagongdin er røtt. Tí mæltu vit landsstýrismanninum til at viðgera spurningin av nýggjum.

Sum dømi vísti Landsgrannskoðanin eisini á, at sambært átekning í roknskapinum hjá Føroya Symfoniorkestri er endurgjald til ferðir, samsýningar o.a. óskattað. Mannagongdin tykist heldur ikki vera samsvarandi ásetingunum í § 60 í skattalógini um A-inntøku.

Í februar 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Mentamálaráðið fór at taka málið upp aftur við TAKS.

6.17 Føroya Kirkjugrunnur (GL 2000/2 11 6-3)

Landsgrannskoðanin hevur grannskoðað roknskapin hjá Føroya Kirkjugrunni fyri 2006. Vit vóru varug við, at rentuskattur var goldin av rentutílskrivingini í 2006. Peningastovnarir hava játtað at gjalda rentuskattin aftur og rætta skrásetingarnar, soleiðis at renta ikki verður skattað í framtíðini.

Ikki nýttur peningur, sum Kirkjugrunnurin hevur játtað til viðlíkahald av kirkjum, verður ikki avsettur. Grunnurin færir yvirlit yvir hesar játtanir, og kunnað er í notunum um tær skyldur, sum áliggja grunninum. Vit hava ikki aðrar viðmerkingar til roknskapin 2006.

7 Almennamál

7.1 Almanna- og Heilsumálaráðið (GL 2003/2 07 1-4)

Landsgrannskoðanin hefur í 2007 grannskoðað Almanna- og Heilsumálaráðið við stöði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan hövdu sent stovninum viðvirkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Niðanfyrir er í stuttum tikið samanum úrslitið av grannskoðanini.

Roknskaparviðurskifti

Almanna- og Heilsumálaráðið hefur eina roknskaparreglugerð frá november 2007.

Sambært Almanna- og Heilsumálaráðnum er torført at halda reglurnar um roknskapar-góðkenning. Av stórarí arbeiðsbyrðu verður ikki altíð góðkent mánaðarliga.

Ognaryvirlit er frá oktober 2002, og er ikki dagført. Ætlanin er at dagføra ognaryvirlitið í 2008. Almanna- og Heilsumálaráðið hefur harafturat eitt bókasavnskartotek yvir allar bøkur í húsinum.

Lønarviðurskifti

Ein klokkskipan verður brúkt at skráseta fix/flex tíð, sjúku, frítíð, avspáking o.a. Ráðið skrásetur ikki, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til. Hinvegin verður alt, ið verður avrikað, skrásett í journalskipanini. Í nøkrum førum er skrásetingin liðað á verkætlanir, eitt nú luttøka í Norðurlendskum arbeiði, arbeiði við bústaðarpakkanum, o.a.

Vit kannaðu við stakroyndum, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. Onki var at finnast at.

KT-viðurskifti

Almanna- og Heilsumálaráðið nýtir “Exchange” og “DocuLive”. Harafturat hefur stovnurin um hendi eina skipan at umsita kautiónir fyri sjúkraviðgerð uttanlands, og eina skipan at umsita endurgjald til kommunulæknar fyri útreiðslur av ymiskum heilsumskipanum. Talan er um tveir Access Dátugrunnar, sum eru á Almanna- og Heilsumálaráðnum.

Ráðið hefur ábyrgdina av Talgildu heilsumskipanini, og hefur harumframt ábyrgdina av HP3000 ambætaranum, sum verður brúktur til at umsita teir lønarbólkar undir almanna- og heilsumskipanum, sum enn ikki eru komnir við í nýggju lønarskipanina. HP3000 verður eisini brúkt til virkseimið hjá Almennastovuni. Ambætari stendur í hølunum hjá KT-fyrisingini á Staravegi.

Almanna- og Heilsumálaráðið hefur eisini høvuðsábyrgdina av Vaktplanskipanini, sum er ein skipan at umsita vaktir (og við tíðini eisini eitt útgangsstöði til at rokna út lønir) á sjúkrahúsunum og í Nærverkinum.

Ongar skrivligar reglur eru um trygdartiltøk. Í desember 2006 gjørdi ráðið eina váðameting. Ætlanin er at seta ein ból at gera politikkir og trygdarhandbók við stöði í váðametingini, tá ið KT-politikkurin og trygdarhandbókin fyri alla almennu fyrisingina eru liðug.

Starvsfólk hava atgongd til stovnsnetið heimanífrá. Tað eru tvey sløg av sambondum heimanífrá. Eitt beinleiðis loftvegis samband millum Landsnet og heimasambandið. Hitt er eitt VPN-samband, sum fæst umvegis ein usb-lykil og ein VPN-klient á heimatelduni. KT-fyrisitingin umsitur báðar loysnirnar tøkniliga sæð.

Ongar skrivaðar reglur eru gjørdar um nýtsluna heimanífrá. Tó hevur Almanna- og Heilsumálaráðið valt, at bert útvaldir brúkarar kunnu fáa hesa atgongd, og tey, sum hava fingið atgongdina, hava fingið munnliga frágreiðing um, hvørji fyrivarni tey skulu taka. Skrivligar reglur verða ein partur av trygdarhandbókini.

Langtíðarleiga

Á Almanna- og Heilsumálaráðnum stendur ein HP 3000 maskina, sum er leigað. Ætlanin var at leiga maskinuna til 31. desember 2003, men arbeiðið við lønarverkætlanini hjá Gjaldstovuni hevur tikið longri tíð enn upprunaliga mett. Útgerðin verður tí leigað, til allir stovnar eru farnir yvir til telduna hjá Gjaldstovuni. Roknað verður við, at seinasti stovnurin undir Almanna- og Heilsumálaráðnum verður liðugur at brúka HP 3000 seinast í 2010.

Almanna- og Heilsumálaráðið hevur til fánýtis roynt at finna upprunaliga leigusáttmálan. Landsgrannskoðanin hevur fingið avrit av einum skjali, ið nevnist “Framleinging av leasingaravtalu nr. ST 99389”. Í juli 2008 vísti ráðið á, at talan er ikki um leasingavtalu, men um ein leigusáttmála.

Landsgrannskoðanin hevur víst á hvat stendur í játtanarskipanini, har tað er neyvari útgreinað, hvussu hugtakið ”fíggjarlig langtíðarleiga” skal verða skilt. M.a. stendur, at er langtíðarleigan galdandi størsta partin av tíðini, sum aktivið verður nýtt, er talan um fíggjarliga langtíðarleigu, sum í veruleikanum kemur í staðin fyri keyp, og vanliga er ikki loyvt at langtíðarleiga.

7.2 Forsorgarútreiðslur (GL 2006/2 07 3-11)

Sambært § 9 í forsorgarlógini kann fyrilishjálp vanliga í mesta lagi svara til grundupphæddina í fólkapensjónini. Grundupphæddin skal røkka til útreiðslur til mat, klæði, sjálvrøkt, reingerð, telesamskipti, bløð o.t.

Tá hjálp verður ásett, má verða tikið fyrilit fyri føstum útreiðslum, sum mugu haldast at vera rímiligar, grundað á livikorini higartil, og dentur má verða lagdur á livikorini í framtíðini.

Samlaða veitingin kann ikki fara upp um ta upphædd, sum verður goldin út til persónar, ið fáa dagpening eftir hægsta satsi, og sum ikki hava aðrar inntøkur. Tó kann samlaði stuðulin, ið verður goldin persónum í sambandi við vantandi arbeiðsmøguleikar, ikki vera hægri enn hægsta útgjaldið frá ALS, og viðkomandi skal ikki hava aðrar inntøkur.

Sambært § 13 verður varandi hjálp veitt við einari upphædd, ið svarar til fólkapensjónina (grundupphædd og viðbót) hjá pensjónisti uttan aðra inntøku.

Í báðum førum verður ískoyti veitt fyri hvørt barn, svarandi til barnaviðbótina eftir løgtingslóg um almannapensjónir.

Grundupphæddin í fólkapensjón verður ikki javnað, sambært LI. nr. 107 frá 22. desember 1999 “um áseting og javning av almannaveitingum” við seinni broytingum.

Grundupphæddin í uppihaldshjálpinum sambært § 9 og varandi veitingin sambært § 13 í forsorgarlógini eru ekki hækkaðar síðani 1. februar 1999, og hava tí ikki fylgt við prívøkstrinum.

Í februar 2005 spurdi Landsgrannskoðanin landsstýrismannin, um henda avleiðing var tilætlað. Vit vístu eisini á, at í svari sínum 26. januar 2005 til fyrispurning “viðvíkjandi skiftisupphædd hjá fyritiðarpensjónistum, javning og øðrum” - Lm. 100-17/2004 - hevði landsstýrismaðurin m.a. sagt:

“At uppihaldshjálpin ikki verður javnað, og ikki hevur verið tað seinastu árin, er sera óheppið, og rættast hevði verið at javnað upphæddirnar sambært einum javningarsatsi. Hetta kundi verið gjørt, uttan at bíðast skal eftir einari endurskoðan av allari pensjónslóggávuni. Arbeiðið at gera eina nýggja forsorgarlóg er farið í gongd. Í tí sambandi er ætlanin at broyta § 9 í forsorgarlógini í komandi ári.”

Í desember 2005 svaraði landsstýrismaðurin, at av tí at grundupphæddin til fólkpensjón ikki verður javnað longur, var tað neyvan rætt framhaldandi at nýta hana til at áseta eina upphædd, ið skuldi nøkta grundleggjandi tørvin til uppihald sambært forsorgarlógini – livikostnaðurin stendur ikki í stað. Landsstýrismaðurin umhugsaði tí at broyta lógina.

Í september 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at tað framvegis var ætlanin at fremja lógarbroytingina í § 9 í forsorgarlógini, men sambært landsstýrismanninum var ógreitt, nær arbeiðsorka varð tøk, og tí var tað óvist, nær nakað lógaruppskot fór at verða lagt fyri Løgtingið.

Í oktober 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at tað er ætlanin at fremja lógarbroytingina í § 9 í forsorgarlógini í hesari tingsetuni. Ætlanin er, at grundupphæddin til fyritiðarpensjón verður nýtt sum útrokningargrundarlag í staðin fyri grundupphæddina til fólkpensjón. Á henda hátt verður tryggjað, at upphæddin, ið skal nøkta grundleggjandi tørvin til uppihald sambært forsorgarlógini, verður javnað á hvørjum ári.

Útrokningarháttur - kirkjuskattur

Í frágreiðing til lögtingsgrannskoðararnar í mars 2000 umrøddu vit, at kirkjuskattur verður ikki tikin við í útrokningina, tá ið netto dagpeninga- og nettoarbeiðsloysishámarkið sambært § 9 í forsorgarlógini verður roknað. Í frágreiðing í februar 2002 umrøddu vit, at kirkjuskattur verður heldur ikki tikin við í útrokningini av nettoendurgjaldi fyri mista arbeiðsinntøku sambært § 17 í forsorgarlógini.

Í november 2004 boðaði landsstýrismaðurin frá ætlanum um at endurskoða alla forsorgarlógina, og at tað arbeiðið fór at verða gjørt í stigum. Ætlanin var at broyta allar forsorgarveitingar til bruttaveitingar. Harvið fór trupulleikin, at kirkjuskatturin ikki var við í útrokningini, at verða loystur. Landsstýrismaðurin hevði tí ongar ætlanir um at gera nakað broyting í útrokningini av hármorkunum.

Fleiri ferðir síðani, seinast í oktober 2008, hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at onki er hent í málinum.

Landsgrannskoðanin heldur tað neyvan tæna nøkrum endamáli framhaldandi at umrøða hetta mál í ársfrágreiðingum, eftirsum landsstýrismaðurin eftir øllum at døma ongar ætlanir hevur um at gera broytingar í útrokningini av hármorkunum.

Kontering av forsorgarveitingum

Síðani 1993 hefur Landsgrannskoðanin til fánýtis víst á, at konteringarnar eru alt ov tilvildarligar, helst tí at ongin konteringarleiðbeining finst.

Landsstýrismaðurin hefur í árávís boðað frá, at konteringarleiðbeiningin væntandi fór at verða liðug innan stutta tíð.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2002 (Lm. nr. 56-6/2003), ið varð samtykt 18. mai 2004, heittu lögtingsgrannskoðararnir á landsstýrismannin um at tryggja, at viðurskiftini komu í rættlag sum skjótast.

Í september 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at av vantandi arbeiðsorku var konteringarleiðbeiningin ikki liðug. Hann væntaði, at hon fór at verða liðug primo 2008.

Í oktober 2008 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at arbeiðið við at gera konteringarleiðbeining o.a. fyri forsorgarveitingar á Almannastovuni byrjar innan stutta tíð. Miðað verður ímóti, at arbeiðið er liðugt, tá nýggja KT-skipanin eftir ætlan verður tikin í nýtslu á sumri 2009.

7.3 Vantandi reglur sambært forsorgarlógini (GL 2006/2 07 3-11)

Í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava Løgtingsgrannskoðararnir fleiri ferðir átalað, at landsstýrismaðurin ikki hefur ásett neyvari reglur fyri:

- endurgjaldi fyri inntøkumiss sambært § 17 í forsorgarlógini,
- hoyri- og sjóntól sambært § 18, stk. 7, í forsorgarlógini,
- endurbúgving o.a. sambært § 18, stk. 1-5, í forsorgarlógini.

Landsstýrismaðurin hefur framvegis ongar reglur ásett.

7.3.1 Vantandi reglur um endurgjald fyri inntøkumiss o.a.

Við LI. nr. 82 frá 8. mai 2003 “um broyting í lóg um almenna forsorg” varð heimilað landsstýrismanninum í kunngerð at áseta neyvari reglur um útreiðslur til ávísar viðgerðir og um endurgjald fyri inntøkumiss sambært § 17 í forsorgarlógini. Landsstýrismaðurin hefur ongar reglur ásett enn.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2002 (Lm. nr. 56-6/2003), sum varð samtykt 18. mai 2004, heitti Løgtingið á landsstýrismannin um at áseta neyvari reglur sum skjótast.

Í frágreiðing til lögtingsgrannskoðararnar í 2002 og aftur í 2005 umrøddi Landsgrannskoðanin, at útrokningin av mistari arbeiðsinntøku tyktist tilvildarlig, og vísti á dømi.

Landsgrannskoðanin vísti eisini á, at hóast Kærunevndin í fleiri førum hevði tikið avgerðir, sum greitt settu til viks síðvenju hjá Almannastovuni í málum viðvíkjandi endurgjaldi fyri inntøkumiss, hevði Almannastovan ikki broytt síðvenju í líknandi málum. Ein orsök til trupulleikarnar var helst, at ongin kunngerð var gjørd.

Í 2006 og í 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann ætlaði at fáa ásett reglur um endurgjald fyri inntøkumiss í kunngerð, men av vantandi arbeiðsorku var óvist, nær henda uppgáva fór at verða loyst.

Nevnt kann verða, at Føroya Kærustovnur í årsfrágreiðingum seinastu árinum hevur víst á, at kærsmål viðvíkjandi § 17 í forsorgarlógini *“eru serstakliga ring at eftirkanna, tí tað finnast ongar reglur frá ovasta myndugleikanum á økinum, og tí er Almanastovan eisini í stóran mun noydd til at áseta innanhýsis reglur fyri økini fyri yvirhøvur sjálv at kunna umsita lógirnar.”*

Í oktober 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almanna- og Heilsumálaráðið framvegis arbeiðir við at orða uppskot til kunngerð um stuðul til ávísar viðgerðir. Landsstýrismaðurin væntar, at kunngerðin verður liðug komandi summer (2009).

Landsstýrismaðurin kannar eisini um, at ætlanin er at fara undir arbeiðið at áseta reglur um stuðul vegna mista arbeiðsinntøku. Ætlanin er, at kunngerðin verður lýst komandi summer (2009).

7.3.2 Vantandi reglur um hjálparamboð v.m.

Í viðmerkingunum til eykajáttanarlógina september 2003 og eykajáttanarlógina desember 2003 varð Løgtingið kunnað um, at Almanamálaráðið arbeiðir við at gera kunngerðir um stuðul til:

- heilivág,
- avlamisbilar, og
- hoyri- og sjóntól.

Í november 2004 væntaði landsstýrismaðurin, at kunngerðirnar fóru at verða lidnar í 2005.

Í juni 2005 varð kunngerð nr. 91 “um stuðul til keyp av avlamisbili sambært forsorgarlógini” lýst. Kunngerðin varð tikin av 6. mars 2007, tá K. nr. 16/2007 “um stuðul til at keypa bil o.a. sambært forsorgarlógini” kom í gildi.

Ongin kunngerð um hoyri- og sjóntól er lýst, og kunngerðin um heilivág er ikki broytt.

Í fíggarlógarruppskotinum 2007 varð Løgtingið aftur kunnað um, at:

“Landsstýrismaðurin arbeiðir við at áseta nærri reglur í nýggjari kunngerð um hoyritól við heimild í § 18, stk. 6, í forsorgarlógini. Við kunngerðini verður talan um neyvari reglur fyri hoyritólavirksemið.”

Í september 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann arbeiðir við at orða kunngerð um hoyritól, men óvist er, nær arbeiðsorka verður tøk til at orða nýggja kunngerð um hjálpartól og at broyta kunngerð um heilivág.

Í skrivi til Trivnaðarnevndina í oktober 2007, í sambandi við fíggarlógarruppskotið 2008, boðaði landsstýrismaðurin m.a. frá, at *“landsstýrismaðurin arbeiðir við einum uppskoti til kunngerð um hoyritól, sum millum annað hevur tað endamá, at avgerð og játtan koma at liggja á sama stað. Miðað verður ímóti at fáa kunngerðina í gildi 1. januar 2008.”*

Í oktober 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almanna- og Heilsumálaráðið hevur arbeiðt leingi við at orða reglur fyri umsiting av hoyritólum. Arbeiðið er komið so mikið langt áleiðis, at kunngerðin væntandi verður lýst innan stutta tíð.

7.3.3 Vantandi reglur um endurbúgving o.a.

Nærum 20 ár eru liðin, síðani Landsgrannskoðanin fyrstu ferð heitti á Landsstýrið um at áseta gjøllari reglur um stuðul til endurbúgving o.a.

Í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava lögtingsgrannskoðararnir ferð eftir ferð átalað, at landsstýrismaðurin ikki hevur ásett neyvri reglur.

Í álitinum til uppskotið til lögtingslóg um at broyta forsorgarlógina – Lm. nr. 21/2007 -, ið varð lagt fram 16. oktober 2007, helt Trivnaðarnevndin tað ikki vera nøktandi, at ongar neyvri reglur vóru ásettar um endurbúgving. Nevndin vísti á, at tað skapar iva um rættarstøðu borgarans.

Landsgrannskoðanin hevur í fleiri frágreiðingum víst á nógv ivamál viðvíkjandi umsitingini á Almanastovuni av endurbúgving, og Landsgrannskoðanin hevur víst á, at ein orsök til ivamálini er at reglur vanta.

Í oktober 2007 ásannaði landsstýrismaðurin trupulleikan, og vísti á, at hann ætlaði at taka stig til at orða neyvri reglur um endurbúgving.

Nevnt kann verða, at Føroya Kærustovnur í ársfrágreiðingum seinastu árin hevur víst á, at tað er serliga átrokandi at fáa ásett reglur viðvíkjandi endurbúgving.

Løgtingsins Umboðsmaður hevur eisini í frágreiðing frá juli 2008 “um kanning av 15 endurbúgvingarmálum hjá Almanastovuni” víst á, at:

“Samanumtikið tykist viðgerðin av endurbúgvingarmálum nakað tilvildarlig, men hetta kann koma av, at so fáar reglur eru á økinum. Eftir mínari meting eigur tað at verða ásett í lóg ella kunngerð, hvat endurbúgvingarstuðul kann veitast til, at myndugleikarnir skulu gera eina ætlan fyri endurbúgvingartilboðnum, hvat stuðulin skal fevna um, hvørjar upphæddir skulu verða galdandi v.m.

Eg fari at heita á Landsstýrismannin í almanna- og heilsumálum um at umhugsa at áseta meira útgreinaðar reglur á endurbúgvingarøkinum.”

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at vegna vantandi arbeidsorku hevur ikki verið møguligt at fáa gongd á arbeiðið at gera kunngerð, sum skal áseta reglur fyri endurbúgving. Landsstýrismaðurin hevur tó ætlanir um at fara undir arbeiðið seinni í ár.

7.4 Vantandi dagføring av forsorgarlógini (GL 2006/2 07 3-11)

Síðani miðskeiðis í nítiárunum hava skiftandi landsstýrismenn í almannamálum boðað frá, at teir hava arbeitt við nýggjari lóggávu, og at øll almannaalóggáva fór at verða lagað til føroysk nútíðarviðurskipti innan stutta tíð. Enn er onki lógaruppskot lagt fyri Løgtingið.

17. mai 1995 kom í gildi “Lov om sociale ydelser på Færøerne”. Talan er um rammulóg, sum áleggur/heimilar heimastýrinum at lóggeva á almannaøkinum. Sambært rammulógini vera gomlu donsku almannaalógirnar í gildi, til nýggjar lögtingslógir loysa tær av.

Undir samráðingunum við donsku stjórnina í november 1995 varð m.a. avtalað, at:

“Landsstyret bekræfter, at der vil blive fremsat forslag om udfyldende lovgivning vedrørende social- og sundhedsområdet i henhold til vedlagte tidsplan. Det er landsstyrets ansvar at sikre gennemførelsen af denne lovgivning i Lagtinget til ikrafttrædelse senest ved udgangen af lagtingssamlingen 1996/97.”

Í avtaluni við donsku stjórnina í juni 1998 vórðu tíðarfreistirnar broyttar.

Í frágreiðing um almennamál, sum landsstýrismaðurin legði fyri Løgtingið til aðalorðaskiftis 16. apríl 1999, varð kunnað um, at:

“Landsstýrið hevur sett sær fyri at gera nýggja lóggávu, sum skal loysa galdandi dansku forsorgarlógina og dansku barnaforsorgarlógina av, eins og kunngerðir til lóggávu og fyrisiting. Fyrireikingarnar til lóggávuna á almannaøkinum, sum Landsstýrið skjýtur upp fær felags heitið trivnaðarlóggávan, eru farnar í gongd, og verður forsorgarlógin og barnaforsorgarlógin eftir ætlan lögð fyri Tingið í heyst.”

Eisini varð kunnað um, at:

“Landsstýrið heldur, at tann rætti vegurin er at gera lóggávuna einfaldari at umsita. Tað krevur, at vit mugu ganga burtur frá “metingarprinsippinum”, ið altíð krevur størri umsitingarorku, yvir til fastar lógarbundnar veitingar, bygdar á nøkur fá objektiv, umsitingarlig atkomulig tørvskriteriir. Hetta er tað, sum verður nevnt “bruttoveitingar”.

Í desember 1999 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ætlanin var at seta alt árið 2000 av til at gera nýggja forsorgar- og barnaforsorgarlóg. Í hesum sambandi vóru eisini ætlanir um at gera greiðar reglur og neyðugar kunngerðir, sum vantaðu á næstan øllum forsorgarøkinum, eisini viðvíkjandi endurbúgving.

Í mai 2001 boðaði landsstýrismaðurin frá, “at ætlanin er at gera nakrar justeringar, tí orka er ikki í løtuni til at fara í gongd við at gera nýggja forsorgarlóg.”

Sambært viðmerkingunum til løgtingsfíggarlógina 2003 var játtanin hækkað 500 t.kr. at nýta til at gera nýggja forsorgarlóg.

Sambært viðmerkingunum til løgtingsfíggarlógina 2004 og 2005 var fyrireikingararbeiðið til eina nýggja forsorgarlóg byrjað; arbeiðið fór at verða skipað í stigum, og fyrsta økið, ið skuldi verða útgreinað, var fíggarligur stuðul til familjur við børnum við skerdum førleika.

Í svari sínum 26. januar 2005 til fyrispurning “viðvíkjandi skiftisupphædd hjá fyrítíðarpensjónistum, javning og øðrum” - Lm. nr. 100-17/2004 - segði landsstýrismaðurin m.a.:

“Arbeiðið at gera eina nýggja forsorgarlóg er farið í gongd. Í tí sambandi er ætlanin at broyta § 9 í forsorgarlógini komandi ár.”

Í viðmerkingunum til løgtingsfíggarlógina 2007 boðar landsstýrismaðurin frá, at:

“Landsstýrismaðurin fer at gera nýggja forsorgarlóg. Hetta er ein verkætlan, sum mett verður at taka 3 ár. Neyðugt verður at seta ein fulltrúa at arbeiða burturav við hesum, umframt ta orku, ið ráðið frammanundan leggur í forsorgarlógina.”

Í viðmerkingunum til løgtingsfíggarlógina 2008 verður Løgtingið kunnað um, at:

“Landsstýrismaðurin hevur framhaldandi ætlanir um at gera nýggja forsorgarlóg. Fyri at byrja hetta arbeiði er neyðugt at økja játtanina við 350 tkr. til endamálið. Neyðugt verður at skipa hetta arbeiði í einari verkætlan, har bæði stýrisbólkur og verkætlanarbólkur verða mannaðir. Ætlanin er at manna bólkar við fólk úr ráðnum, og fakfólki, sum ikki arbeiða í Almanna- og Heilsumálaráðnum. Tað verður mett, at hetta arbeiði kemur at taka eini 3 ár.”

Í sambandi við viðgerðina av fíggarlógarruppskotinum 2008 vísti Trivnaðarnevndin í skrivi í mai 2008 til landsstýrismannin á, at landsstýrismaðurin við undanfarnu fíggarlóg fekk økt játtanina til at gera forsorgarlóg. Nevndin spurdi, hvussu gekst við

nýggju forsorgarlógini, hví játtanin enn einaferð skuldi hækkast til sama endamál, og hví tað framvegis skuldi taka 3 ár at gera forsorgarlógina. Landsstýrismaðurin svaraði:

“Ráðið er ikki rættliga farið í gongd at fyrireika nýggju forsorgarlógina enn. Orsøkin er fyrst og fremst, at tað hevur verið stór starvsfólkaútskifting í ráðnum serliga síðsta árið, og tí hevur tað ikki verið orka til at fara undir hesa stóru verkætlan. Ætlanin er at seta ein leiðandi lögfrøðing at menna lógarsmíðið í ráðnum, og hetta er ein av fortreytunum fyri einari vælvirkandi forsorgarlóg. Fyri at kunna fígga hetta er neyðugt, at játtanin til Almanna- og Heilsumálaráðið verður hækkað við í minsta lagi einum ársverki.”

Í viðmerkingunum til uppskotið til lögtingsfíggarlógina 2009 verður Løgtingið aftur kunnað um, at:

“Landsstýrismaðurin hevur framhaldandi ætlanir um at gera nýggja forsorgarlóg. Játtanin í 2009 er økt við 450 tús. kr. til endamálið. Neyðugt verður at skipa hetta arbeiðið í einari verkætlan, har bæði stýrisbólkur og verkætlanarbólkur verða mannaðir. Ætlanin er at manna bólkar við fólki úr ráðnum, og fakfólki, sum ikki arbeiða í Almanna- og Heilsumálaráðnum. Tað verður mett, at hetta arbeiði kemur at taka eini 3 ár.”

Játtanin til Almanna- og Heilsumálaráðið er hækkað fleiri ferðir seinastu árin til at gera nýggja forsorgarlóg. Enn er ongin nýggj forsorgarlóg lögð fyri Løgtingið. Eftir øllum at døma er arbeiðið ikki byrjað, hóast landsstýrismaðurin í januar 2005 boðaði Løgtinginum frá, at arbeiðið at gera nýggja forsorgarlóg var farið í gongd.

7.5 Stuðul til heilivág (GL 2006/2 07 3-11)

Landsstýrismaðurin hevur síðani 2005 boðað frá, at Almanna- og Heilsumálaráðið arbeiðir við at broyta stuðulsskipanina. Skipanin er ikki broytt.

Í frágreiðing í februar 2006 umrøddi Landsgrannskoðanin, at sambært § 3 í K. nr. 100/1999 fáa pensjónistar, uttan umsókn, stuðul til heilivág eftir reglunum um persónliga viðbót sambært § 12 í almannapensjónslógini.

Umframst heilivág kunnu pensjónistar, um teir hava læknaávísing, fáa stuðul til vanligar apoteksvørur, sum t.d. kostískoyti, krem, náttúruheilivág, herímillum “Tranebærsaft, Multi-Tabs, Longo-Vital” og aðrar apoteksvørur, ið kunnu fáast í handkeypi.

Sambært § 2 í K. nr. 100/1999 kann Almanastovan, eftir umsókn, veita stuðul til ávísan heilivág sambært § 18, stk. 7, í forsorgarlógini til persónar, ið eru avlammir, varandi sjúkir ella ellisbrekaðir.

Vit umrøddu eisini, at viðskiftafólk rinda eitt ávíst egingjald um ársfjórðingin fyri stuðulsheimilaðan heilivág/apoteksvørur. Í apoteksskipanini verður skrásett, nær viðskiftafólkini hava rindað egingjaldið.

Sera nógv viðskiftafólk koma síðst í einum ársfjórðingi fyri at “keypa inn undir seg”, so teimum ikki nýtist at heinta heilivág næsta ársfjórðingin, og harvið sleppa tey undan egingjaldinum í ein ársfjórðing. Sambært Tjaldurs Apoteki er neyðugt at hava eyka starvsfólk til arbeiðis t.d. millum júl og nýggjár, tí so nógv viðskiftafólk koma eftir heilivági.

Í apríl 2005 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Almanna- og Heilsumálaráðið arbeiðir við at broyta stuðulsskipanina, svarandi til donsku og svensku skipanirnar. Har verður latin stuðul til heilivág, íroknað serstuðul, fyri tær fyrstu umleið 500 kr. um árið (tó 50% fyri fólk undir 18 ár). Stuðulin økist, so hvørt tørvurin á heilivági økist. Endamálið við

einari tilfíkari skipan er at lata tey, sum nýta lítið av stuðulsheimilaðum heilivági, gjalda meira sjálvi, og heldur nýta ein størri part av samlaða stuðlinum til teirra, sum hava størri tørv.

Stuðulin, sum nevnda skipan letur, verður akkumuleraður yvir eitt ár. Hvørt viðskiftafólk hevur sítt eigna “stuðulsár”, sum byrjar tann dagin viðkomandi fyrstu ferð keypir stuðulsheimilaðan heilivág og endar 12 mánaðir seinni. Nýtt “stuðulsár” byrjar so aftur, fyrstu ferð viðskiftafólkið keypir stuðulsheimilaðan heilivág, eftir at gamla “stuðulsárið” er endað. Landsstýrismaðurin helt, at soleiðis slapst undan trupulleikanum, at fólk keyptu inn undir seg.

Í desember 2005 greiddi landsstýrismaðurin frá, at uppgávan at umleggja alla stuðuls-skipanina var eitt størri arbeiði, sum var í gongd. Ætlanin var, at nýggja skipanin skuldi virka einaferð í 2006.

Í juni 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ein broyting í K. nr. 100/1999 skuldi koma í gildi 1. oktober 2005, soleiðis at stuðul bert varð veittur til heilivág, ið fekk stuðul frá sjúkrakassunum. Tað vísti seg tó, at ávísir sjúklingar finga stuðul eftir § 18, stk. 7, í forsorgarlógini til lívsneyðugan dýran heilivág, ið ikki fekk stuðul frá sjúkrakassanum. Varð broytingin framd, hevði tað fingið sera óhepnar fylgjur fyri hesar sjúklingar. Hesin trupulleiki hevði gjørt arbeiðið at broyta kunngerðina torførari, men tey vóru í ferð við at kannað, hvussu tað kundi verða gjørt.

Í 2006 og 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at onki var hent í málinum, og í september 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at av vantandi arbeiðsorku er óvist, nær kunngerðin um heilivág verður broytt.

7.6 Megin skrivstovan fyri Nærverkið (GL 2004/2 07 4-16)

Landsgrannskoðanin hevur í 2007 grannskoðað Megin skrivstovuna fyri Nærverkið við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent stovnunum viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Niðanfyrir er í stuttum tikið samanum úrslitið av grannskoðanini.

Endamál

Endamálini hjá stovnunum undir Nærverkinum eru lýst í lógum og kunngerðum fyri Heimatænastuna, Trivnaðartænastuna, Barnatænastuna og Stuðulstænastuna.

Roknskaparviðurskifti

Megin skrivstovan hevur eina roknskaparreglugerð frá mars 2006, ið er send Almanna- og Heilsumálaráðnum at góðkenna. Ráðið hevur ikki góðkent reglugerðina enn, tí ráðið vildi hava broytingar.

Ætlanin er at ganga ígjøgnum roknskaparreglugerðina aftur. Av vantandi starvsfólkaorku verður miðað eftir at senda hana aftur til ráðið at góðkenna fyrst í 2009.

Ognaryvirlitið er ikki dagført síðani 2005. Í sambandi við at Megin skrivstovan í oktober 2007 flutti í nýggj hølir á Argjum, er ætlanin at dagføra yvirlitið.

Lønarviðurskifti

Ætlanin er, at øll starvsfólk undir Nærverkinum skulu vera í vaktplanskipanini, sum seinni skal verða knýtt at lønarskipanini hjá Gjaldstovuni. Meginskrivstovan nýtir eina klukkuskipan til at skráseta arbeiðstíð.

KT-viðurskifti

Meginskrivstovan nýtir journal-, vaktplan-, lønar- og visitatiósskipan.

Í juli 2005 sendi Meginskrivstovan Dátueftirlitinum "umsókn um góðkenning av telduskráum". Í stuttum skrivi 31. august 2005 greiddi Dátueftirlitið soleiðis frá: "*Sagt skal vera frá, at Dátueftirlitið hevur móttikið umsókn tygara. Vegna stóra arbeiðsbyrðu og starvsfólkatal á 1,25 ber ikki til at siga, nær umsóknin verður viðgjørd*".

Sambært leiðsluni á Nærverkinum hava tey ikki mint Dátueftirlitið á málið. KT-leiðarin, ið byrjaði í starvi hjá Nærverkinum 1. sept. 2007, fer m.a. at arbeiða við KT-trygd.

7.7 Stovnar undir Nærverkinum (GL 2004/2 07 4-16)

Landsgrannskoðanin hevur í 2007 og 2008 grannskoðað ymiskar stovnar undir Nærverkinum við støði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan høvdu sent stovnunum viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Stovnarnir, sum vit vitjaðu, vóru:

- Sambýlið við Heyggjar
- Sambýlið undir Fobbakletti
- Sambýlið í Niðarugøtu
- Verkhúsið í Sørvági
- Røktarheimið á Mørkini
- Barnatænastuna.

Niðanfyri er í stuttum tikið samanum úrslitið av grannskoðanini.

Endamál og virksemi

Endamálini hjá stovnunum eru lýst í forsorgarlógini, kunngerðum og reglugerðum. Vit hava mælt til at gera kunngerð um verkstøð/verkhús og sambýlir fyri sinnisveik.

Eitt sambýli vísti til "Reglugerð fyri sambýlir" frá Almannastovuni. Vit vístu á, at henda reglugerð er eitt rundskriv frá Almannastovuni frá 4. august 1997, sum hevði heimild í § 11, stk. 2, í K. nr. 11 frá 11. januar 1994 "um reglur fyri skipan av sambýlum sambært forsorgarlógini". Kunngerðin er sett úr gildi smb. § 11, stk. 2, í K. nr. 2 frá 3. januar 2005 "um skipan av sambýlum". Sostatt er reglugerðin um sambýlir eisini sett úr gildi.

Vit hava mælt Nærverkinum til at gera nýggja reglugerð.

Roknskapargóðkenning

Leiðslurnar kunnaðu um, at allir stovnar góðkenna mánaðarroknskapin mótvegis Meginskrivstovuni.

Journalviðurskifti

Flestu stovnarnir hava manuella journalskipan. Ein stovnur nýtir DocuLive.

Ognaryvirlit

Flestu stovnarnir hava ognaryvirlit, sum er dagført í 2007. Barnatænastan var í holt við at gera ognaryvirlit.

Trygdartiltøk á KT-økinum

Allir stovnarnir vístu á, at Meginskrivstovan tekur sær av KT-trygdini.

Lønarumsiting

Samanumtikið kunnaðu stovnarnir um, at lønarumsitingin fer fram í samstarvi við lønardeildina hjá Nærverkinum, at tey annars fylgja starvspolitikki landsins, og at tey hava egnar skrivligar mannagongdir í roknskaparreglugerðum. Flestu stovnarnir skráseta arbeiðstíð í vaktplanskipanini.

Vit kannaðu við stakroyndum, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. Hesar stakroyndir benda á, at lønarsatsir, útrokningar o.a. eru rættar.

Gjald fyri upphaldi á sambýli

Landskassin (Nærverkið) eigur húsini, ið sambýlini húsast í. Búfólkini rinda kr. 2.000 um mánaðin í húsaleigu, sum verða goldnar beinleiðis til Nærverkið.

Búfólkini rinda kr. 3.500 um mánaðin fyri el, olju, mat, internetsamband o.a. Hesin peningur verður goldin á eina felagskontu, sum leiðslan umsitur. Á tveimum sambýlum verður ongin roknskapur gjørdur fyri felagskontuna, og hon verður ikki grannskoðað.

Í februar 2008 kunnaðu leiðararnir um, at í framtíðini fer roknskapur at verða gjørdur og grannskoðaður.

Roknskaparviðurskifti o.a.

Vísandi til § 5, stk. 1, í LI. nr. 33/1994 “um landsins almenna roknskaparhald v.m.” og § 4, stk. 2, í kunngerð nr. 22/2007 “um roknskaparverk landsins o.t.” skulu landsstovnar gera eina reglugerð um roknskaparhaldið á stovninum. Reglugerðin skal vera góðkend, dagförd og formliga skipað innan fyri karmarnar av roknskaparrundskrivinum.

Í februar 2005 vístu vit á, at eftir okkara tykki eru roknskaparligu arbeiðsuppgávnar ikki væl greinaðar og lýstar í roknskaparreglugerðini. Í fleiri førum er ikki greitt, hvørji starvsfólk hava ábyrgdina av arbeiðsuppgávnunum, og í roknskaparreglugerðini er ikki í nóg stóran mun tikið fyrilit fyri, at roknskaparligu arbeiðsuppgávnar hjá stovnunum eru ymiskar. Vit mæltu til:

- at gera eina roknskaparreglugerð fyri hvønn bústovn/sambýli/verkstað sær,
- at lýsa roknskaparligu arbeiðsuppgávnar betur,
- at lýsa mannagongdirnar viðvíkjandi inntøkum betur,
- at greiða frá um journalskipanarreglur, trygdaravrit o.t., og
- at lýsa mannagongdirnar viðvíkjandi vørugoymslum hjá verkstøðum.

Í apríl 2005 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Meginskrivstovan í november 2004 hevði sett eitt starvsfólk at endurskoða roknskaparreglugerðirnar.

Í juni 2006 kunnaði Meginskrivstovan um, at nýggjar roknskaparreglugerðir vóru sendar Almanna- og Heilsumálaráðnum at góðkenna í mars 2006.

Í desember 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at roknskaparreglugerðirnar væntandi vórðu góðkendar 1. februar 2007.

Í august 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at miðað varð ímóti, at fáa roknskaparreglugerðirnar endaliga góðkendar innan árslok 2007.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almannamálaráðið ikki hevur góðkent roknskaparreglugerðirnar, tí ráðið vil hava broytingar. Leiðslan á Nærverkinum hevur greitt frá, at ætlanin er at ganga ígjøgnum roknskaparreglugerðirnar aftur. Av vantandi starvsfólkaorku verður miðað ímóti at senda tær aftur til ráðið at góðkenna fyrst í 2009.

Peningastovnskontur/kassar

Í sambandi við grannskoðanina í 2004 varð staðfest, at á einum verkstaði varð kassin ikki stemmaður av mótvegis skrásettu fíggjarstøðuni í bókhaldinum, sum ikki stemmaði við kassauppgerðina. Kontan hevði verið skeiv í árávís.

Í juni 2006 boðaði Meginskrivstovan frá, at torført var at stemma av, tí talan var um gamlar saldur frá 1999/2000.

Í september 2007 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Nærverkið fór aftur at venda sær til Gjaldstovuna, fyri at fáa saldurnar avskrivaðar.

Í september 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Nærverkið hevur havt samskipti við Gjaldstovuna um málið. Nærverkið fer at taka málið upp í næstum.

7.8 KT-trygd í Nærverkinum (GL 2004/2 07 4-16)

Í juni 2006 fekk Landsgrannskoðanin avrit av einari váðameting frá januar 2005, sum eitt grannskoðaravirki hevði gjørt fyri Nærverkið (Heimarøktin og Serforsorgin). Váðametingin var gjørd við atliti at ásetingunum í K. nr. 28/2003 “um trygd í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum”. Endamálið var at eyðmerkja, hvørji sløg av persónsupplýsingum Nærverkið viðger, og hvussu trygdin er skipað.

Sambært váðametingini vóru staðfestir nakrir veikleikar í KT-trygdini, sum hava við sær ein øktan váða fyri persónsupplýsingarnar:

1. Fysiskar skjalagoymslur eru ikki læstar á øllum stovnum.
2. Upplýsingar, ið eru lagdar á ambætara, liggja óneyðugt á lokalum teldum.
3. Starvsfólk nýta í stóran mun felags loyniorð ella siga sítt loyniorð til onnur.
4. Summir stovnar lata búfólk nýta teldu. Ongar reglur eru fyri slíkari nýttslu.
5. Summir stovnar senda viðkvæmar persónsupplýsingar við telduposti. Ongar reglur eru fyri slíkum teldupostum.
6. KT-trygdin eigur at verða samskipað (nógvir tænastruvarar).
7. Viðkvæmar persónsupplýsingar eru ikki nøktandi tryggjaðar í sambandi við visitatiónsskipan í gerð.
8. Lønarupplýsingar verða sendar við telduposti uttan bronglan.

9. Hóskandi skilnaður er ekki í millum eindir á netinum hjá Nærverkinum og aðrar "kundar" hjá Landsapotekaranum.
10. Antivirusverjan á lokalum teldum er ekki nøktandi.
11. Trygðaravrit verða ekki testað, onki er avtalað hesum viðvirkjandi.
12. Ein veitari hefur ekki hert trygdina í Windows sambært viðurkendum kekklistum.
13. Onki eftirlit er við, hvørt ein veitari hefur eitt nøktandi stöði í logisku trygdini.
14. Stýrisskipanir á lokalum teldum eiga at verða uppstigaðar, so allar kunnu limast inn í domenið.
15. Umsitingin av lyklum, til at brongla tráðleysu netsambondini, er ekki lögð í fasta legu.
16. Trygðin í tráðleysu netsambondunum verður ekki testað, og ongin mannagongd er fyri trygdini.
17. Raksturin av tráðleysu netsambondunum er í stóran mun knýttur at einum ávísum persóni.
18. Útgerðin hjá Nærverkinum og hjá Landsapotekaranum er ekki liðugt uppsett. Skápið kann ekki latast aftur.
19. Internettrygðin er ekki testað av uttanveltaðum, og ongar ásetingar eru um at fremja slíkar testir.
20. Tað er ekki gjørd skrivlig avtala um samstarvið millum Nærverkið og Landsapotekaran.
21. Onki eftirlit er við, hvørt Landsapotekarin hefur eitt nøktandi trygðarstöði.

Í februar 2005 kunnaði leiðslan á Nærverkinum um, at váðametingin "fór at verða viðgjørd í vár við atliti at teimum viðurskiftum, sum eru nevnd í metingini, og fyri at skipa arbeiðið viðvirkjandi trygðarkrøvunum eftir einum miðvíssum leisti."

Í august 2007 boðaði landsstýrismaðurin frá, at onki var hent í málinum. Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at Nærverkið hevði sett KT-leiðara frá 1. september 2007. Sambært landsstýrismanninum fara trygðarviðurskiftini at verða ein av høvuðsuppgávuunum hjá KT-leiðaranum, og arbeiðið við at menna KT-trygdina fóR at verða raðfest frammalaga.

Í august 2008 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, hvat er hent í málinum, og greitt frá, hvussu stöðan er í dag:

ad 1) Fysiskar skjalagoymslur eru ekki læstar á øllum stovnum.

Nærverkið hefur kunnað landsstýrismannin um, at stovnsleiðararnir hava fingið boð um, at fysiskar skjalagoymslur skulu vera læstar, og at Nærverkið í heyst (2008) fer at gera stakroyndir hesum viðvirkjandi.

ad 2) Upplýsingar, ið eru lagdar á ambætara, liggja óneyðugt á lokalum teldum.

Nærverkið arbeiðir miðvíst við at skifta stationerar teldur út við sokallaðar "tunnar klientar", sum eru teldur uttan diskil, og tí liggja dáta bert á ambætara.

ad 3) Starvsfólk nýta í stóran mun felags loyniorð ella siga sítt loyniorð til onnur.

Nærverkið hefur lagt dent á, at tað ekki er loyvt at brúka felags loyniorð. Stöðan í dag er, at tað er eitt undantak, um starvsfólk nýta felags loyniorð ella lata øðrum sítt

loyniorð. Nærverkið hefur gjört nógv burturúr at kunna starvsfólkini og at hjálpa teimum. Hetta arbeiði heldur fram.

ad 4) Summir stovnar lata búfólk nýta teldu. Ongar reglur eru fyri slíkari nýtslu.

KT-leiðarin hjá Nærverkinum hefur vegleitt leiðararnar í Nærverkinum um at býta teldunýtsluna upp, soleiðis at skilnaður er ímillum nýtsluna hjá starvsfólkunum og nýtsluna hjá búfólkunum.

ad 5) Summir stovnar senda viðkvæmar persónsupplýsingar við telduposti. Ongar reglur eru fyri slíkum.

Nærverkið hefur gjört nógv burturúr, at viðkvæmar persónsupplýsingar skulu handfarast rætt. Tað verður framhaldandi arbeitt miðvíst við at gera fleiri vegleiðingar til rætta handfaring av viðkvomum persónsupplýsingum.

ad 6) KT-tryggin eigur at verða samskipað (nógvir tænastruvarar).

KT-leiðarin hjá Nærverkinum er tann samskipandi parturin.

ad 7) Viðkvæmar persónsupplýsingar eru ikki nøktandi tryggjaðar í sambandi við visitatiónsskipan í gerð.

Er tað framvegis aktuelt, vil Nærverkið um ársskiftið (2008/09) taka stig til at bøta um hesi viðurskifti.

ad 8) Lønarupplýsingar verða sendar við telduposti uttan bronglan.

Nærverkið arbeiðir miðvíst við at brongla alt samskifti, sum fer fram í Nærverkinum. Nærverkið hefur keypt útgerð til endamálið og loysnin verður væntandi sett í verk fyri 1. november 2008.

Nærverkið arbeiðir eisini við at brongla samskiftið við viðkvomum upplýsingum til uttanhýsis samstarvsfelagar. Nærverkið fer í heyst (2008) at gera eina raðfesting av hesum arbeiði.

ad 9) Hóskandi skilnaður er ikki ímillum eindir á netinum hjá Nærverkinum og aðrar "kundar" hjá Landsapotekaranum.

Av tí at ábyrgdarøkið er hjá Landsneti, fer KT-deild Almanna- og Heilsumálaráðsins at taka stig til fund, har ráðið saman við Nærverkinum og KT-fyrisitingini (sum hefur ábyrgdina av Landsneti), fer at viðgera, hvussu hesir trupulleikar skulu loysast.

ad 10) Antivirusverjan á lokalum teldum er ikki nøktandi.

Trupulleikin er vorðin minni, nú stationerar teldur eru færri í tali. Nærverkið ætlar kortini at kanna og bøta um støðuna í november/desember 2008.

ad 11) Trygdaravrit verða ikki testað, onki er avtalað hesum viðvíkjandi.

Nærverkið hefur tikið stig til, at trygdaravrit við jøvnum millumbili verða testað av veitaranum.

ad 12) Ein veitari hefur ikki hert trygdina í Windows sambært viðurkendum kekklistum.

Nærverkið fer í september 2008 at heita á veitaran um at herða trygdina í Windows sambært viðurkendum kekklistum.

ad 13) Onki eftirlit er við, hvørt ein veitari hefur eitt nøktandi støði í logisku trygdini.

Veitarin hefur eitt innan- og eitt uttanhýsis eftirlit, sum virkar sambært galdandi lóggávu. Hildið verður, at tað er nøktandi.

ad 14) Stýrisskipanir á lokalum teldum eiga at verða uppstigaðar, so allar kunnu limast inn í domenið.

Nærverkið fer í oktober 2008 at gera eitt yvirlit yvir stýrisskipanir á lokalum teldum, og fyri 1. februar 2009 at uppstiga stýrisskipanir á teldum, sum eru í domeninum.

ad 15) Umsitingin av lyklum, til at brongla tráðleysu netsambondini, er ikki lögð í fasta legu.

Av tí at tað er ábyrgdarøkið hjá Landsneti, fer KT-deild Almanna- og Heilsumálaráðsins at taka stig til fund, har ráðið saman við Nærverkinum og KT-fyrisitingini (sum hefur ábyrgdina av Landsneti), fer at viðgera, hvussu hesir trupulleikar skulu loysast.

ad 16) Tryggin í tráðleysu netsambondunum verður ikki testað, og ongin mannagongd er fyri trygdini.

Av tí at ábyrgdarøkið er hjá Landsneti, fer KT-deild Almanna- og Heilsumálaráðsins at taka stig til fund, har ráðið saman við Nærverkinum og KT-fyrisitingini (sum hefur ábyrgdina av Landsneti), fer at viðgera, hvussu hesir trupulleikar skulu loysast.

ad 17) Raksturin av tráðleysu netsambondunum er í stóran mun knýttur at einum ávísum persóni.

Av tí at ábyrgdarøkið er hjá Landsneti, fer KT-deild Almanna- og Heilsumálaráðsins at taka stig til fund, har ráðið saman við Nærverkinum og KT-fyrisitingini (sum hefur ábyrgdina av Landsneti), fer at viðgera, hvussu hesir trupulleikar skulu loysast.

ad 18) Útgerðin hjá Nærverkinum og hjá Landsapotekaranum er ikki liðugt uppsett. Skápið kann ikki latast aftur.

Nærverkið fer at taka stig til at fáa útgerðina liðugt uppsetta fyri 1. februar 2009.

ad 19) Internettryggin er ikki testað av uttanveltaðum, og ongar ásetingar eru um at fremja slíkar testir.

Av tí at ábyrgdarøkið er hjá Landsneti, fer KT-deild Almanna- og Heilsumálaráðsins at taka stig til fund, har ráðið saman við Nærverkinum og KT-fyrisitingini (sum hefur ábyrgdina av Landsneti), fer at viðgera, hvussu hesir trupulleikar skulu loysast.

ad 20) Tað er ikki gjørd skrivlig avtala um samstarvið millum Nærverkið og Landsapotekaran.

Nærverkið fer at viðgera tað í næstum.

ad 21) Onki eftirlit er við, hvørt Landsapotekarin hefur eitt nøktandi trygdarstøði.

KT-trygðarleiddarin í Fíggjarmálaráðnum hefur eftirlit við trygdini hjá Landsneti. Rættast hevði tó verið, um Nærverkið hevði ein sáttmála við Landsnet, har Nærverkið tryggjaði sær, at Landsnet lýkur lógarkrøvini fyri KT-trygd. Í fyrsta lagi er talan um kunngerð nr. 28 frá 27. februar 2003 “um trygd í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum” og í øðrum lagi ISO standardin um KT-trygd. Almanna- og Heilsumálaráðið fer at mæla Nærverkinum til tað, sum er nevnt frammanfyri.

7.9 Studningur til ALV (GL 1998/2 07 5-1)

Yvirskotsgjaldføri

Játtanar- og roknskapartøl 2003 – 2007:

8.21.5.01. Stuðul til feløg hjá brekaðum (onnur játtan).

Fíggjarár	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	R	R	R	R	R	J	U
Lønir og samsýningar	2.545	3.024	3.117	3.415	3.358	-	-
Aðrar útreiðslur	1.535	1.338	957	1.345	1.218	-	-
Útreiðslur tilsamans	4.080	4.362	4.074	4.760	4.576	-	-
Landskassastuðul	4.760	4.760	4.760	4.760	5.360	6.110	6.110
Úrslit	680	398	686	0	785	-	-

t.kr.

Sambært roknskapunum hevði stovnurin í 2003 - 2007 avlop, tilsamans um 2,5 mió.kr. fyri tann partin av virkseminum (Smíðjугerði), sum landið letur studning til.

Fíggjarstøða

Ogn:	2003	2004	2005	2006	2007
Støðisogn	161	109	81	289	2.266
Ogn í umferð	252	375	383	315	326
Áogn	67	70	113	342	61
Tøkur peningur	2.213	2.802	2.594	2.299	1.338
Ogn, samanlagt	2.693	3.356	3.171	3.245	3.991

t.kr.

Skuld:	2003	2004	2005	2006	2007
Eginpeningur	1.640	2.216	2.992	2.978	3.799
Skuld	1.053	1.140	179	267	192
Skuld, samanlagt	2.693	3.356	3.171	3.245	3.991

Í tíðarskeiðinum 2003 - 2006 er “eginognin” fyri samlaða ALV-virksemið vaksin 2 mió.kr., til slakar 3 mió.kr., og tað sæst aftur í øktum innistandandi í peningastovnum. Avlopið av studningsjáttanini tykist sostatt verða nýtt til at samla upp pening.

Í 2007 er støðisognin vaksin 1,9 mió.kr. Sambært roknskapinum stavar vøksturinn frá, at ALV hevur keypt ein bygning. Tøki peningurin er minkaður 961 t.kr.

Í juni 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann fór at hava fund við stýrið og leiðsluna fyri ALV, og fór at umrøða málið viðvíkjandi uppsavnan av almennum peningi.

Í september 2007 og 2008 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann arbeiðir framvegis við málinum.

Játtanarslag

Á fíggjarlógini 2002 varð játtanin til ALV hækkað úr 350 t.kr., í 4,8 mió.kr. Landsgrannskoðanin helt í juli 2002, at út frá einum eftirlitssjónarmiði var sera óheppið, at landið veitir ein so stóran árligan studning sum “onnur játtan” uttan aðra lógarheimild enn fíggjarlógina. Landið fíggjar so at siga allan raksturinn av hesum virksemini, og um játtanin verður tikin við á fíggjarlógina sum ein “rakstrarjáttan”, kemur ALV undir at kalla somu játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarreglur, sum galda fyri landsstovnar.

Í juni 2006 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Almanna- og Heilsumálaráðið arbeiðdi við einari arbeiðsætlan fyri møguliga at broyta játtanina til rakstrarjáttan.

Í ársfrágreiðingini 2006 vísti stýrið fyri ALV m.a. á, at ALV kennir seg ótrygt við gongdina í málinum vísandi til, at tað er stýrisins fatan, at tað er stórir munur á einari rakstrarjáttan og einari stuðulsjáttan, og at hesir munir ikki eru lýstir til fulnar. Stýrið var tískil einmælt um at mótmæla, at játtanarslagið verður broytt frá stuðulsjáttan til rakstrarjáttan í 2007.

Stýrið helt, at ein slík avgerð átti at verið tikin á einum væl lýstum grundarlagi, og tí varð mælt til, at játtanarslagið ikki varð broytt í 2007.

Í áliti sínum til løgtingsfíggjarlógina 2007 helt Fíggjarnevndin, at ALV fekk so stóran stuðul, at landsstýrismaðurin átti at umskipa játtanina til eina rakstrarjáttan.

Á løgtingsfíggjarlógini 2008 er játtanin hækkað til 6,1 mió.kr. og játtanarslagið er framvegis ein studningsjáttan (onnur játtan). Sum víst á frammanfyri, er tað eitt játtanarslag, sum er óvanligt fyri tílíkar stórar játtanir.

Í september 2007 og í 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann framvegis arbeiðir við málinum.

7.10 Sjúkrakassar (GL 2008/2 08 3-4)

Síðani 2002 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeitt verður við nýggjari lóggávu, sum ætlanin er at leggja fyri Løgtingið. Onki lógaruppskot er enn lagt fyri Løgtingið.

Í frágreiðing okkara í februar 2002 vísu vit á, at sambært § 25 í “Lovbekendtgørelse nr. 514 af 21. juli 1989 om den offentlige sygeforsikring” er álagt Landsstýrinum at seta neyvari reglur fyri eftirliti við rindan av limagjaldi. Landsstýrismaðurin hevur ongar reglur ásett.

Síðani hevur landsstýrismaðurin á hvørjum ári boðað frá, at arbeitt verður við nýggjari lóggávu, sum ætlanin er at leggja fyri Løgtingið.

Í oktober 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at ongar ætlanir eru at áseta reglur fyri eftirliti við at rinda limagjald sambært galdandi lóg, tí hann ætlar, at sjúkrakassaskipanin skal verða nútímansgjørð og sjúkrakassagjaldið skal verða tikið av. Tað verður ikki hildið rætt at fara undir at broyta í galdandi skipan.

Landsstýrismaðurin boðar eisini frá, at sjúkrakassagjaldið skal verða lagt inn í skattin, og landsstýrismaðurin fer at fyrireika eitt nýtt lógaruppskot at leggja fyri Løgtingið út frá hesari fortreyt.

8 Innlendismál

8.1 Innlendismálaráðið (GL 2007/2 05 1-2)

Í febrúar 2008 grannskoðaðu vit Innlendismálaráðið (fyrr Løgmálaráðið) við stöði í einum spurnablaði, sum vit frammanundan hövdu sent ráðnum viðvíkjandi roknskapar-, lønar-, KT- og øðrum viðurskiftum. Niðanfyrir er í stuttum tikið samanum úrslitið av grannskoðanini.

Roknskaparviðurskifti o.a.

Innlendismálaráðið hevur eina roknskaparreglugerð, sum er dagförd í apríl 2008. Innlendismálaráðið hevur onki ognaryvirlit. Løgmansskrivstovan eigur partar av innbúnum, sum ráðið brúkar. Í juni 2008 hevur Innlendismálaráðið kunnað um, at tey í næstum fara at skráseta ognarlutirnar í samsvari við roknskaparreglugerðina. Teldur og arbeiðstelefonir verða umsitnar av KT-fyrisitingini, sum hevur ognaryvirlit yvir tær.

Innlendismálaráðið krevur gjald fyri at skriva út navnaprógv. Prísurin fyri prógvini er ásettur í LI. nr. 41 frá 26. mars 2002 um fólkánøvn, sum broytt við LI. nr. 33 frá 30. apríl 2007.

Í tekstinum í fíggjarlógini verður víst til heimild í kunngerð nr. 18 frá 21. januar 1993 “um gjøld fyri navnaprógv v.m.” við seinni broytingum, sum hevði heimild í LI. nr. 142/1992. Henda lögtingslóg varð sett úr gildi smb. § 26 í LI. nr. 41/2002.

Tá ið kunngerð nr. 18/1993 sostatt er sett úr gildi, tykist teksturin í fíggjarlógini misvísandi.

Ráðið hevur eisini inntøkur frá sølu av Kunngerðarblaðnum og frá gjøldum fyri alment innlit. Innlendismálaráðið hevur ongan kassa, inntøkurnar verða fluttar beinleiðis til Gjaldstovuna.

KT-trygd

Innlendismálaráðið brúkar KT-skipanina Landsnet hjá KT-fyrisitingini. Leiðslan vísir til KT-fyrisitingina, tá ræður um trygdartiltøk, og greiðir frá, at trygdarhandbók er á veg frá KT-fyrisitingini.

Starvsfólkini hava atgongd til stovnsnetið heimanífrá undir somu reglum, sum á arbeiðsplássinum. Ongar skrivligar reglur eru fyri nýtsluni heimanífrá. Starvsfólkini eru kunnað um, at tað tey gera verður loggað, og at nýtslan bert skal verða til arbeiðsbrúk.

Lønir o.a.

Innlendismálaráðið hevur ikki skipaða skráseting av, hvat arbeiðstíðin verður nýtt til. Ráðið brúkar eitt rokniark at skráseta tímarnar hjá starvsfólkunum og at halda skil á arbeiðstíð, frítíð o. ø. Tíðarskrásetingin verður ikki váttað av persóni við heimild.

Ongin skrivlig mannagongd er um góðkenning av, at lønarútgjaldingarnar eru rættar. Tá ið leiðslan góðkennir mánaðarroknskapin, hyggur hon eftir, um lønarútgjaldingarnar víkja frá undanfarnum mánaðum. Tá ið umræður starvssetanir verður starvsfólkapolitikkur landsins brúktur.

Landsgrannskoðanin hevur við stakroyndum samanborið lönirnar við galdandi sáttmálar. Onki var at finnast at.

Fríir ágóðar

Í sambandi við eftirlitið spurdi Landsgrannskoðanin, um allir fríir ágóðar verða fráboðaðir TAKS. Kunnað varð um, at landsstýrismaðurin hevur fría heimatelefon. Víst varð á, at aðalstjórin hevur boðað umsitingini frá, at tað er móttakarin av fríum ágóðum, sum hevur skyldu at geva upp virðið av fríum ágóðum til skattamyndugleikarnar. Landsgrannskoðanin hevur áður, seinast í frágreiðing um ávísar útreiðslur í oktober 2007, gjørt vart við, at arbeiðsgevarin hevur upplýsingarskyldu mótvegis skattamyndugleikunum um fríar ágóðar, vísandi til skattalógina § 118.

Í mai 2008 hevur Innlendismálaráðið kunnað um, at ráðið hevur verið í samband við TAKS, og at niðurstøðan er, at ongin seravtala er fyri landsstýrismenn. Frí heimatelefon, sum verður latin landsstýrismanni ella øðrum, skal verða skattað sum fríur ágóði. Ráðið tekur tað til eftirtektar og ætlar at broyta mannagongdina, soleiðis at hon er í samsvari við skattalógina.

Innlendismálaráðið hevur fleiri fartelesfonir, sum verða latnar starvsfólkunum at nýta í arbeiðinum. Í oktober 2007 keypti Innlendismálaráðið eina fartelesfon til landsstýrismannin at nýta. Landsstýrismaðurin fór úr starvi í november 2007, og fekk tá fartelesfonina við sær. Spurdur svaraði deildarstjórin, at tað var ikki vanligt at starvsfólk fáa ókeypis fartelesfon frá ráðnum, men landsstýrismenn brúka ofta sítt egna telefonnummar, og persónligar upplýsingar kunnu vera inni á fartelesfonini. Tí verður fartelesfonin ikki latin ráðnum aftur.

Eftirsíðan hevur Innlendismálaráðið greitt frá, at mannagongdin er broytt, soleiðis at telefonirnar verður latnar aftur, tá ið landsstýrismaður fer úr starvi.

Landsgrannskoðanin hevur eisini víst á, at sambært § 25 í Skattalógini, verður alt tað, *“sum er lagt inn í peningi ella peningavirði”* roknað sum skattskyldug inntøka. Ein tilílk gáva er skattskyldug og er umfatað af upplýsingarskylduni, sum er ásett í skattalógini § 118.

8.2 Ítróttavedding (GL 2006/2 02 1-3)

Lóg um ítróttavedding kom í gildi í apríl 1999 og hevur sostatt virkað í sløk 10 ár. Føroyska heimastýrið hevur ikki enn ásett gjøllari reglur um roknskapar- og grannskoðanarviðurskifti.

Landsgrannskoðanin heldur tað neyvan tæna nøkrum endamáli framhaldandi at umrøða málið í ársfrágreiðingum, eftirsum landsstýrismaðurin eftir øllum at døma ongar ætlanir hevur um at áseta tilíkar reglur.

Á høvuðskontu 14.3.07. “Ítróttavedding”, undir innlendismálum, er í 2007 ein inntøku- og ein útreiðslujáttan, sum eru eins stórar, 8.500 t.kr. Talan er um ætlaðar inntøkur av føroyska partinum av yvirskotinum frá Danske Spil A/S, ið verða goldnar Sp/f Ítróttavedding, ið síðani býtir peningin, sum ásett í løgtingslóg.

Sambært § 10 í LI. nr. 34 frá 23. apríl 1999 “um ítróttavedding v.m.” við seinni broytingum áliggur tað landsgrannskoðaranum og ríkisgrannskoðaranum at hava eftirlit við, at árliga avlopið hjá Sp/f Ítróttavedding verður brúkt almannagagnligt.

Lógargrundarlag

Í § 6 A, stk. 1, í lógarkunngerð nr. 110 frá 22. februar 1999 “Lovbekendtgørelse af lov om visse spil, lotterier og væddemål” við seinni broytingum er m.a. ásett, hvussu yvirskotið av Danske Spil A/S verður at býta. Meginparturin fer til danskar ráðharrastovur at umsita, men sambært § 6 A, stk. 2, fáa Grønland og Føroyar “*overskud af spil, der foregår på Færøerne og i Grønland.*”

Sambært § 7 í lógarkunngerðini rindar Danske Spil A/S yvirskotið til Økonomistyrelsen, sum síðani rindar Gjaldstovuni føroyska partin av yvirskotinum. Innlendismálaráðið/Gjaldstovan sendir peningin víðari til Sp/f Ítróttavедding.

Býtið av veddingarpengunum

Sambært § 9, stk. 1, í LI. nr. 34/1999 skal Sp/f Ítróttavедding, aftaná avsetingar til fyrising, býta peningin soleiðis:

- 60% til ítróttasamband Føroya), ið býtir partar av peninginum út til undirliggjandi feløg,
- 20% til barna- og ungdómsendamál (Føroya Ungdómsráð), ið býtir partar av peninginum út til undirliggjandi feløg,
- 20% til landsstýrismannin í mentamálum, ið játtar stuðul til feløg og einstaklingar (Høvuðskonta 7.24.1.05. “Tiltøk fyri børn og ung”).

Ábyrgd av veddingarpengunum

Landsgrannskoðanin hevur áður víst á, at tað kanska ikki er skilagott, at tveir landsstýrismenn/aðalráð hava ábyrgd av veddingarpengunum. Tá ið Mentamálaráðið sjálvt umsitur ein part av pengunum, og hinir partarnir fara til endamál, sum hoyra undir Mentamálaráðið, hevði tað kanska verið greiðari, um Mentamálaráðið hevði alla ábyrgdina.

Landsgrannskoðanin bað í juli 2007 landsstýrismannin í innlendismálum og landsstýrismannin í mentamálum um viðmerkingar til hetta sjónarmið.

Í september 2007 svaraði landsstýrismaðurin í mentamálum, at Mentamálaráðið kann geva Landsgrannskoðanini rætt í, at tað ikki er heppið, at tvey aðalráð umsita veddingarpeningin, uttan tó at siga at tað skal verða Mentamálaráðið, ið skal umsita økið.

Í mai 2008 svaraði landsstýrismaðurin í innlendismálum, at Innlendismálaráðið heldur ikki, at ábyrgdin verður greiðari við at flyta umsitingini frá Innlendismálaráðnum til Mentamálaráðið. Landsstýrismaðurin ger vart við, at tað eru ongar lögfrøðiligar forðingar fyri at flyta málsøkið, um tað verður hildið at vera meira skynsamt.

Umsiting av veddingarpengunum

Landsgrannskoðanin ivast í, um nøkur meining er í at lata eitt partafelag býta stuðulin sambært ásetingum í lógini. Tað kundi Innlendismálaráðið tað sama gjørt beinanvegin.

Í mai 2008 vísir Landsstýrismaðurin á, at Løgtingið hevur samtykt uppskot til løgtingslóg, og uppgávan hjá landsstýrinum er at fyrisita tær reglur, sum Løgtingið samtykkir. Landsstýrismaðurin hevur ongar ætlanir um at broyta ta skipan, sum Løgtingið samtykti í 1999.

Sambært roknskapinum 2002 – 2007 eru lönir til stjóran 60 t.kr. um árið. Samsýningar til nevndina eru í miðal 150 t.kr. um árið. Aðrar rakstrarútreiðslur eru í miðal 173 t.kr. um árið.

Landsgrannskoðanin ivast í, um nøkur meining er í, at veddingarpengar verða nýttir at lóna einum stjóra, einari nevnd og annars fígga umsiting av einum partafelagið. Seinastu 6 árinu eru samlaðu fyrisitingarútreiðslurnar um 2,3 mió.kr., sum kundu verið betur brúktar.

Í september 2007 boðaði landsstýrismaðurin í mentamálum frá, at Mentamálaráðið er samt í, at loysnin við partafelagnum bert er ein dýrkandi millumliður, ið kundi verið spardur burtur.

Í mai 2008 hevur landsstýrismaðurin í innlendismálum víst á, at sambært Sp/f Ítróttavedding hava Danske Spil A/S og Sp/f Ítróttavedding í gjøgnum nógv ár havt eitt gott og álitisvekjandi samstarv, og er fatanin, at Danske Spil A/S ynskir ein veruligan samstarvspartnara í Føroyum, ístaðin fyri at umsitingin liggur í einum almennum ráði.

Landsstýrismaðurin fer ikki at gera viðmerkingar til, um tað er tann mest skynsama loysnin, men tað tekst ikki burtur, at verandi skipan gevur eitt gott íkast til ítróttin, og ongin trygd er fyri, at betri úrslit fæst, um spælið varð rikið alment.

Landsgrannskoðanin skal viðmerkja, at talan er ikki um at “reka spælið alment”, tað tekur Danske Spil A/S sær av. Spurningurin er, um tað er skynsamt at lata eitt partafelag byta stuðulin sambært lógarásetingum. Sum áður nevnt hava samlaðu fyrisitingarútreiðslurnar hjá partafelagnum seinastu 5 árinu verið um 2,3 mió.kr.

Sum nevnt frammanfyri fær Grønland eisini veddingarpengar frá Danske Spil A/S. Landsgrannskoðanin skal vísa á, at landsstýrið í Grønlandi býtir peningin beinleiðis til feløg o.o. sambært ásetingum í “Landstingslov nr. 7/2006 om fordeling af tips- og lottomidler”.

Sp/f Ítróttavedding

Roknskaparviðurskifti

Í roknskapinum, ið er latin Skráseting Føroya, er henda frágreiðing um roknskaparuppsetingina:

“Felagið hevur, við heimild í ARL § 25, valt at vísa inntøkur, vørunýtslu og annan kostnað í einum sum bruttovinning. Leiðslan metir, at felagið lýkur treytirnar í ARL § 25 fyri at kunna gera hetta.”

Sp/f Ítróttavedding er ikki í kapping við onnur feløg, og tað tykist tí burturvið, at felagið hevur valt at nýta ásetingarnar í § 25.

Í mai 2008 hevur landsstýrismaðurin víst á, at leiðsla felagsins hevur greitt frá, at virkseimið hjá Danske Spil A/S í Føroyum, sum er grundarlagið undir inntøkum felagsins, eru í dagligari kapping við onnur spøl, sum eru í útboði á føroyska marknaðinum. Sum dømi verða nevnd V4, Gekkurin og Happadrátturin. Eisini eitt hav av útbjóðarum á alnetinum halda føroyska marknaðin vera áhugaverdan.

Landsgrannskoðanin skal vísa á, at inntøkurnar hjá Sp/f Ítróttavedding ganga fram av landsroknskapinum. Tað er tí ongin loyna, hvussu stórar inntøkur felagið hevur.

Landsgrannskoðanin heldur tað tí framvegis vera burturvið, at felagið hevur valt at nýta ásetingarnar í § 25.

Roknskapartøl 2002 - 2006

Í einari notu í ársroknskapinum 2006 hjá Sp/f Ítróttavедding er eitt yvirlit yvir inntøkurnar 2002 – 2006. Í frágreiðing okkara í november 2007 samanboru vit yvirlitið við inntøkurnar sambært landsroknskapinum. Í sambandi við gjøgnumgongdina eru vit vorðin varug við, at at ein skeivleiki er í landsroknskapinum 2003, soleiðis at 574 t.kr. eru bókaðar skeivt.

Niðanfryri hava vit tí av nýggjum sett upp eitt yvirlit yvir inntøkurnar í landsroknskapinum 2002 – 2006, samanborið við inntøkurnar sambært notu í roknskapinum 2006 fyri Sp/f Ítróttavедding:

	2002	2003	2004	2005	2006	Tilsamans
Sambært notu í roknskapinum 2006	6.994	9.825	10.480	8.537	8.837	44.673
Sambært landsroknskapinum	6.994	2.234	17.994	8.914	9.522	45.658
Munur		- 7.591	-7.514	-377	-685	-985

Á talvuni sæst, at inntøkurnar sambært landsroknskapinum eru 985 t.kr. hægri enn inntøkurnar sambært roknskapinum hjá Sp/F Ítróttavедding.

Munurin er reguleringar viðvíkjandi endaligu uppgerðini fyri undanfarin ár, ið Danske Spil A/S hevur gjørt í juli 2007 og boðað Sp/f Ítróttavедding frá. Gjaldstovan hevur ikki fingið boð um tað og hevur tí heldur ikki tíðaravmarkað upphæddirnar samsvarandi.

Gjollari reglur um roknskap og grannskoðan ikki ásettar

Í § 7 B í lógarkunngerð 110/1999 er ásett: *“Det enkelte ressortministerium og hjemmestyrene fastsætter nærmere regler om regnskabsaflæggelse og revision med hensyn til midler, som efter §§ 6 B –6 I fordeles til private organisationer m.v.. Til brug for Rigsrevisionen kan ministerierne og hjemmestyrelserne indhente yderligere materiale til en nøjere regnskabs gennemgang.”*

Sambært § 10 í LI. nr. 34/1999 *“hava landsgrannskoðarin og ríkisgrannskoðarin eftirlit við, at tann í § 9 nevndi peningur verður brúktur almannagagnliga, og hava teir í starvi sínum neyðuga lógarheimild at fáa hendur á øllum skjølum fyri at útinna hetta eftirlit.*

Stk. 2. Um so er, at landsgrannskoðarin ella ríkisgrannskoðarin vísa á, at peningur sbr. stk. 1, ikki er nýttur til almannagagnlig endamál, hevur landsstýrismaðurin heimild til við kunngerð at áseta, at tann peningur, sum eftir § 9 skal býttast av Ítróttasambandi Føroya og Føroya Ungdómsráð, í staðin verður útbýttur av landsstýrismanninum.”

Í Danmark hevur t.d. Undervisningsministeriet í kunngerðum sett reglur um roknskap og grannskoðan av stuðli m.a. til “Dansk Ungdoms Fællesråd”, og eisini sett reglur um roknskap og grannskoðan av teimum ungdómsfeløgum, sum fáa stuðul frá “Dansk Ungdoms Fællesråd”.

Í Grønlandi hevur heimastýrið í “Landstingslov nr. 7/2006 om fordeling af tips- og lotto midler” m.a. ásett, at studningurin skal verða rindaður aftur, hevur umsøkjari givið skeivar upplýsingar.

Samskipti við landsstýrismannin í innlendismálum

Í Føroyum hevur Løgtingið ongar tílíkar reglur sett í Ll. nr. 34/1999 “um ítróttavedding v.m.”, og heldur ikki er heimilað/álagt landsstýrismanninum at áseta tílíkar reglur.

Vanliga áliggur tað landsstýrismanninum í rímiligan mun at føra eftirlit og seta reglur. Landsgrannskoðanin hevur áður víst á, at mótvegis Løgtinginum hevur landsstýrismaðurin ábyrgdina av, at játtanir á fíggarlógini, eisini tær sum meginfeløg o.o. umsita, verða umsitnar rætt, og at umsitingin fer fram á lógligan hátt.

Innlendismálaráðið helt í oktober 2004, at slíkar reglur áttu at verið gjørdar fyri Føroyar, men vísti á, at orkan í føroysku fyrisingini er avmarkað. Innlendismálaráðið kunnaði samstundis um, at vegna stóra skerjing í Innlendismálaráðnum vóru veddingamál ikki raðfest í 2005, og tí fór í fyrsta lagi at verða vent aftur til hetta mál í 2006.

Í 2006 boðaði Innlendismálaráðið frá, at onki nýtt var hent í málinum.

Í 2007 og aftur í 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeidsorkan í fyrisingini framhaldandi er avmarkað. Miðað verður eftir at taka málið upp, so skjótt sum arbeidsorka verður til tess.

Lóg um ítróttavedding kom í gildi í apríl 1999 og hevur sostatt virkað í sløk 10 ár. Eftir okkara tykki er tað als ikki nøktandi, at føroyska heimastýrið ikki enn hevur ásett gjøllari reglur um roknskapar- og grannskoðanarviðurskipti og at ongar ætlanir eru um at áseta tílíkar reglur.

Landsgrannskoðanin heldur tað neyvan tæna nøkrum endamáli framhaldandi at umrøða málið í ársfrágreiðingum, eftirsum landsstýrismaðurin eftir øllum at døma ongar ætlanir hevur um at áseta gjøllari reglur.

8.3 Grannskoðan av Umhvørvisstovuni (GL 2007/2 05 9-8)

Í juni 2007 vórðu stovnarnir Matrikulstovan, Náttúrugripasavnið, Landsfólkayvirlitið, Skógrøkt Landsins, Tinglýsingarstovan og umhvørvisdeildin á Heilsufrøðiligu Starvsstovuni lagdir saman og fingi felagsheitið Umhvørvisstovan.

Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í november 2007 umrøddu vit grannskoðan av Umhvørvisstovuni m.a.:

- at stovnurin brúkar eina roknskaparreglugerð hjá Matrikulstovuni, sum er frá 2001, og sum tá var góðkend av Vinnumálaráðnum. Roknskaparreglugerðin er ikki dagförd, eftir at stovnarnir eru lagdir saman,
- at Matrikulstovan hevur ment eina journalskipan í MS-Access. Stovnarnir nýta ymiskar journalskipanir, men ætlanin er, at ein felags journalskipan skal verða tikin í nýtslu,
- at ognaryvirlitið er dagfært til fíggarárið 2006,
- at ásetingar eru í roknskaparreglugerðini um at áleggja yvirtíð, ferðing uttanlands og setan av fólki. Ætlanir eru um at gera allar skrivligar mannagongdir av nýggjum, tá ið roknskaparreglugerðir o.a. verða “samansjóðaðar”,

Í mars 2008 boðaði Innlendismálaráðið frá, at arbeitt verður við at dagføra roknskaparreglugerðina og at fyrireika felags journalskipan fyri allan stovnin. Innlendis-

málaráðið boðaði eisini frá, at arbeið verður við at gera ítøkiligar reglur og manna-gongdir á ymisku økjum, soleiðis at trygdarkrøv og annað verða hildin.

Í juli 2008 spurdi Landsgrannskoðanin, hvat síðani er hent í málinum. Vit hava onki svar fingið.

8.4 Hin føroyski Happadrátturin (GL 2006/2 02 1-3)

Í februar 2002 vísti Landsgrannskoðanin á, at seinastu 10 árin hevði nettovinningurin av Happadráttinum í miðal verið um 1,4 mió.kr. og fyrisingarútreiðslurnar 0,9 mió.kr. Sostatt lá árliga yvirskotið í miðal um 0,5 mió.kr. Yvirskotið árin 2000 - 2007 hevur ligið frá 21 t.kr. til 344 t.kr.

Í februar 2006 tók landsstýrismaðurin málið upp á landsstýrisfundi, har hann bað um undirtøku fyri at taka Happadráttin av 30. juni 2006. Undirtøka var ikki í Landsstýrinum. Happadrátturin verður tí fyribils rikin víðari, til onnur politisk avgerð verður tikin.

Sambært álitinum til fíggarlóg 2007 heldur Fíggarnevndin, at Happadrátturin eigur at verða endurskoðaður og nútímansgjørdur.

Í 2007 var yvirskotið av Happadráttinum 159 t.kr. Yvirskotið kemst av, at landskassans vinningur av óseldum seðlum var 1,9 mió.kr.

Í sambandi við fíggarlógaruppskotið 2008 kunnaði landsstýrismaðurin í innlendismálum í skrivi 19. mai 2008 Fíggarnevndina um, at 100 t.kr. er settar av til at endurskoða/taka av Happadráttin. Orsøkin er, sambært landsstýrismanninum, at tað helst bara er ein spurningur um tíð, nær neyðugt verður at taka støðu til, hvat skal verða gjørt fyri at sleppa undan, at Happadrátturin gevur undirskot.

Í juli 2008 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeið verður framhaldandi við at endurskoða Happadráttin.